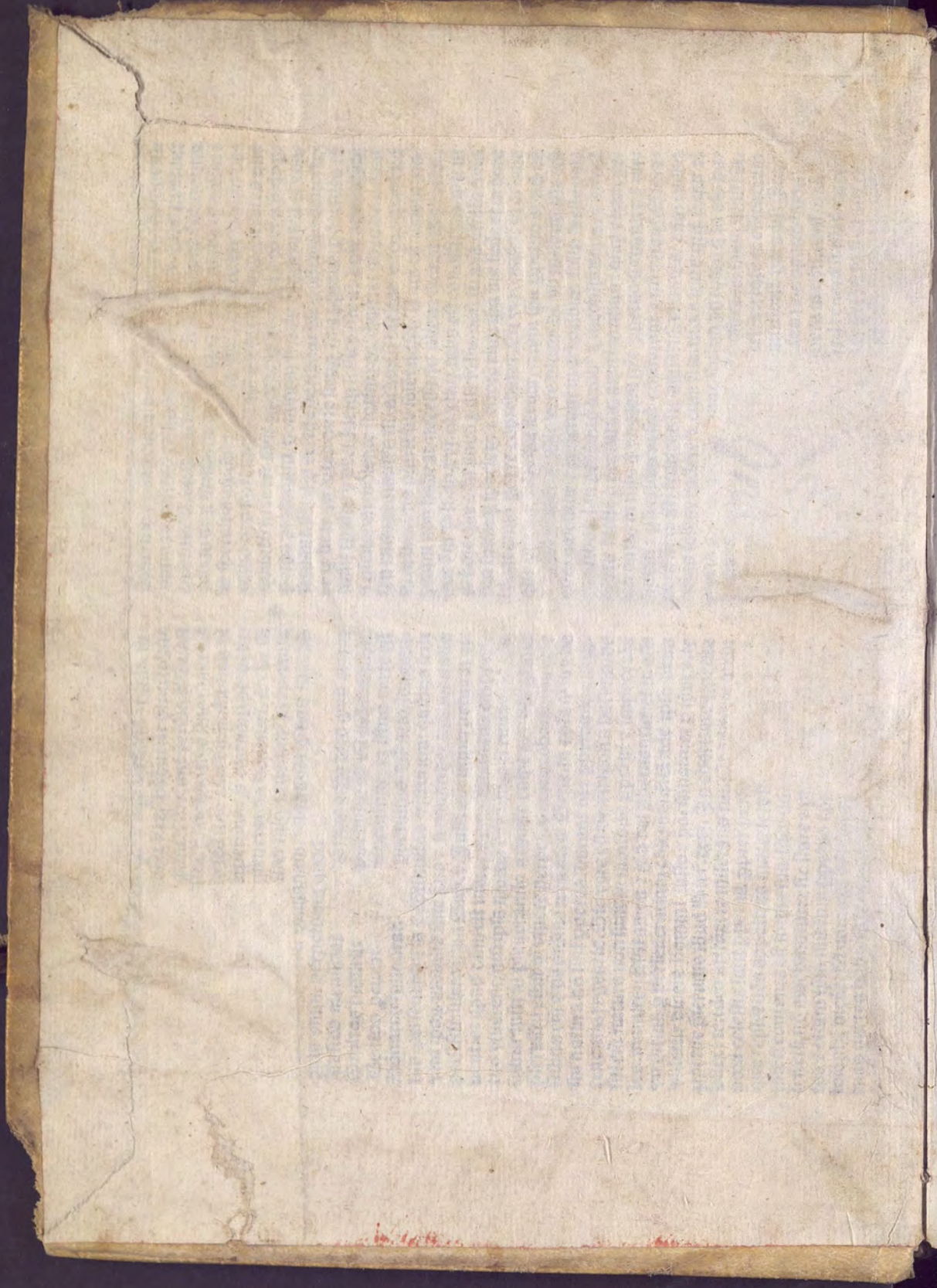
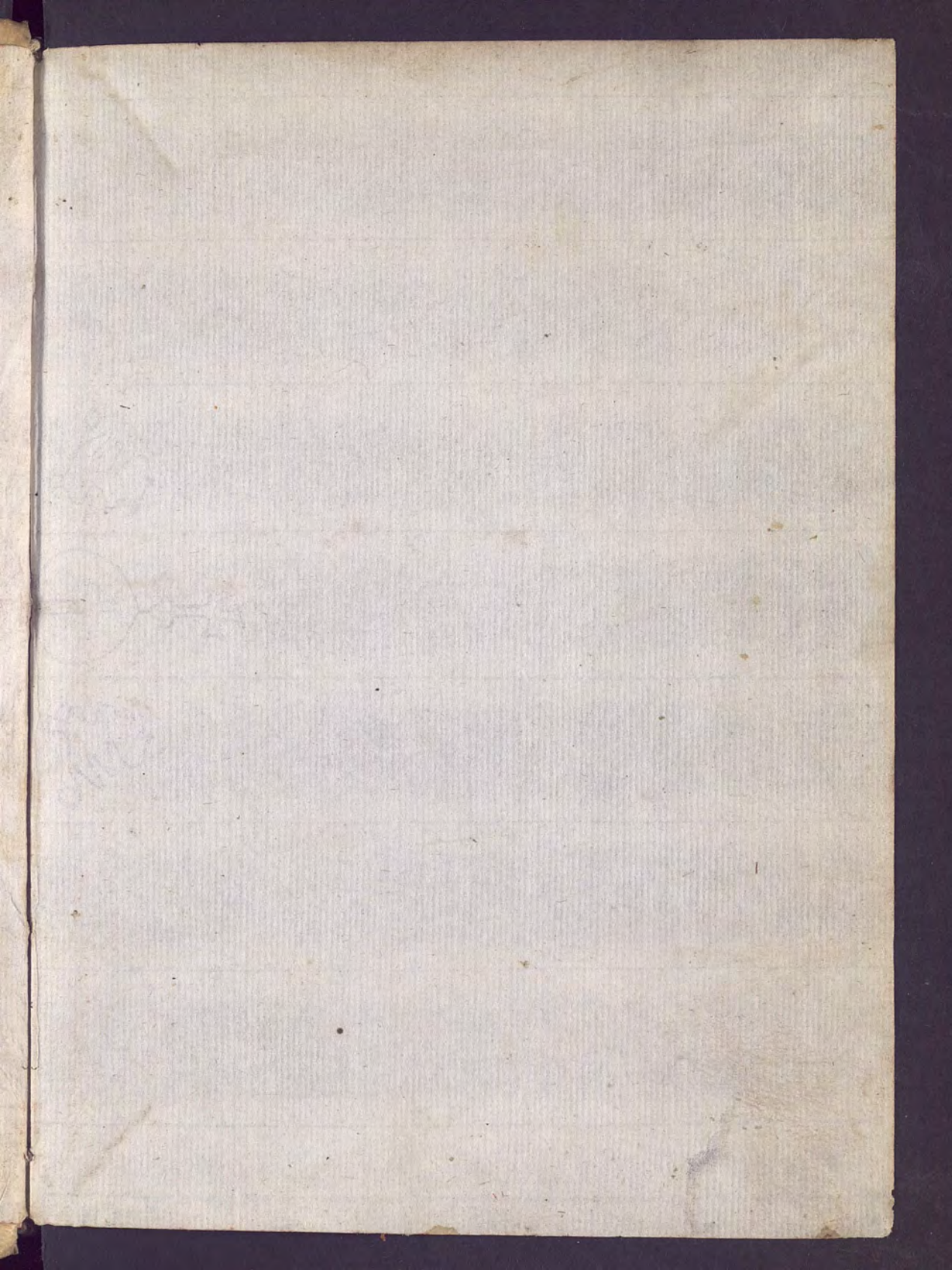

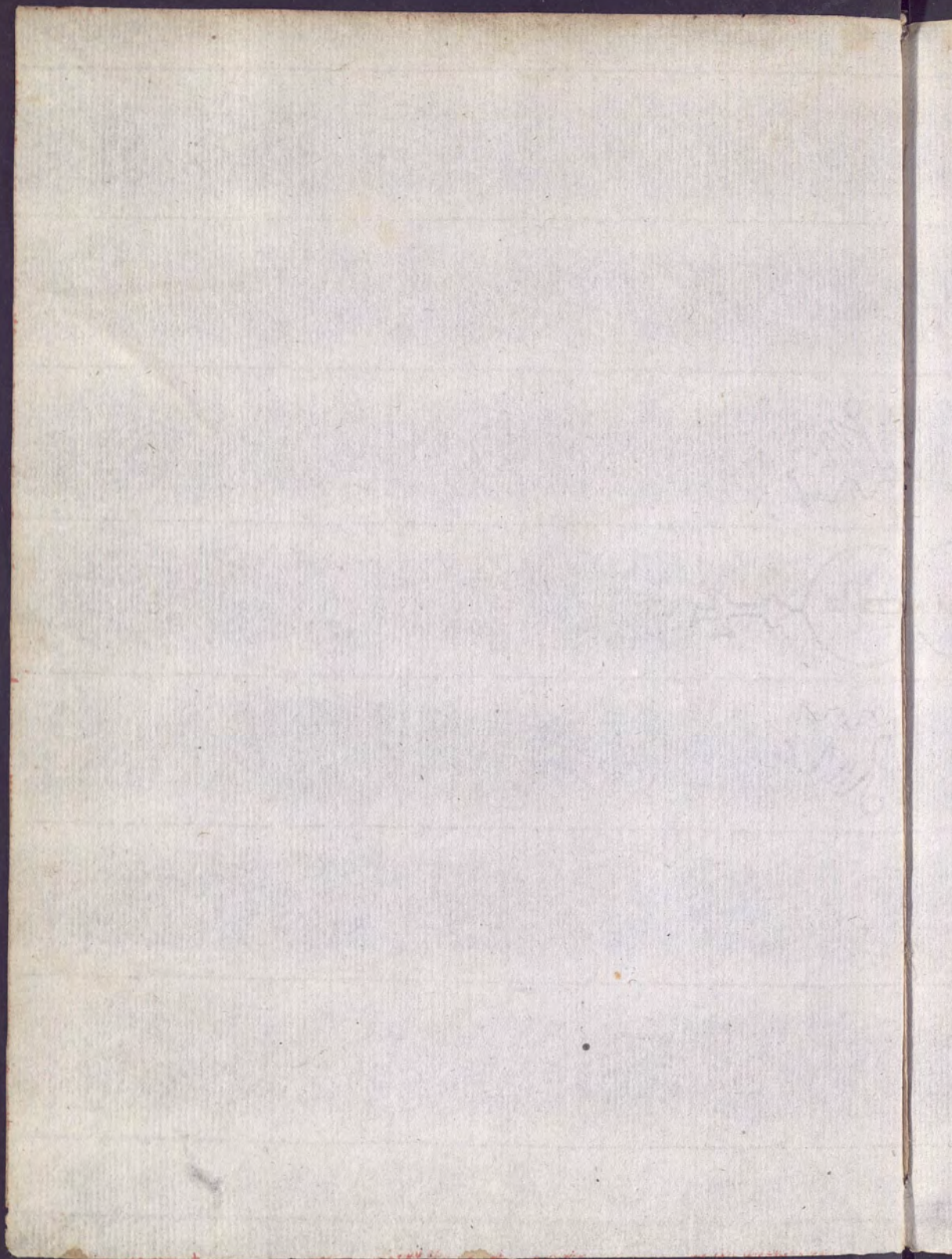

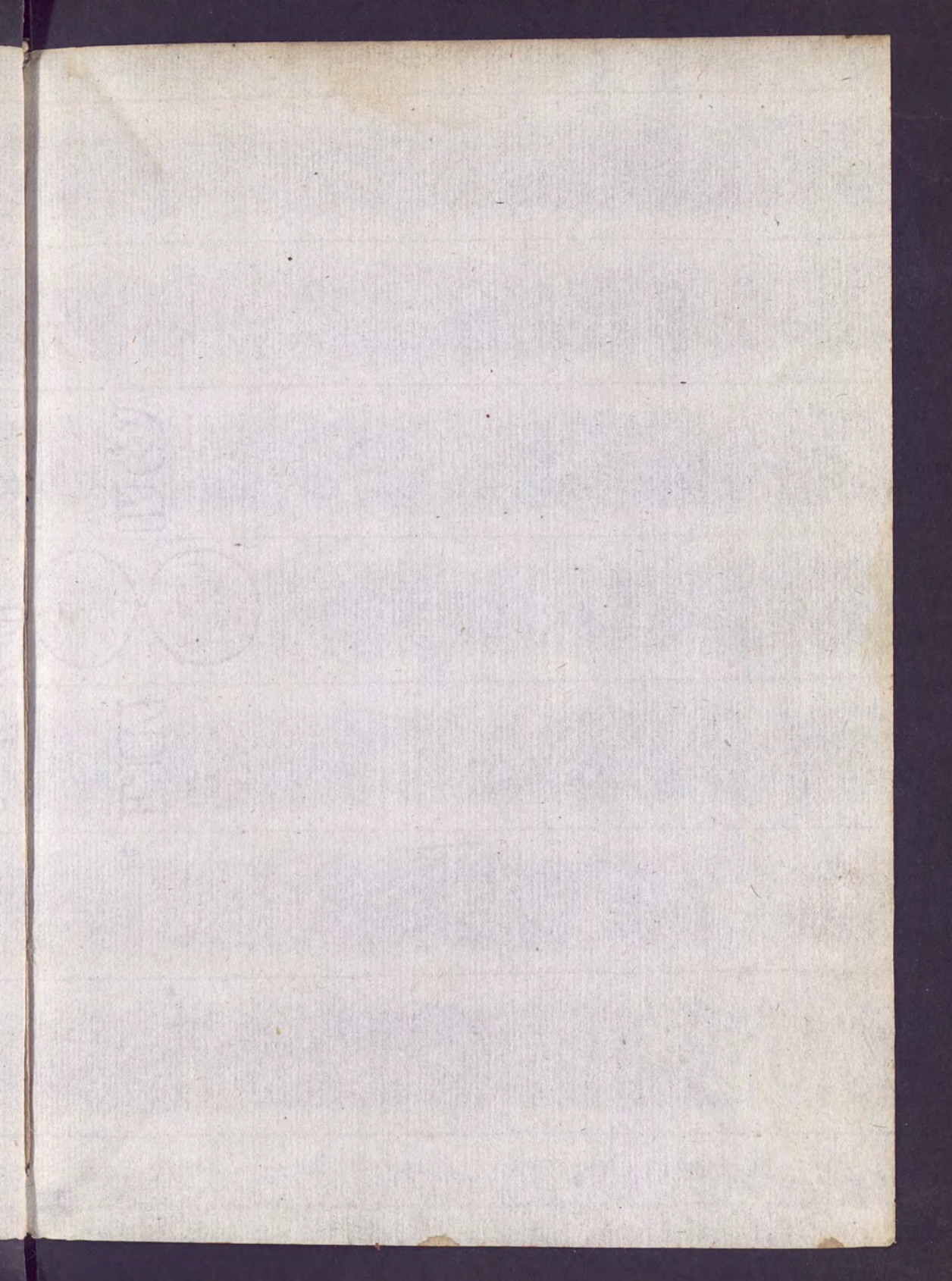
M-372

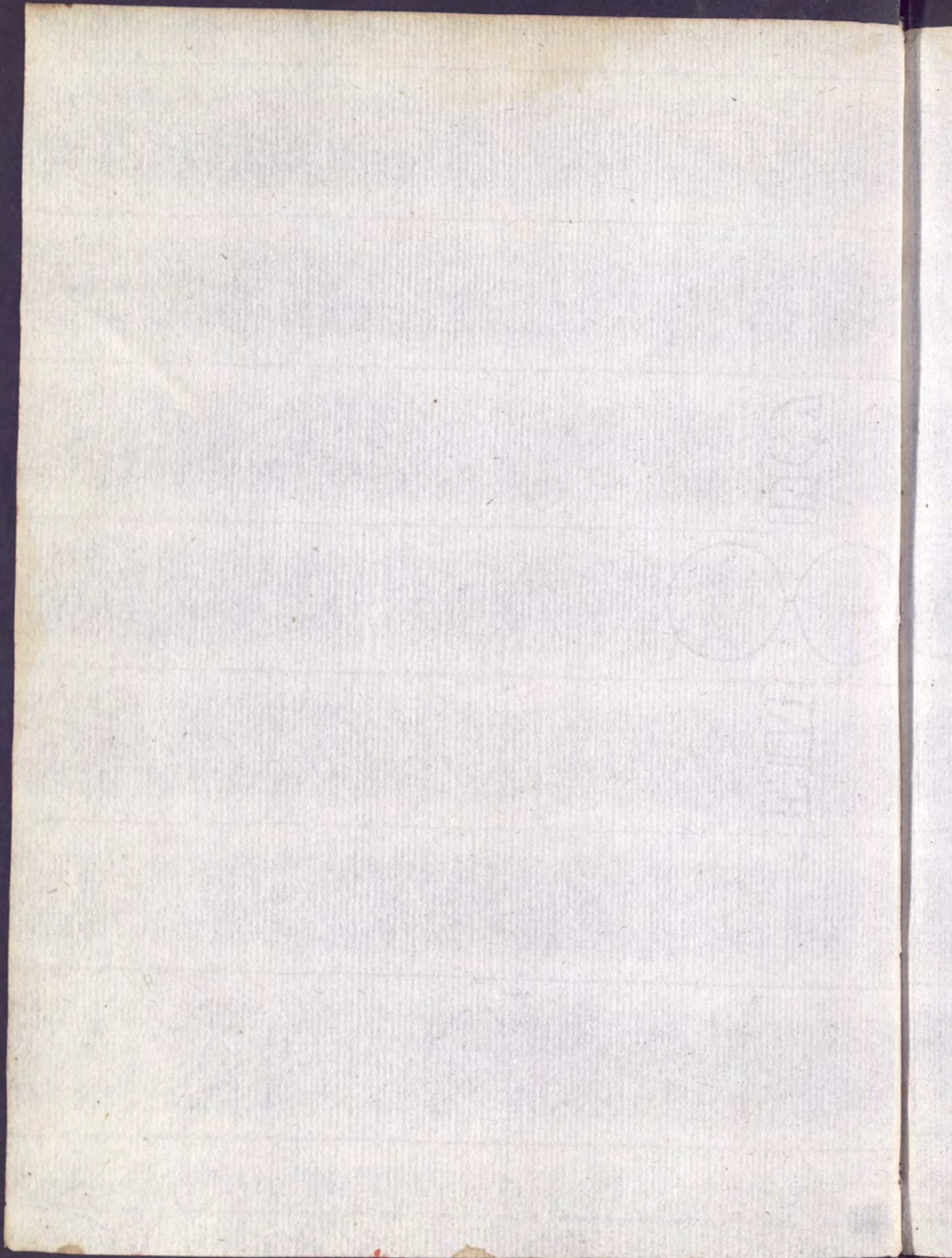

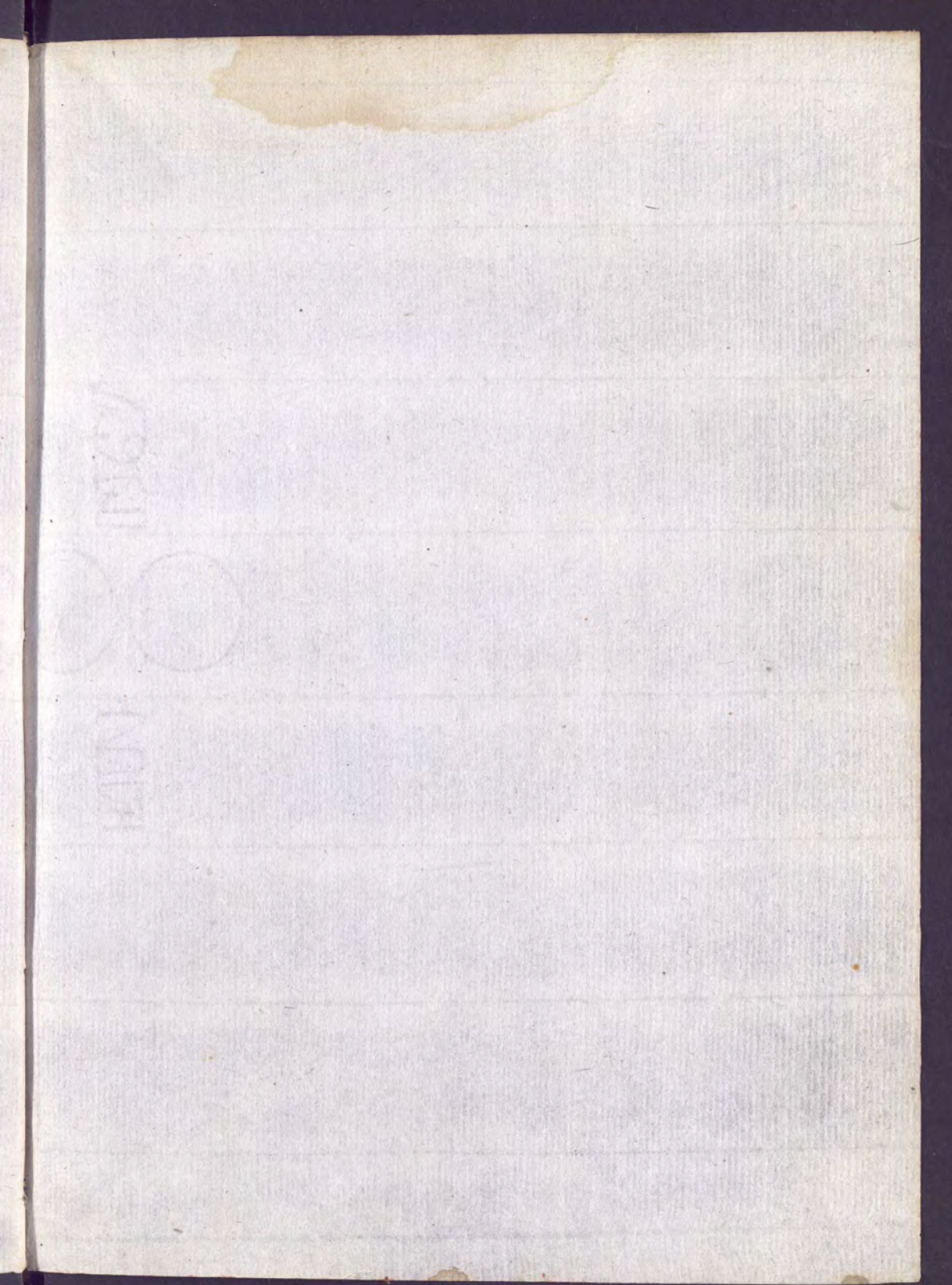

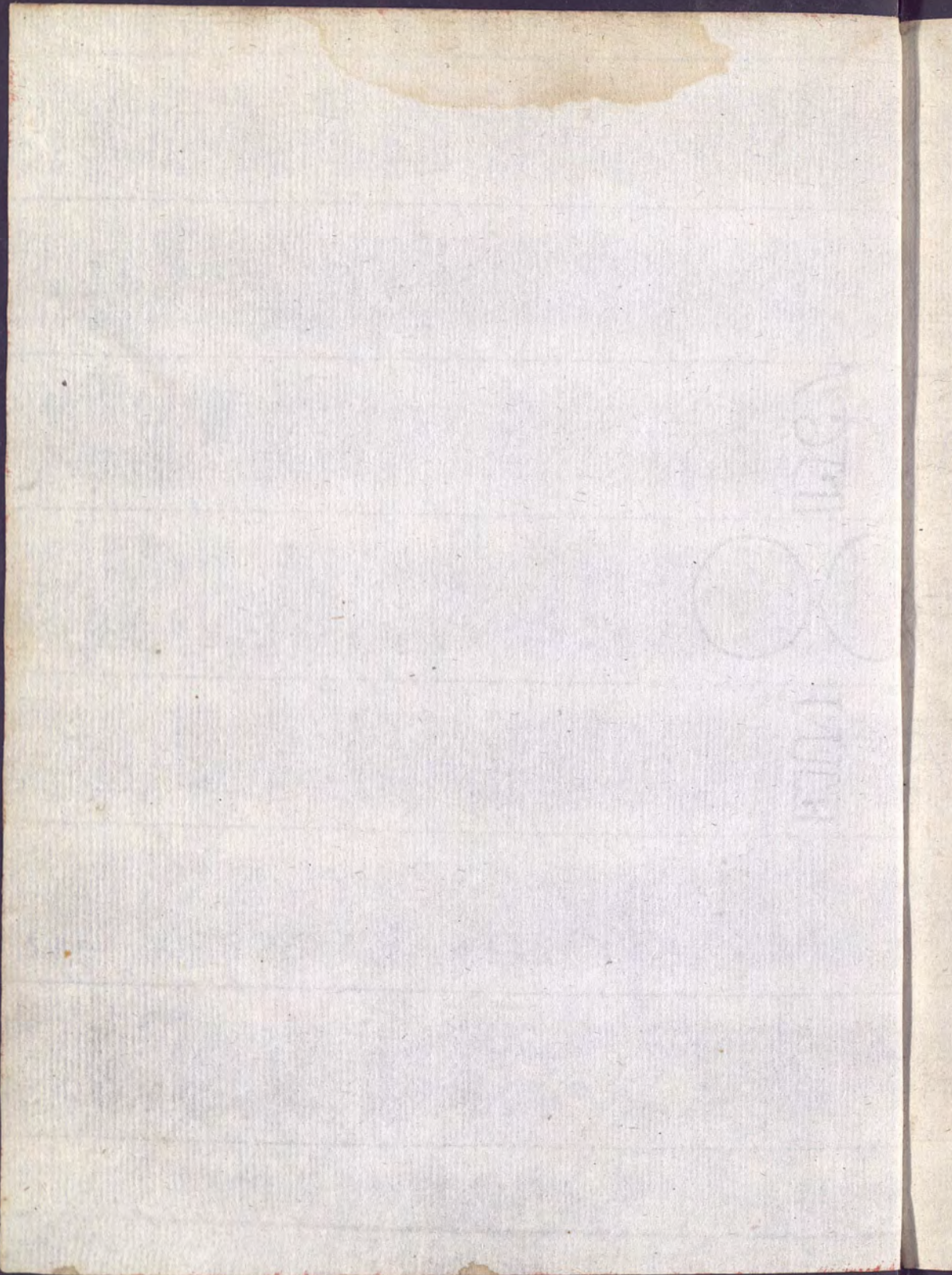

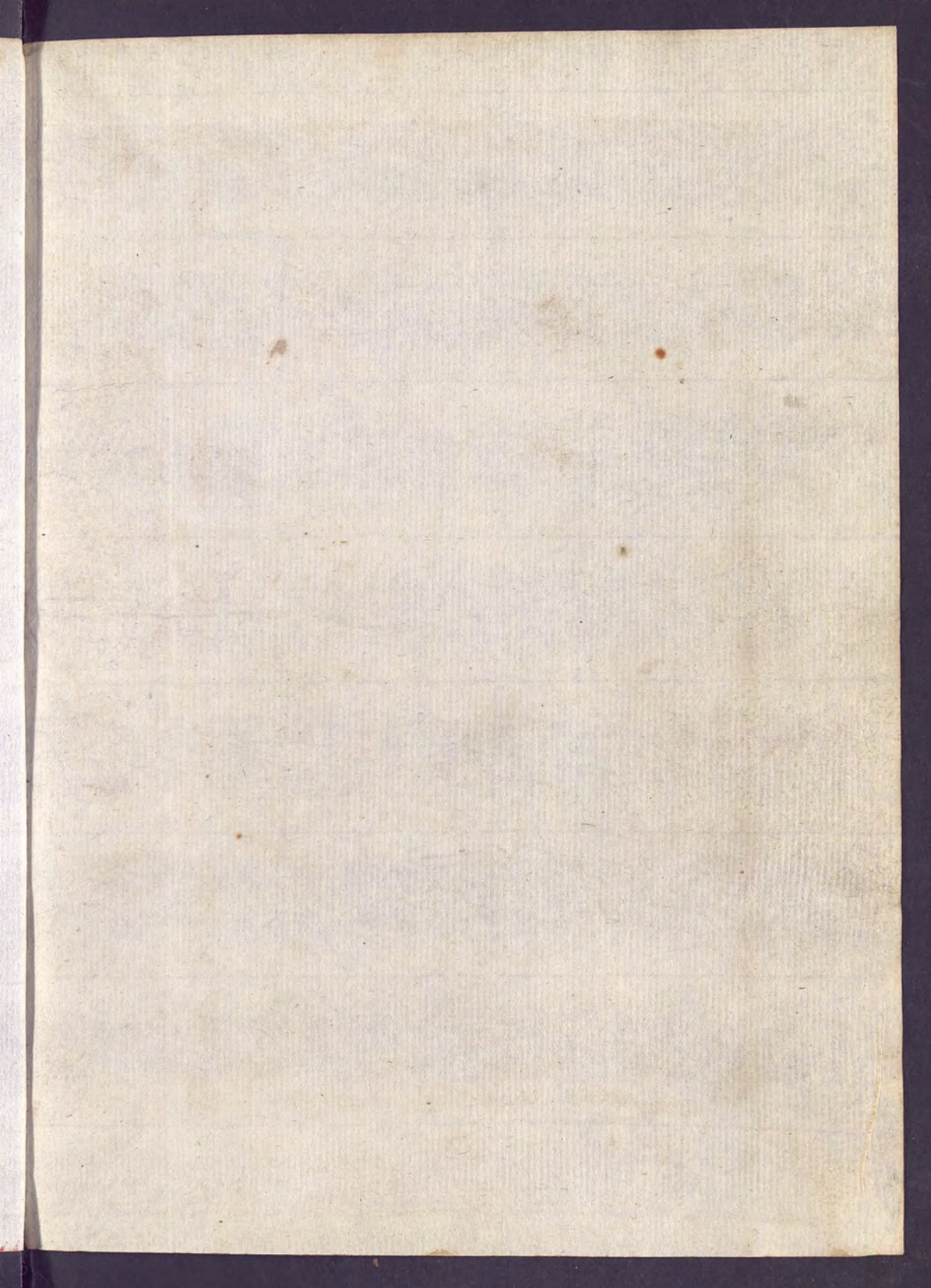

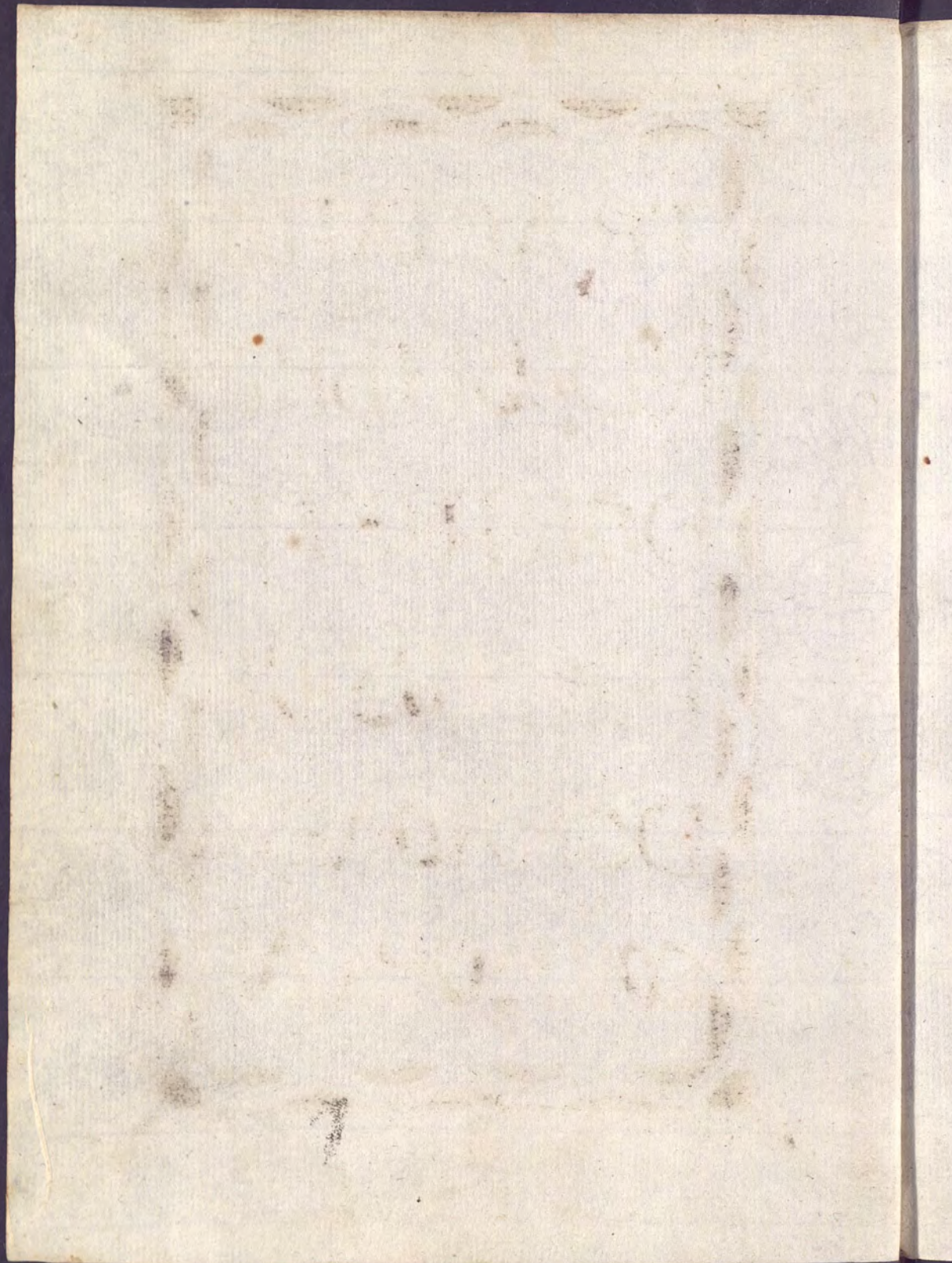

TRACTATUS

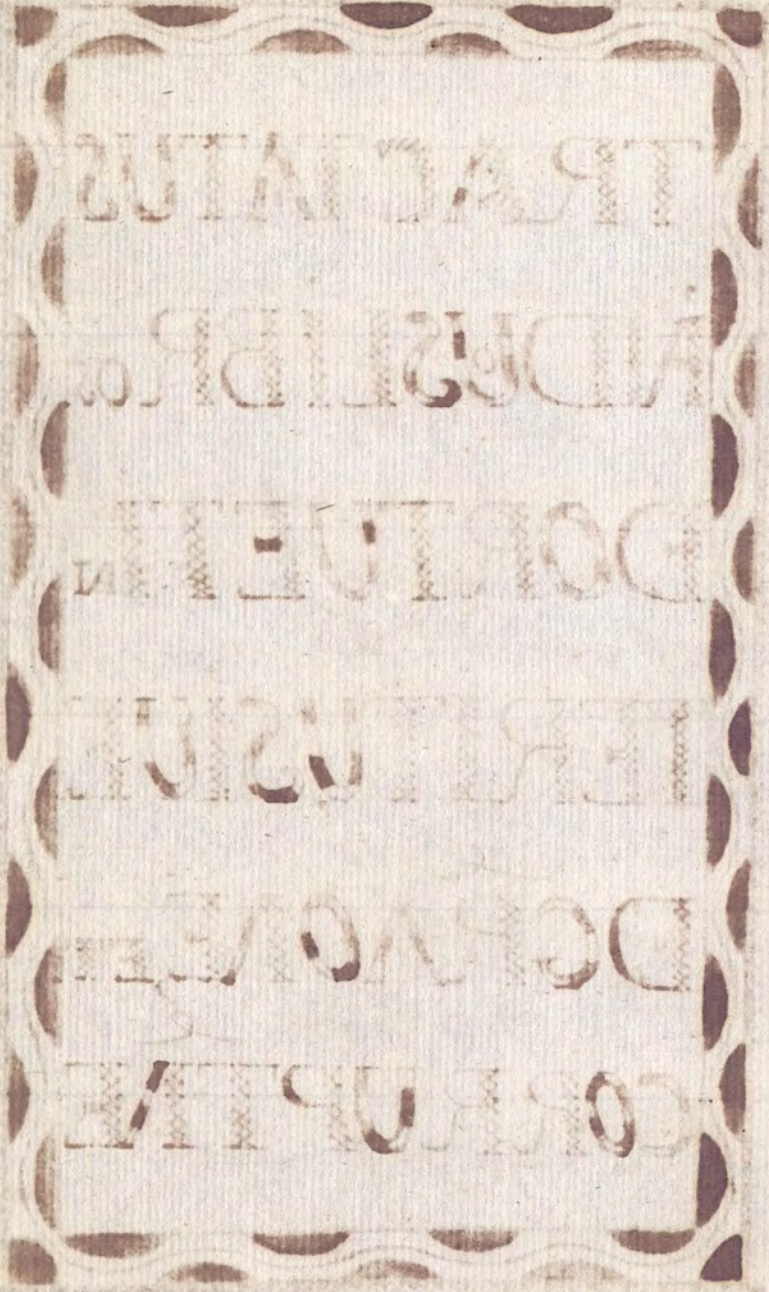
INDUS LIBROS

DORTU ET IN

TERITUSUE

OGRAONE ET

CORRUPTIVE

TRAVEL

WINDMILL

DOORSTEP

TRAVEL

DOORSTEP

TRAVEL

† **Phi**, vestigia Aristotelis sequen-
ter, ad octo libros. Phisicorum sub-
nectuntur duo libros de **extu**, et
Intextu, in quorum 1°, tractant
de generatione, corruptione, alte-
ratione, nutritione, et alijs mo-
ribus, seu mutationibus, generati-
one comitantibus. In 2°, agunt
de elementis, et mixtis, varijs
que mixtionibus. Non igitur
vilitate communi sequentes, vici-
tate utiliora tangemus; etenim
de jucundis, et ob brevitatem
proxima, et obtemporis proxi-
mitate, laud agere possumus.

Caput 3°.
De vera gratia,
et corruptione
in communi.

2 Cū ex oppositis unū ex alterius notitia melius ignoscatur, in presenti capite, ut verā gratiā melius cognoscamus, etiā de corruptione agemus: vit q. =

3 Inquire, qd sit gratia substantialis? Supponit et verā gratiā substantiā, advertebat libet, qd in presenti n̄ loquimur de gratia supra in lata acceptione, quo sensu dicitur pro-

ductio cujlibet *fm*, sive hec ^{3.}
sive substantialis, sive accidenta-
lis: loquimur q. de generatione
supra pro productione *fm*
substantiali, e. et contradistin-
ta a productione supra pro
actione creativa, que ita
definitur: productio entis
ex nihilo, et entitativè, q. m
subtivè.

4

Circa defm generatio-
nis substantialis maximè dis-
cordant *Stuctores*, s. confor-
miter ad dicta, ut judico
e. definiendâ: productio
entis substantialis dependen-
ter a subto, seu mixta.
Defm ita clara n. et omni
explanatio superest; ad-
vexto tamè, defm intelligen-

4 da eē precipuē de gratioribus sublimariū, porroq; de lapsu gratioris, qua longiorū, ē clementiorū fuerunt eductis in 1^a, sui productione; at vero predicta defm, minimē adaptabilē eē gratioris, qua verbum Divinū fuit genitū à Patre eterno; nā gratiorē verbi quis enarrabit?

5 Inquire, qdrit corruptio subtilis? Loquimur de corruptione, et oportet anihilationi, quo verū ita definitur: transitus mtis de uno eē subtili ad aliud eē subtile; ut se transitur mtis de una

forma ad aliam; sicut enim animus §
latio rei non transitur de esse
ad non esse absolute, ita con-
sumptio non transitur de esse ad
aliter esse; nam quod lignum consum-
pitur per introductionem
sive ignis, non perit totum, quod
componebat lignum, scilicet remanet
matia, quae cum forma subtili
li ligni componebat lignum,
est portio cum forma subtili ignis
componit ignem. Unde matia
haec, nec in generatione subtili
li compositi producitur, nec
consumitur, dum compositum
subtile consumitur, scilicet non
ingenexabilis, est incorrupti-
bilis, solum quod deficere po-
terit, si ad eo annihilatur,

6 sicut solū potere produci,
si à Deo creetur.

6

Inquire, quomodo
lites intelligendū sit illud pro-
loquū ex Aristotele desūp-
tū, scilicet, gratio unius est
conruptio alterius? In ipsius
intelligentia etiā variat. Auc-
tores: Thomiusq; etiā comuni-
ter docent, gratiōē, ē cor-
ruptiōē eē eandē actionē,
tāq; forte distingui in
quantū, scilicet, gratio, per
se, ē 1° materia ad eē sūp
substantialis, ē 2° ordinata
ad expulsiōē alterius sūp
in materia, in qua acceptio-
ne dicitur corruptio. Re-
centiores dicunt, eē actionē

distincta, ē prologium totū ē 7
verū in sensu illativo, quā
tenus, nimiam, gratia om̄
us infert corruptionē abte-
xius.

7

Inquirer, quē ordinē
venent inter se gratia, ē
corruptio? dupliciter potū
rūmi gratia, ē corruptio,
nōpe, activē, ē passivē, ven
trativē. Passivē rōmuntur
pro ipsa actione; ē passivē
pro tno, ad quē tendunt.
Non ē dubiū de ipsis active
supris: procedit g. dubiū de
ipsis trativē acceptis, seu
de tnis gratia, ē corrup-
tionis, quon suppono ēē tū
distinctos, an, scilicet, n̄ ēē

8 unius *Imp* 9^d, et unius corrup-
tionis, et eē *Imp* genitus, 9^d, eē
et unius generationis, sint si-
mul in eodē instanti, cum
aliqua prioritāte utrius,
seu intelligentis?

8

Dicimus, eē
in eodē instanti reali cū
mutua prioritāte in di-
verso *grae* causis. Revolutio
et cōmuni contra sapienti-
simū Magistrū Loxa
subtilissimē propugnante
coexistētia duarū *formarū* in
1° instanti introductionis
novae *Imp* in materia, eē
simultaneā coexistētia *grae*
cū peccato in 1° instan-
ti infusionis *gratis*. 1^a par

p^a breviter: in eodē instanti, in 2°
quo una forma p^a existit, alia
n̄ existit, ē in 1° instanti, in
quo forma corrupta desinit
existere forma generata p^a ,
existit: q^a p^a passu antea con-
tat ex eo, q^d aliam materia^a
in aliquo instanti realiter
existet sub duplici forma
perfecta. 2^a passu antea colli-
gitur ex eo, q^d aliam materia^a
 p^a in aliquo instanti exis-
tet ab q^e forma.

9

2^a passu
revolutionis traditur ad D^o ,
 3^a in 1^a divisione 1^a aere, 1° sic
loquente: remota forma secundū
ordinē causę materialis pro-
cedit realiter forma introduc-
tionē, s. secundū ordinē causę

40,, 19. Finalis è convexo. Suadet
tux ratione: n̄ èe fmg antio, è
èe fmg genitg se habent, se
causa materialis, è finalis; s.
onis causa indiget pro pri-
ori ad suū effectū: g. 1, m̄x
quoad fā, p̄e: id, qd, necessa-
rio exigitur ex p̄e m̄x
ad introductionē fmg genit-
g, n̄ causa materialis, valte
reductivè respectu fmg ge-
nitg; s. n̄ èe fmg antio nece-
sario se habet ex p̄e m̄x
ad introductionē fmg genit-
g: g. 1, 2a, p̄ax: èe fmg ge-
nitg fortis expellit fmg
antecedentē; s. hoc idē s̄,
ac causae fortis n̄ esse
fmg antio: g.

to

Dice: in 1, inv=

tantum, in quo forma generativa ¹¹
est, pugnat cum alia, et illam ex-
pellit; id est nequit dari pugna
inter duas formas non existi-
rentes: quod in illo instanti ex-
sistentibus simul esse unius forme,
et esse alterius: quod non esse unius
forme, et esse alterius non potest in
eodem instanti: quod nec est gener-
ationis, et corruptionis.
Quae sunt legitime, et pro-
missae apparent certae. Dicitur
tamen: pugna via incompatibili-
tatis, et; pugna simultanea,
non, tamen; nam formas non pugnant
modo gladiatorio, ad quod, ut
quisque coexistat; id est pugnat
via incompatibilitatis, ad quod
non existit coexistat, corru-
tionem; sic lux pugnat cum te-
nebris, et haec expellit, quoniam

12 opus sit, q^d tenebræ coexistat
luci, s. unice desideratur, q^d
in uno instanti existat lux,
ē q^d tenebræ resistunt in
instanti anti.

11

Inquire, q^d
sit ratio viventiu? Dico
q^d, ita communiter definit
tur: origo viventiu ē viven-
te, ut ē principio conjun-
to in similitudinē naturæ.
Bonitas hujus definitioⁿis
trahit explicando singular
particular. Per particula
origo convenit cū alia
quacūq; productione tri
ē suo principio. Particu-
la viventiu denotat, geni-
tū debere ēē viventiu. Stu-
ente indicat concurren-
tiam activū suppositi grantis

in genitū. Ut à principio con- 13
juncto significat, gram de
bere eē approximātū, necō-
junctū genito, l pex e, l pex
uā vixitē.

12

In similitudinē
nōq̄ denotat, debere genit
tū eē ejusdē speciei cū grā
te. Hęc cōmunis explanatio
grationis viventū occurrit
illi difficultati inter Theolo-
gicā difficultatē: cūa proce-
rio verbi p̄q̄ proceione Sp̄s
ritus Sancti dicatur gratio;
l cūa Sp̄s idē Sanctus n̄
dicatur genitus sicut ē fili-
us, cū ejus proceione aī
daptari possit p̄p̄dicta
descrio, n̄ minus q̄m proceio-
ni verbi. Cōmuniter res-

24 pendent: q̄a Spiritus Sanctus
procedit per voluntatē, q̄us
n̄ assimilatur in natura; attamen
scabū Divinū procedere per
intū suaptē natura assimilatur
vivū. Hęc Theologici sunt
invidiæ, q̄æ ab eis libet
abstinere.

23

Inquire, q̄d sit ge-
neratio mortuora? Ita cō-
munitex definitur: origo
viventis à vivente de gene-
rante à recta, è voluta div-
positione recūdu natura, è spe-
ciem. Sed ad extere libet,
q̄d n̄ q̄usv̄i degeneratio de-
bet reputari p̄iè mortu-
ora. Unde nec gibori, nec
claudi, nec gigante, nec pig-
mei ☐ reputantur mortua

in toto rigore, ē si deficient ts
ā p̄via successiva specierū hu-
manarū, & per excessū, ut gigantē-
tes, & per defectū, ut pigmei.
Siquidē degeneratio p̄dic-
tionū n̄ ē p̄viē recedū spe-
cie, q̄a potest ēē h̄, p̄fectū
et si magnitudini minus n̄
accedat.

Capit 2^ū De subto, ē t̄no ge- nerationis.

^{ts} **I**n p̄senti capite agemus
de subto receptivō accidenti-
tū, q̄s in quavis generatione
periuntur; ē d̄t̄no generatio-
nis sub̄sialis, ex quibus ē

16 *si unum aliqua stilia, e difficil
lima dubia.*

*Questio 1a.
An sola mixta, sit
immediatè subiectum
receptivum acciden-
tium; an ve com-
positum sub-
stantiale?*

45 *Ad abigendam omne equivocatio-
nem circa præsentem difficultatem,
adverto, illam non procedere de acci-
dentibus spiritualibus, sive
hæc sint mixta, sive super-
mixta, quæ uti certè suppono,
sunt accidentia subiectiva
in anima, aut in ejus potentia
sive; nec etiã procedit præter
difficultatem de accidentibus pro-*

prijs, que dimanant à lma, rā-17
qm ejus prierate. Procedit q.
dubiu de accidentibus cōmuni-
bus, ē mixialibus, v.g. quan^{tas},
qualitar, ē alia hujusmodi; qz-
ximurqz, an talia accidentia
immediatē recipiantur in toto
cōposito, qd, ab dubio denomi-
nant; an ē sola mixia^{ta}, ut
immediatū subtrū inherenti eorū
xū?

16

In hoc dubio^{ta}, rēntētia
defendit, accidentia cōmunia
recipi in toto cōposito sub-
trūali, rāqz, in subtrū immediatū
ro receptionis; ita fecerōnes
Thomires, rā Antiqui, qm, Mo-
derna pro se allegante plu-
ra testimonia Dⁱ, S^c. Subscribit
bit Norrea Cardinalis de St-
quixre, quē requiritur plu-
res domerici in manuscrip-

18^{iv}. 2^a, sententia propugnata,
subtū immediatū inferiori acci-
dentiū ē solā mixtā fā, erit
cōpositū subviale sive subtū
denominationis; v.g. quantā
recipiunt immediatē in mixtā
fā, tāq̄m in subtō prio, est totū
subviale dicatur quātū;
sic veniunt cōmunitē Re-
centiones cū Eximio Doctore;
19^e, valdē cōmuni inter Scho-
laras; cū quibus vit =

Postea Conclusio.

17
Accidentia mixtalia imme-
diatē recipiuntur in mixtā
fā, tāq̄m in subtō prio inhe-
rionis. Conclusio colligitur ex
D^o 7^a, pluribus in locis, et 3^a
pre, q̄ne 77^a, art^o 2°, ubi Str-
gelius Praecepta hęc habet.

17 q^d q^a t^u, rubrū ī mēxiā t^a, cōm^u ī 19
 17 q^d ōnia accidentia referātur
 17 ad rubrū media quam^{te}, dimē
 17 viva. In etiā t^a, p^{re}, q^ues³, a^a
 17 t^o, 2°, docet, q^d quan^{ta} ī gust^o,
 17 inheret mēxi^o. Et 7°, Methac^o
 17 ita loquitur: quan^{ta}, dimē
 17 viva videtur inherere mēxi^o
 17 mediātē. Plura alia testimō-
 nia Angelici Magistri addu-
 cere poteram in favore cōclu-
 sionis, s. dicta sufficiant, et
 satis videantur contrarij. Sed
 Jam nō ēē nobis contrariū, stip-
 si credunt.

18

18 **¶**, conclusio rāone:
 quan^{ta} ī act^u, mēxiāle; s. quā-
 tita recipitur īmediātē in
 mēxiā t^a, rāg^m, in rubro p^{ri}o
 interioris: g. M^{xi} ī cetera. **¶**
 mēxiā: quan^{ta}, disponit mēxiā
 t^a, ad receptionē s^ug; s. dispo-

20 ratio recipitur immediate in sub-
to, q^d disponit: g. M^{ax} concedi-
tur a contrarijs. P^x m^{ax} dis-
positio recipitur immediate
in subto, q^d indiget dispositio-
ne ad receptione fmg; v. volu
subtu, q^d dispositura indiget
dispositione ad receptionem
fmg: g. M^{ax} contrat; etenim sub-
tu, q^d indiget dispositione ad
receptione fmg, dispositura ad
illa per receptione disposi-
tionis. M^{ax} etia liquet; rigni-
de dispositio exigitur, et ma-
teria disposita recipiat for-
ma; hęc eni n recipitur in
subto n disposito.

19

Consp¹¹ e ex-
plicatur hęc ratio: pro prio-
ri ad introductione fmg de-
bet indigi materia disposita ad
fmg receptione; v. n per dispo-

sitione, que consequuntur ad 21
fma: g. per dispositione ante-
cedente fma: g. tale dispo-
sitione indigentur immedia-
te recepte in materia, Cgs ap-
parent legitime. Nix t. ceteris;
na nulla fma realizet in-
troducitur nisi in rubro ap-
to determinato ad illa; materia
q, ante dispositione nullam ha-
bet determinatione, nec ap-
titudine, nisi remota. P, mnx:
dispositione tammodo exigent
na, ut fma introducatur; sed
dispositione, que consequuntur
fma n sunt ad hoc necessaria;
siquidem ja fma introductionem
supponunt: g.

20

Quic rationi fre-
quentius occurrunt contra-
rii dicentes, materia disponi

22 ad receptionē fmg deterrminata
per cōnotationē ad dispositio-
ne, quas habebat sub fma. tra-
sacta, ratione cuius cōnotatio-
nis dicitur mtria sigilata, ē
deterrminata ad hanc fmam
recipiendā. Hęc solutio n̄ rati-
ficat; q̄a, juxta contraxio,
eadē numero quam^{tar}, qus
erat in hne, n̄ manet in ca-
davere; n̄ mtria n̄ disposita,
ē deterrminata ad recep-
tionē fmg cadaveris per
quantē, qus n̄ n̄ in instanti
introductione fmg cadaveri-
s; cū n̄ possit dari effectus
fmali fmg ab 9^e fma. g. 2°;
cōnotare calone transactū
n̄ reddit subtrū fortex calis-
dū. g. nec cōnotare disposi-
tione transacta potest re-

adde re mixta forter disposita. 23
Itē in certū, ē ega requiritur;
sicut enī effectus finalis ca-
loris ē ipse calor comunica-
tus subto, ita effectus finalis
dispositionis ē dispositio ip-
sa comunicata mixtis;

Solvuntur Intra

24 Intra: omnia accidentia comu-
nia recipiuntur in toto copo-
sito: g. P¹, an: accidentia comu-
nia recipiuntur in subto, cui
comunicantur sui effectus finali,
ē ipse denominant, v. accide-
ntia comunia comunicantur
effectus finali, ē denominant
totū copositū; hoc nāq, ē quod
dicitur quantum, quale, ē
nō sola mixta t^a, g. Comp¹, multū
ac¹, potest recipi immediatē
in mixta t^a, g. P², an: omne

24 actus necessarius supponit formam
subsistentem in materia, g. p. am.
actus 2us necessarius supponit
actum 1um, v. tunc actus 1us actus 2us,
ē forma subsistentis actus 1us, g.

22 Ex p. l. x. forma subsistentis
debet recipi in materia, tunc
q^m in pura potentia, v. n. ita
reciperetur, si per prius ali-
quod actus reciperetur in materia,
ta, hoc enim esset j^a actuata
ā forma accidentali, q^m reci-
pit. g. Tandem: forma subsistentis
emittit actus 1us materiae, g.
g. debet ēē quod prius eā ac-
tuet, q^d facit per sui re-
ceptionem: g. nullus actus potest
recipi nisi in toto composito:
g. hoc, ē n. sola materia, est
immediatum subiectum accidentium.

23 Hoc ē principium argu-

sententis advenit, cui occurrat 25
mus distinguendo ams: xci
piura in toto coposito, mixta
se habente per modum xao-
nis finalis recipiendi, e sma
per modum pure conditionis,
c, ams; itaq, se habente per
modum xaois finalis recipi-
endi, n, ams, e cgm. Ad p,
dist, mje: cui comunicat tan-
q, xaois finalis recipiendi,
c, mje; tanq, conditioni ad
recipiendum, n, mje; e appli-
cata dist, mrai, n, cgm. Ad
confm, n, ams, e ams probatis
cu dist, : tunc ac, necessario
supponit sma subriale, tra-
q, xaois finalis recipiendi,
traq, conditione ad recipi-
endum, c, ams; precise tanq,

26 rāōnē finale recipiēdi, n̄, aū; qd̄ n̄ conuincunt alig rāōne supra positę, quibus eadē durio ī adhibenda.

24

Ira q̄, latet
max, m̄tia ſā n̄ recipere acci-
dētia n̄ prius sit actua-
ta ſua ſubſtiali, ſ. ex hoc di-
cimus, minimē ſequi accidē-
tia n̄ recipi īmediatē in
m̄tia ſā, hanc q̄ n̄ ēē ſubſt-
īmediatē receptivū accidē-
tiū, ē ratio ſ, q̄a, licet ſua
ſubſtialis precedat, n̄ pre-
cedit forte ſt quo, ſivē ſt
ratio finale recipiēdi, ſ.
enicē, ſt pura conditio ad
recipiēdū. Sic in ſentē-
tia contraria ſubſtū qd̄, ex
quo īmediatū accidētium

et compositum subsistentem, quoniam 27
ex hoc sequatur, subsistentia
esse rationem finale recipi-
endi, quia subsistentia unice
precedit ut conditio. Sic etiam
voluntas recipitur in anima
intellectiva, quoniam recipitur
in actu. Similiter, jux-
ta datam resolutionem, accidens
recipitur in materia
formata, quoniam inter se
mediate recipi in forma.

25 Materia igitur est immediatum,
est adequatum subiectum recep-
tionis, quia sola ipsa est ratio
finalis recipiendi ea, est quod
totum compositum sit subiectum quod
denominationis, non sequitur,
compositum quoad utramque partem,
sive quoniam constat ex materia,

28 e fma eē subtu receptionis, qā
subtu denominationis i dir-
tintū ā subto receptionis; in-
quidē totus h; denominatus
intlgens, totus q, denomina-
tus amans, ē tamē intellectus,
ē amor solū recipiuntur in
anima; sic etiā totus homo
denominatus claudus, totus
q, dicitur calvus, quin clau-
ditur, ē calvitio recipien-
tus in toto hne: similiter e-
riā dicimus nos, q, totus
h, denominatus quantus, ē
tamē quantus, n recipitur
in toto hne, s in sola ma-
teria prima.

Questio 2^a. An
 in corruptione cō-
 positi substantialis
 fiat resolu-
 tio usque
 ad mate-
 riam?

26

Controversia praesens in val-
 de affinis cū disputatione praeteri-
 ta, taliter q^d, ferè omnes Auctores
 utraq^{ue}, difficultatē sub uno titulo
 amplectuntur, & resolvunt, nos
 separatim tractamus, ut meliù
 eas intelligere possimus. Pro resolu-
 tione difficultatis praesentis ad-
 vertite, dubiū procedere nō de
 accidentibus prijs, quae à forma
 dimanant, veluti ejus prioritate;
 nā isti certū suppono, talia

30 accidentia perire, sicuti *frades*
sicut, dū cōpositū corumpitur. Si
militex extra dubiū ē, materiam
sā, manere in cōposito genito; cū
enī sit subitū cōmune grati-
nis, eadē ē in genito, ē in cor-
rupto. Quod igitur modò discuti-
endum arriusianus ē: an in cor-
ruptione cōpositi subitidiv o-
nia corumpantur propter ma-
teriam sā? An in cōposito genito
maneant aliqua accidentia
cōmunia, ex his, quae exant in
cōposito corrupto?

27

In hoc dubio
ōnes, qui q̄ne p̄p̄terita dice-
runt, totū cōpositū eē subitū
immediatē receptivū accidenti-
tū cōmuniū, in p̄p̄terentiā
entia, in corruptione cōpositi
sibi resolutionē v̄q̄, ad ma-
teriam sā, nihilq̄, cōpositi cor-
rupti manere in cōposito genito

to; q̄a, cū accidentia individuen- 34
tūx ā subto, hoc p̄eunte, ne
cētū n̄, accidentia om̄ia p̄eire.
E contra tamē, qui propugna-
runt, n̄ cōpositū, s. solā m̄tia
f̄a, eē subtū im̄ediatē recepivū
accidentū, etiā nūc propug-
nant, fluxa ex accidentibus cō-
munitibus, qū exant in cōposito
corrupto, n̄ p̄eire, s. transire
cū m̄tia f̄a de cōposito corrupto
in cōpositū genitū, c̄terq̄,
in corruptione cōpositi n̄ fieri
revolutionē v̄ḡe ad m̄tia f̄a, v̄ḡe

nostra Conclusio.

28 ⁱ In generatione cōpositi sub-
stantialis n̄ fit revolutio v̄ḡe ad
m̄tia f̄a, s. manent in genito
aliqua accidentia, qū exant
in cōposito corrupto. Conclusio
colligitur ex P̄to, qui in p̄v̄er-
ti, c̄p̄e 4°, affirmat, q̄ dū aliqd

32 generatur ex alio simili, idē ac^{us},
 in quo assimilabatur, permanet
 in 2° 9°. Colligitur etiam ex
 2° 9° fluxibus in locis. In 4°
 distine 44^a, gene^{ta}, ax^o, t^o, ad 2°
 ubi sic loquitur: post repara-
 tionē Imp^o subzialis a materia
 adhuc dimensione illg manēt
 eadē. In etiā 4°, contra gēte,
 cpe 88°, hęc habet: materia homi-
 nis post ejus mortē manet
 sub eisdē dimensionibus. Om-
 nino alia testimonia, q̄ adic-
 ta satis indicant, Angelicum
 Magistru^m n̄ nobis cōtra-
 riu^m, uti aduersarij credunt.

29 Conclusio solet probari
 aliquibus rationibus, s. illa ju-
 dico efficacionē, que sumitur
 ab experientia, eāq^e, sic in
 sma propono: sensu circarū
 non obtū debitē applicatū n̄

falluntur; i. sensibus experientia, 33
plura accidentia, quae exant in
corrupto, manere in genito: g.
Mox in cetera. P^rimum: in cada-
vere videntur plura acciden-
tia, quae exant in hunc vivo: g.
Itur constat, siquidem videmus
eandem extensionem, seu quan-
tatem, eandem figuram, cicatrices, colo-
rem, et huiusmodi alia: similiter
terram, in nova eundem experit
mox odorem, coloremque, sive sit
in ramo, sive in terra: tactus ean-
dem mansuetudinem, et gustus eandem
sensibilem dulcedinem experit
untur, et percipiunt in pomo,
sive sit in arbore, sive ab ar-
bore separatum, et alia res-
cenda huiusmodi, quae addu-
cere poteram.

30

Dicunt contra-
rij, sensus per plures fallit
per se, nec fallere, et tunc esse corruptum

34. gendor; nullibi autē maximē ē
expositor ad fallentiā, q^m in p^{re}s-
enti; etemū accidentia genita
similima sunt accidentibus
coaruptis; q̄a nihil mixtū, q^d sen-
sus n̄ percipiunt, nec discre-
nant distinctionē numericā ac-
cidentiū, quę distinctio t̄ solo
t̄ntu percipi valet. Contra:
licet sensus debeant emmen-
dari, dū ipsi fides opponitur,
l̄ dū aliqua vrgens ratio t̄ con-
traria experientię sensibili,
minimē vero dū ~~probat~~ q̄
deficit; s̄ in p^{re}senti nec fi-
des opponitur sensibus, nec t̄
aliqua vrgens ratio oppo-
nē probans: q. sensibus t̄ cre-
dendū.

31

2°: ratio probans n̄ ēē
credendū sensibus in p^{re}senti
t̄ q̄a totū cōpositū t̄ subitū
receptivū accidentiū, et ex de-

fectu rubri accidentia debent 35
deficere; s. hoc n̄ t̄ vagen rati-
o; cū equè probabile sit, solā
materia ēē rubrū receptivū acci-
dentium: g. nulla t̄ vagen rati-
o, ut fidē sensibus negemus.
Præterq̄, q̄d, ē si admittatur præ-
dicta opinio, poterit defendi, mā-
nere in genito eadē numero
accidentia, quæ exant incorrupto;
q̄a cōpositū genitū in ēē rubri
accidentium, sive sub munere
suscipiendi t̄ fortex idē, ac
cōpositū corruptū, ē si sit ma-
terialiter variatū; ita dicunt
Thomistæ, q̄d, corpus locatum
n̄ mutat locū fortex p̄pter
mutationē superficiem, dū
modo loco unius adveniat al-
tera, quæ in munere locandi
sit eadē.

32

30: eto sensus n̄ judi-
cent de diversis numerica acci-
dentium, judicant alig potentis

36 medijs speciebus mixta veni-
bur; i. in presenti mittant spe-
cie numerice identitas acci-
dentiu; q̄a n̄ alia accidentia
experiuntur in uno, q̄m in alio
cōposito: g. 4°; si venus circa ob-
tū debite applicatū, ita facile
falluntur quoad unitatē nu-
mericā, quis poterit affiri
maxe, nos heri, ē hodiē in ea
dē eē palestra? quis poterit
dicere, idē numero oceanū
distintis tēporibus fluere, ē re-
fluere? quis audebit avexere,
eundē eē volē, qui distintis
diebus illuminat? Et alia plu-
ra, que ex revolutione sequuntur?
Et extendū g. 5°, venus
circa unitatē numericam
accidentiu in presenti mi-
nimē falli.

33

Deniq^e; assignan-
da debet causa illius acciden-
ti solo numero distintis; sed

causa n̄ assignatur: g. nec ratio 37
probat̄ d̄ic̄m, numerica, ^{pr̄} ~~ma~~
causa illius accidentis n̄ t̄ ma-
teria t̄, q̄ ex se indiferēta
se habet ad om̄ia accidentia:
n̄ t̄ma cadaverica v.g. q̄ s̄o-
lū habet activitatē ad accide-
tia p̄ria, ē n̄ ad r̄p̄ertinētia,
qualia sunt cicadices, color,
ē alia; ē multō minū ad oppo-
sita, vti t̄ calor cadaveris: n̄
agens extr̄ū graduū t̄m; n̄
cū unitate agentis datur
diversitas accidentiū, vti pat-
ret in eodē agente unico ic̄
in occidente Ethiopē, ē t̄u-
ralē, in quorū t̄, apparet n̄
gredo, ē in 2°, albedo: n̄ deniq̄
Deus, v̄ t̄uctor n̄x; q̄a ex
p̄t̄ n̄x nihil t̄ q̄, exponat
novā productionē acciden-
tiū: g.

Solvuntur Triginta.

34 Arg^o 1°, ex Ppho sic in presentia libri,
 cpe 4°, definiente gratione: mutatio
totius in totu, nullo sensibili re-
manente, ut in rubro eodē. Itē
 4°, Pphicorū, cpe 5°, dividitur gra-
 tionē ab alteratione, qā subtrā
 grationi s̄ sola mixta, alterati-
 onis vero totū cōpositū. Dico,
 Pphū loqui de subto totali, et
 denominationis, qd̄ s̄ totū, in
 quo avertit nullū sensibile
 manere cū consumptura: si-
 militer dico, in gratione ro-
 tā mixtā transire de main-
 tēnā, ē in alteratione transi-
 rine totū cōpositū de quali-
 tate in qualitate, qd̄ s̄ certū,
 ē nos n̄ negamus, s̄ qd̄ inde?

35 Arg^o 2°, ex pluribus re-
 timonijis Dⁱ, Sⁱ, sufficiat tamē

unicum, qd in presenti, lecte, 10, 39
 ita legetur: dicendum qd qd n̄
 » manet idē numero ac^{no}, in cor-
 » rupto, ē in genito, v. id, qd prius
 » erat corruptum per accidens,
 » corrupto subro, ē recedente
 » forma, ē postea accidit simile
 » ac^{no} cōm formā advenientem.

Dicimus, in presenti Dm Im
 loqui de accidentibus p̄iis,
 nē sibi contrarietua: dū igitur
 » avexit, qd in adventum
 » advenit ac^{no}, simile n̄ debet
 » int̄gi de omnimoda similitudi-
 » ne, v. proportionaliter t̄t̄m;
 » q̄m, nimirū, sicut corrup-
 » ta forma corruptum accide-
 » tia p̄ia, q̄s ab ipsa depen-
 » dent in eē, ē conservari, ita
 » etiā adveniente forma, adve-
 » niunt etiā accidentia, q̄s
 » similiter dependent ā tali
 » forma in eē, ē conservari.

40 copositi substantiali coaerunt
nux accidentia omnia: g. P², a²;
in coaerptione copositi sub-
stantiali destruitur unio acci-
dentiu cu materia; s. destruetur
ra unione accidentiu cu ma-
teria, accidentia coaerpu-
ta; etenim accidentia absque
miraculo n^o possunt exister-
re, nisi in subto: g. P², m² a² for-
tior, e² r² u² d² i² o² f² m²
substantiali cu materia, g^m, unio
accidentiu cu ipsa; s. in coaer-
ptione copositi substantiali dex-
truitur unio f^m s² r² u² d² i² o²
cu materia: g. Premissis sunt ceat
q², e² q² legitima: quomodo
enim in dissolutione copositi per
manebit nexu debili, p² ex-
unte s² i² n² c² u² l² o² r² i² o² n² i²?

37 In pri-
mis poteram concedere p² p²
m² a² s² l² i² m² i² s² l² g², in quo stat
p² p² c² i² p² u² a² s² i² a² g² r² i², e² negare

cōm; q̄a adhuc supere & probat 41
re, ad stare agens destructivū
accidentū, uti datur agens
destructivū smp substativū,
seu unio smp cū materia. Clari-
tatis gratia dicitur, q̄a: s̄p̄
rior, restrictio ad convertitū
endū, cōm; ad remanendū,
nō, m̄jē; nā unio smp substativū
cū materia dicitur fortior,
ē restrictio, q̄a s̄ma substativū
cū materia convertitū unū
per se substativū, ē s̄ma acci-
dentalis cū materia unice com-
ponit unū accidentale; n̄ tar-
mē dicitur fortior, ē restrictio
ob difficultionē divolutio-
nē.

38 Arg^o, 1°: si aliqd acciden-
taliū existeret cū materia de com-
posito corrupto in genitum,
maximē quant^{tas}, i. h̄c enī g.
p̄, m̄nā, si quant^{tas}, existeret
cū materia de cōposito corrup-

42 eo in genitū, quan^{ta}, eret pro-
prietar. m^{ta}is 18; v. hoc repug-
nat. g. M^{ta} supponitur, em^{ta} p^{ta};
quolibet aer activè concurreat in
suam proprietate; v. m^{ta}ia 18; v. po-
te. pura potentia nec in qua^{te}
nec in aliud potest activè con-
currere: g. Conf^{ta}. si quan^{ta}, cas^{ta}
de, qu^{ta} i in cohaesio, maneat
in genitū, quan^{ta}, transiret
de subro in subro; v. hoc sonat
idē, ac transmigratio Pytha-
gorica à Phi^{ta} de pecta, ē ab
Ecleria proscripta g.

39

Cra^{ta}, m^{ta};
n^{ta}, m^{ta}; ad p^{ta}, p^{ta} m^{ta}, n^{ta},
m^{ta}; n^{ta}, vti alibi diximus, in flu-
xus activus essentis in proprietate
aliud n^{ta}, q^{ta} exigentia essetis,
v. agens p^{ta}, producent essent-
tia, 2ta, producat proprietate, q^{ta},
exigentia habere potest m^{ta}ia
18, abq^{ta}, projudicio v^{ta} potenti-
alizerati. Ad conf^{ta}, die, quod

transmigratio Pythagorica finit 43
gebatur de subto in subtrū distinctū,
ita qd, fma, quę modo con-
stituit canē, postea constituet
res hm; ē anima, quę modo con-
stituit hm, postea constituet
equū, qd ceterū ē rōnabile; eadē
de nāq, fma substantialis n̄ potest
hinc, indē diversa species con-
stituerē; in presenti vero quan-
titar, nec aliquā specie diver-
sā constituit, ē aliudē n̄ p̄p̄ma-
net in eodē subto, n̄ p̄, m̄tia
ta, in qua recipitur.

do

Itaq, ubi
mō: deficientē cōposito deficientē sub-
trū accidentiū, v. deficientē sub-
trū accidentiū deficientē accidenti-
tia q. M̄ta supponitur, ē m̄ta qd
trū, qā accidentia individuanti-
bus ā subto; trū etiā, qā subtrū ē
causa conservativa accidentiū;
trū deniq, qā ita se habet sub-
trū respectu accidentiū, ac fun-
damētū respectu effectiū; v.
in artificialibus deficientē h̄nt

44 damento tota fabrica coarctat. g.
etiã deficiente subro omnia acci-
dentia pereunt. Si negetur m̄ḡa
arḡi conformiter addita in
q̄ne p̄stexita, arḡu nullius ñ
robore; et autē videatur doctri-
nã traditã eẽ fundatissimã,
etiã arḡo aliter occurrã, e
nẽ proposita ratio non cogat
ad negandã fidẽ omnibus ven-
ribus.

At Permittit m̄ḡe, e diu, n̄nẽ;
deficiente subro materialiter sup-
to, n̄, m̄nẽ; deficiente subro for-
tex accepto, e, m̄nẽ, e n̄, e q̄m, q̄m,
ñ conuincunt adhibere p̄nẽ. Nõ
subro materialiter sup̄tũ, r. fortex
acceptũ ñ in quo accidentia in-
diuiduantur, e in quo acciden-
tia conseruantur. Quomodo
etiã in artificialibus fabri-
ca ñ coarctat, si fundamẽtũ ñ
deficit fortex, r. materialiter rã-
tũ; id ñ, si loco huius fundamẽ-
ti subrogetur aliud idẽ faciens.
Cũ igitur accidentia cõmunia, et

diversa ab accidentibus suis, = 45
necesse dependeat a rubro in se
rubri, e non recutu sollicitate ip-
sius, hinc fit, qd, qd, copositu ge-
nitu in munere sustentandi
facit idem, qd, faciebat copositu
corruptu, plura accidentibus
exant in coposito corrupto, ma-
nent etia in coposito genito.

42

Hec doctrina, quae pro nunc
non placet Thomisti, plura ab
ipso amplectitur, e cum illi hac
doctrina aliquam difficultatem
solutam relinquimus, uti con-
stat h, in hac, qui, licet per calo-
re etate plures. per magis de-
perdat, e aliam per nutritionem
adquirat, quae succedant prius
deperditis, praesertim idem recu-
tu qd, subjaceat iisdem regula-
tionibus, e dispositionibus, idem
numero h, perseverat, imo po-
terit tota substantia materialis hinc
materialiter variari, ab ipse variat-
ione essentiali hinc. Constat et-
iam in loco, qui manet idem mi-
meo, e in superficie materiali-
ter, e in se rei continuo variat-
ur.

Questio 3a.
 An ultima dispositio
 ad finem proveniat
 effectivè ab ipsa
 finem, ad quam
 disponit?

43 Difficile, è ut Methacà aggre-
 dimur ad prætractandam diffi-
 cultatè, quæ revera è utilis ad
 percipiendū cū maximi laxitate
 fluxa, quæ jã dicta relinquitur
 mur; è ut etiã in Theologia intracta-
 tum de gratia intelligatur quæ
 literæ acriter conditionis dispo-
 nat ultimò animam ad recipi-
 endam gratiam justificantem, ip-
 sãq; causam, proveniatque
 effectivè à gratia justificanti-
 re, ad quam disponit? Pro emen-
 datione difficultatis præcedi

scire oportet, qd dispositiones a 47
lis dicuntur proximae, quae ante
cedunt introductionem formae
in materia; aliae dicuntur ultimae, quae
comitantur introductionem formae
in materia, v.g. tu ex ligno fit ignis,
prius procedit in ligno ali-
quis calor remissus, qui dicitur
dispositio proxima, & calor ille
illam disponens lignum ad formam,
cum hacque naturaliter conexus di-
citur dispositio ultima.

44

In hac
difficultate 1^a opinio docet ulti-
mam dispositionem provenire et
ferri a forma, nec frequentius
Thomae, & ferri tunc contra-
riis, quos habuimus duplici
parte tractata. 2^a sententia
intra, ita ferri tunc auctores,
quibus adhaerimus quibus pro-
ximitate. Eandem opinionem pro-
pugnant Sapientissimus Mar-
gareta Cuael, Ioannes a sacro
Thoma, quibus subscribitur Nortex

48 Illamur Silva. Ego autē judico
hunc opinandi modū n̄ esse con-
nexū cū resolutionibus antibus,
ē q̄a censeo, rotā illā disposi-
tionē, quę v̄t̄ p̄cedat. f̄q̄e ge-
n̄it̄, posse ultimo disponere
m̄tia ad f̄m̄s̄ introductio-
nē, ideo sententiā Thomar-
tanū in hac p̄te libentē am-
plector: v̄t̄ g. =

Nostra Conclusio.

45 Quoniam prima dispositio ad f̄m̄a pro-
venit effectivē dimanativē ā
f̄m̄a, ad quā disponit. Conclusio
ē expressa in Divo Thoma pluri-
bus in locis, precipuē tamen
3^a p̄te, q̄ne 13^a, art. 13°, ad 2um =
b̄i h̄c habet: calor, qui fuit dis-
positio ad f̄m̄a ignis, ē effectus
aut profluens ā f̄m̄a ignis j̄a
p̄existens, ē n̄ intelligas, v̄t̄

faciunt ad veritatem, Sanctus Doc 49
ratione loqui de forma ignis generantis,
et non de forma ignis generati, ipsum
audi in eadem parte, quod dicitur ad 2^{am}, ad 3^{am},
3°, ad 2^{am}, ubi ita loquitur: per
» calorem dispositum materia ad sus-
» cipienda forma ignis, quae tunc
» adveniente, calor non cessat, s. nec
» manet quasi quiddam effectum
» talis formae. Ex quibus sic: cal-
lor, qui remanet, est dispositio
formae ignis; s. calor, qui remanet,
non est calor formae generantis, s. gener-
antis; g. calor formae generantis est dispo-
situs formae generantis; s. calor formae
generantis provenit effectivè di-
manativè à forma generantis, non
remanet quasi quiddam effectum
sive talis formae g. per conclusionem rati-

46

» ratione: prietas formae provenit
effectivè dimanativè à forma,
cujus est prietas; s. ultima
dispositio ad formam prietas
formae, ad quam disponit g. Mater

50 cetera, nā priores profluunt
ab essentia. P^a m^a: calor in
sūmo n̄ prietas ignis; s. solum
calor in sūmo potest ēē ultima
dispositio ad f^{mā} ignis: g. M^a
supposita, ē m^a p^a; ultima
dispositio ad f^{mā} ignis reddere
m^a ultimō expeditā ad res
ceptionē f^m ignis, cū haec
habet reale cōnexionē; s. solum
calor in sūmo potest reddere
m^a ultimō expeditā
ad receptionē f^m ignis, cū
hac realiter cōnecti. g. P^a m^a:
calor, qui reddere m^a ultimō
expeditā ad f^{mā} ignis,
debet expellere om̄e frigiditatem;
s. solum calor in sūmo n̄
qui potest expellere om̄e frigiditatem;
etenim calor, qui n̄
est in sūmo, n̄ sedexabilis in
subro cū aliquo gradu frigiditatis: g.

47

Dicunt contrarij,
calorē ultimō disponēte ad

fmā ignis causari ab agente 58
ext^{co}; grande, scilicet, causari
ab alio igne, l ab illius calore prū
cipaliter causante calore dis
ponente, & instrumentally
fmā substantie ignis. Solutio hec
continet verū; rēnt volūte
lit, calore in nūmo, sive vlti
mā dispositio, provenire ef
fectivē 2° ab alio igne, ut grā
te, ipri adquiero; qā causa
2°, productiva fmā ignis, 2°
producit fmā ignis; sicut
te velut, calore in nūmo pro
venire ab alio calore, & ab
xante, continet salū, volūte,
q^e, ita ipugno: calor, qui vlt
tima dispositio ad fmā ignis,
appropriat mētia ad receptio
nē fmā ignis, ut docet D^r, 7°, in
3°, diverse 13^a, q^o 2°, art^o, 1°,
scilicet talis calor nō provenit ab
alio calore, ut ab xante. 1°,
mōx: calor, qui appropriat mē

52 sciat ad receptionē smp ignis, s̄
frictar smp ignis, s̄. frictar
smp ignis n̄ provenit ab alio
calore, s̄ ab exante, s̄. ut in
numeraliter ex generante: g.

48 Dicitur plures ex contrarijs,
dari in mixta calore s̄ ultimo dispo-
nente eā ad s̄mā ignis, pro prio-
ri ad calorem in s̄mo, qui s̄ pro-
pria ignis geniti. Contra:
l calor ille, qui datur in mixta
pro priori ad calorem in s̄mo,
s̄ ultimo appropriat mixtā ad s̄mā
ignis, l n̄? Si n̄: g. calor ille
s̄ ultimo n̄ disponit mixtā. Si s̄:
g. calor ille s̄ calor in s̄mo. Ex
cōtra: calor, qui s̄ ultimo appropriat
mixtā ad s̄mā ignis, expellit o-
mē frigiditatem, s̄ calor expel-
lens omē frigiditatem s̄ calor
in s̄mo: g. calor ille exit ca-
lor in s̄mo, s̄ calor in s̄mo
s̄ frictar ignis: g.

49

Alia rāone,

ē n̄ inefficaci p̄; conclusio: non 53
repugnat mutua causalitas
inter f̄mā, ē ejus dispositio;
i. stabilita mutua causalitate
ultima dispositio ad f̄mā potest
effectivē dimanativē provenire
ex ā f̄mā, ad q̄m dispositio: g.
M̄x n̄ cetera; q̄a contrarij nec
gant factū ob defectū, nec re-
pugnantia mutua preceder-
e. P̄, m̄x: n̄ repugnat mut-
ua causalitas in diversoge-
nere causis; i. mutua causalitas
inter f̄mā, ē ejus dispositio
esset in diversoge-
nere causis: g. M̄x ā nobis
statuta manet in lib; 2; Phi-
siconū, nec eā negant plu-
res ex contrarij. P̄, m̄x: i.
mutua causalitas inter f̄mā,
ē ejus dispositio, esset
in gre causis efficiendis, ē
causa materialis dispositiva;
i. causa efficiens, ē causa
materialis dispositiva sunt
causae diversae: g.

volutè n̄ repugnat. Alij tuc̄ ⁵⁵

res admittunt mutua causa
 vitalè inter causã materialè,
 è finalè; inter efficientè è
 finalè; et eã negant inter ef-
 ficientè, è materialè, quali
 eret quæ daretur inter finalè,
 è ejus dispositum. Ratione au-
 tignat, quæ finalè neguit ef-
 ficientè causare ultimam
 dispositum, quin supponatur
 existens, è finalè neguit in-
 teli existens, quin præs-
 ponatur ultima dispositio.
 S. contra hanc volutem, faci-
 unt exēpla supra posita,
 præcipuè exēpla a peritioni
 tenentis, quo ipse vitatur;
 F. Deinde: sicut causa effi-
 cients debet esse existens, ut
 causet, ita etiã causa finalis;
 etenim communicat in dis-
 positiã; et causa finalis in
 suo genere causat materialè, et ab

56. Hac causatur in qua causas ma-
terialiter receptivus: g.

Soluntur Quæstiones

52. Quæstio, an agens præcipuo: q^d, per
se antecedit formam negativam
formam effective procedere; v.
ultima dispositio per se ante-
cedit formam: g. Materia apparet
certa; etenim q^d, necessarium est
prius forma negativam esse ipsam
potentiam, uti est in eadem q^d, a
forma effective procedit. Quia
materia ultima dispositio per
se disponit, est preparata ma-
terialiter ad receptionem formam;
q^d, per se disponit, est prepara-
ta materialiter ad receptionem
formam per se antecedit formam:
g. Materia est ipsa materia, seu es-
sentialiter ultima dispositio.
Materia etiam liquet; etenim nihil
per se disponit, est preparata

ad adventū aliterius nisi pro 57
priori ad ipsius adventū.

53

Cont^a, q^d provenit effecti-
visē a s^ma supponit s^ma exis-
tente; s. ultima dispositio nō
supponit s^ma existente; g. M^a n^a
supponitur; nā causa efficiens
ut pote dans existentia debet
supponi existens pro priori
ad suū effectū. P^a m^a n^a; g^d nō
supponit s^ma extra ones suas
causas, nō supponit s^ma exis-
tente; s. ultima dispositio nō sup-
ponit s^ma extra ones suas
causas; g. P^a m^a n^a; ultima dispo-
sitiō nō supponit s^ma extra
causā materialē, ni dicatur
s^ma recipi in materia indispo-
sita; g. D^a g^e t^a n^a; ultima dispo-
sitiō s^ma exigitur, ut s^ma
existat; s. ad hoc nō exerce-
retur, si a s^ma effectivē pro-
veniret; g. P^a m^a n^a; si ultima dis-
positio proveniret effectivē
a s^ma, hoc indigeretur existē-
tē pro priori ad ultimā dispo-
sitiōnē; nā in signo, in quo intet

58. Igitur causa efficiens, et cau-
sam, intelligitur, et fortis exis-
tens: g.

54

Itaque sub hac forma pro-
posita repugnat mutua cau-
salitate inter motus, et forma;
quippe forma, et potest communicari
existens, motus debet esse existens;
s. n. potest existere, si n. effec-
tus motus, cum pro illo priori
ad causam motus n. intelligat-
ur existens: g. Pro resolutione
actus, cui cum maxima vacui-
tate, et nimia confusione re-
pondent plures, adveniens,
qd. in eodem instanti existunt
simul forma, et ultima dispo-
sitione, et in eodem instanti prius
exercent causalitates, s. autem
in vice causant, intelligitur cum
mutua precedencia, itaque
quisvis causa in signo respectu cau-
salitatis intelligitur pro prio-
ri ad effectum, qui aliquando
in esse causae etiam intelligitur
precedens.

55 Ex hac doctrina communiter 59
recepta in libro de causis, in
sua vel argenti dicitur, qd
anteceedit s^ma adequatè, e^o ordi-
dine omniū causarū, c^o m^o;
qd, antecedit attento tantū
ordine causę medię dispositi-
vę, n^o m^o; e^o dicitur, m^o n^o.
ultima dispositio, attento ordi-
dine causę medię dispositi-
vę, antecedit s^ma, c^o m^o;
adequatè, e^o attento ordine
omniū causarū, n^o m^o, cuius
probatio eadē d^one debet
distingui. Sed conf^o dicitur,
m^o qd, provenit effectivè
a s^ma supponit s^ma exis-
tentè, attento ordine causę
efficientis, p^o m^o m^o;
attento ordine causę medię
li, n^o m^o; e^o dicitur, m^o n^o.
ultima dispositio, attento ordi-
ne causę medię, n^o suppo-
nit s^ma existentè, c^o m^o;
attento ordine causę effici-
entis, n^o m^o; qua d^one de-
bet causę ad p^o, e^o argenti

60 ria, quae specialiter difficultate
non superaddit.

56

Itaque, in forma,
est ultima dispositione distincta
qui debent munera diversi
va, recedunt quae adhaerent ad
diversum genus causae, est pro
ut sic forma, est ultima disposi-
tio mutuo se praecedunt, for-
ma etiam potest considera-
ri in se principij, a quo pro-
prietate dimanant, est in se
sine receptis in materia. Simi-
liter ultima dispositio potest
considerari, ut ac non prius, est
conexum cum forma, est ut ac non pre-
parativum, est dispositivum ma-
teriae ad formam. Forma sub se,
munere, sub quo intelligitur
in se causae efficientis, est pri-
or ultima dispositione con-
siderata in se a se prius,
sub quo munere intelligitur, ut
effectus sine, et vero si forma
consideretur in se receptis,
est ultima dispositio in se prius-

parantur materia, intelligitur forma, 61
et effectus causae materialis, pro-
indeq; et posterior materia, e
ultima dispositione, quae in
eae causae materialis causant
forma.

57 Dicitur: ultima dispositio in-
telligitur et habens eae proxi-
ori ad forma in eae principij di-
manationis suae proprietati: g.
pa-
ans: pro priori ad forma in eae
principij dimanationis suae
proprietate intelligitur ultima
dispositio, et disponens materia;
sicut in signo, in quo intelligitur
ultima dispositio, et dispo-
nens materia, intelligitur et
habens esse; etenim quod
non habet esse minime dis-
ponere potest: ergo. Distinguo
antecedens: intelligitur, et
habens esse attento ordine
causae materialis disposi-
tivae, concedo antecedens;
adequate eae attento ordine
causae efficientis, nego an-
tecedens; nam pro et

62 sic intelligitur in esse acci-
dentis proprii, sub quo
munere, ut effectus formae
in se, aqua dimanat; inte-
lligitur ut habens esse
pro posteriori ad formam
in esse principij diman-
tationis.

58

Replicabitur: ulti-
ma dispositio non intelli-
gitur ut habens esse nisi
secundum quod intelligitur, ut
effectus causae efficientis; sed
pro priori ad formam geniti-
tam intelligitur, ut habens
esse dispositivum.
ergo pro illo priori inte-
lligitur ut effectus cau-
sae efficientis. Distinguo
maiores: non intelli-
gitur ut habens esse
in esse acciden-
tis proprii,

63
c, mje; in ee actu coaptantur, e dis-
ponentis materia, n, mje; na attenti
to ordine causae materialis, ultima
dispositio intelligitur, et habens in
una ee dispositivum pro priori ad
fina in ee recepta, e si hoc ee dis-
positivum concomitandem, e conexivè
habeat a fina in ee principij di-
manativi, sub qua consideratio-
ne intelligitur in alio signo.

59

Innotet:
ultima dispositio intelligitur aequa-
te procedens fina in ee principij
demanationis; g. sub nulla consi-
deratione potest intelli pro por-
teriori ad fina. P, ans: prius de-
bet intelli fina, et informans mate-
ria, q, m, fina in ee principij di-
manationis; s. fina intelligitur in-
formans materia ultimo, e aequa-
te disposita; g. N, ans; e mje pro-
dativa div, prius debet intelli
fina informans in ee actu p,
mris, personello mje; in ee tri-
prij, quantis, e principij suarum
prietatum, n, mje; sicut enim esse
viale e fine ee actu mris, ita

64 ipri essenziale eē principiu met
dio quo vixtu grandis defexta
ad prierate: unde sicut fma
ex munere actus even^{ter}, in
ordine ad mtaia disposita, ita
ex munere principij prierate
tū ē ipri essenziale eē in ordi
ne ad illa.

60

Luxes, quis nam
sit eius gratioris? Cū comuni
sententia dico, qd, eius qui to
talis gratioris ē suppositū, cū
hoc sit, qd, intenditur ā grante
te. fma totalis contra, a suppo
siti geniti, dicitur eius quo
totalis, etenim ē id, quo ad equat
tē conditūta suppositū ge
nitū. fma partialis, cū sit id,
quo eius qui partialiter con
ditūta, dicitur eius quo par
tialis, admodū ^{+quo} ex pte grante
tis, cū actiones sint supposito
rū, suppositū ē principiu qd
gratioris. fma totalis, si venac
tūa cōpleta in se nō p dicit
tū principiu quo totale, ē

Ima partialis ē principiū quo 65
parziale.

Caput 3° De Alteratione.

61 **A**lteriter per accidens, quod de
gratione, ē coruptione subdian-
li volens fluctuare tractare, nec-
tū modo exponit dixerere de
aliquibus mutationibus acci-
dentalibus disponentibus ad
grationē, illā cōsequens, quod
ē cū principua ex his mutatio-
nibus sit alteratio, de eadē
agendū venit, quare sit-

Questio 1^a

Quid, ē quod duplex sit al-
teratio.

62 **A**lteratio potest dupliciter sumi.

66 1° latè, in quo senu u sūmūm pro
mutatione sibi ad quodcumq;
acc, per qd, fiat alterat. 2° sūmū
mūm utriq; in qua acceptio
ita communiter definitur mutatio
Phisica, ē necessaria trata
ad qualitatē, v.g. caloxē, frigus,
&c. Dicitur mutatio Phisica,
ut conveniat cū alijs mutatio-
nibus, & quibus difere per ali-
as particular. Adverte parim,
qd, alteratio secū dū diver-
tate dnoū, diverar habet de-
nominatione; alteratio nāq;
trata ad caloxē dicitur ca-
refactio; trata ad frigus dicit-
ur frige factio; trata ad humi-
ditatē humefactio, & alia hujus-
modi.

63 Alteratio existē sup-
ta, de qua in pognenti, volē di-
vidi in tres species, juxta tri-
plicē modū, quo subū alterari
potest, subū crenū, & transire
potest de contraria in contrari-
a qualitatē, & dū de calit-

do fit frigidū; & poterit proficere 67
ne in eadē qualitate, & dū
de calido fit magis calidum;
& poterit deficere in eadē qua-
litate, & dū ex magis calido
fit minus calidū. Si 1° modo
alteretur subū, dicitur alte-
ratio simplex; si 2° modo alte-
ratio dicitur intensio; & demū,
si subū alteretur 3° modo, alte-
ratio vocatur remissio. Adverte-
te, q^d dū aliqua qualitas exis-
tens in aliquo subū, extendit-
ur ad alia, tūc qualitas n̄
intenditur, v. extenditur.

Questio 2^a.

Quomodo fiat inte-
rsio qualitatis?

64

Proxiū ē qualitatis habere
quandā latitudinē infra pro-
xior enim, qm̄ latitudinē, quaz
litas poterit percurrere, lac-
cedendo ad usq^e pfectionis cul-

68 mer, ldeficiendo; sic calor modò
minus, modò magis perfectus. Et
Ita exire, qd incrementu hoc, seu
decrementu etiã habet locu in
qualitatibus spiritualibus; sic
gratia, charitas, & alij virtutes
se modò magis, modò minus
perfecte sunt in eodẽ hne. Ita ex-
tremis etiã, non n loqui de au-
mento extrinseco qualitatis, s.
de aumento intrinseco, uti per
se testatur, dubitamus qd quali-
tas qualitas capax intrinseco-
nis fiat intrinseca, seu major
in p̄io qre qualitatis? Sive
quomodo calor, qui t̄ remissus,
intendatur, seu augeatur?

65 Circa difficultatẽ propo-
sitã mixta t̄ opinantiũ divi-
cordia. Plures t̄nto qui dixer-
unt, qualitatem intendi per
deputationẽ a contrariis, ita
qd, frigiditas perficiatur per
deputationẽ a calore, ad eun-
modũ quo aurũ deponatur
a seibu; hoc tamẽ opinio n̄ di-

solvit proportionem dubium, quia non explicat 69
cat quomodo fiat illa deprivatio;
preterquamque plures qualitates
possunt intendi in subiecto, in quo
nihil fuit de contrariis. Sic
charitas intenta fuit in Vir-
gine Marie, in qua nihil fuit
de peccato. Durandum docuit
intentionem qualitatis fieri per
productionem novae qualitatis
destruentis praesistentem, et nec
haec opinio dissolvit dubium, quia non
intentionis ejusdem qualitatis, et
productio novae qualitatis est
ret.

66

Preter haec opiniones, quae jam
exorsae sunt in scholis, Thomae docent
intentionem qualitatis fieri
per majorem radicationem
in subiecto; docent enim, qualitatem
esse entitatem simplicem, et indivisi-
bilem, nullatenusque constantem
ex gradibus, sive qualitatibus
partialibus; et qualitatem indivi-
sibilem intendi per hoc quod
plus perficiat plusque actualiter
subiectum, magisque hexcat, radices
suae, seu affixiones in subiecto;

70 attamen dū ab ipsis quæritur, in
 quo consistat hęc major radica-
 tio qualitatis radice discre-
 tante Thomæ, ē nō radice clarē
 se explicant: mihi ita canunt,
 ac si suado careant. Schotius
 et Recentior docent, intē-
 sione qualitatis fieri per
 additionē gradus ad gradū;
 cū hactenē defia, qd Recen-
 tiorer cōmuniter docent, ta-
 les gradus ēē heterogeneos, et
 dissimiles, ita qd primus sit
 eventus primus, ē sic de alijs;
 Schotius vero truentia ēē homo-
 geneos, ē similes, taliter qd fur
 sit per actus, fur, possitq, ēē 2ur,
 23ur.

Postea Conclusio.

67 In qualitate nō intenditur per
 majorem radicationē in subto,
 s. per additionē gradus ad
 gradū, sive qualitatis particu-
 lar ad aliam qualitatem. Con-
 clusio quoad strang, pte poi

venat Fulcra aliquibus verbi 74
monij. Dicitur, s. illis omni, quo
ad t^a p^a brevi, s. efficaci r^a
ne: per calorem intensum sub^o
fit magis calidum; s. sub^o ne-
quit fieri magis calidum per
radicationem caloris in sub^o.
g. P^a m^a: radicatione caloris in
sub^o nihil caloris affert sub^o.
to; s. sub^o n^o fit magis calidum,
tu nihil caloris ^{+ ipse} radvenit;
g. M^a supponitur, aliam sub^o
tu fieret magis calidum per
calorem repperadditum. P^a m^a.
sub^o n^o fit magis quantum
seu essentia, quin ipse adven-
niat nova quan-^{ta}, reventi-
o: g.

68 Contra, e expl^a h^o exa-
tio: sub^o e^o magis calidum, e^o
calore e^o magis intensum i^o
effectus finalis p^o, e^o in^o,
s. talis effectus n^o existeret
ante intentionem caloris: g. i^o
effectus finalis Phisicus de
novo existens; et repugnat

72 effectus finalis Phisicus de no-
vo existens ab i.q. adventu no-
vo Simp: q. calor intenditur, e
rubru sit magis calidum per
adventu novi caloris. Maxime
cipui rgi constat, aliam in-
tensio qualitatis conveniret
in ente rationis. Max, e in rit
centa, p, r, repugnat rubru ee
magis calidum, e calorem ee ma-
gis intensum, quoniam existat act-
io effectiva magis calidi, r
ante intensione n existit
actio effectiva magis calidi,
cu talis actio sit intensio ip-
sa: q. p

69 Propositi ratiōe dupliciter oc-
currunt Thomis. Aliqui cu Caj-
etano dicunt, in instanti intensio-
nis rubro magis calido n adve-
nire aliqua de novo, qd, sit entitas
div e distinctu, r ee ipm calorem
preexistentem, et constantem act-
ione intensiva magis radicali
in rubro, ipm q, reddere
magis calidum, admodum quo
calor in ta, sui productione

unita subto ab q^e unione xarū 73
peraddita. Illi, ē forma probabi-
liū occurrunt dicentes, calorū int-
tenso, ē subto magis calido aliqd
xā superadditū advenire de mo-
vo; hoc tamē entitativē superad-
ditū n̄ ē aliqd calorū, s. ī mo-
vus, ē perfectior modus unionis,
quo calor p̄existens perfectior,
ē intimiū unitus cū subto.

70

Ja, solutio istius doctrina
connotatorū, ē mixta, Thomista
in presenti uti tali doctrina,
cū revera n̄ habeat locū, talis
bē ubi habebat vedē p̄xiā tam
exorā ab ipis vira hūic; ē in
p̄xiā epugnata retroquen-
do exēptū, quo unita: licet ca-
lor unita subto ab q^e unione
xā distincta, dū calor 1° produ-
cit, nequit calor reddere sub-
tū calidū, quin hoc accipiat per
fectionē à calefactione: g. ē rī ca-
lor intensior unita subto ab
que unione distincta, p̄licat qd
reddat subtū magis calidū, quin
hoc recipiat p̄fectionē ab actio-
ne intensiva.

74
78 2°: applicat mixtā univācū formā,
ab ipsa q^e actuari, ē perfici, quin
cōnotet actionē eductivā, loxet
ativā s^{mp} antea n̄ existētis
in mixtā: g. etiā applicat rubrū
magis perfici, ē actuariā car
lore, quin cōnotet actionē pro-
ductivā caloris n̄ existētis
anteā in rubro. 3°: juxta regulā
prescriptā alibi pro oru
connotatōnū, quoties denominat
tio in eā, affert novā pfectio-
nē, exigitur novā entitas, ut
denominatio de novo existat,
i. denominatio magis calidi
affert rubro novā pfectionem
in eā: g. p^a m^a n^a: in linea super
mixtā pfectior ē h^o, r^a cior,
q^m h^o, r^a cior: g.

72

Nec 2^a, r^a ductio in-
fringit r^a cōnē p^roposita. 1° q^a
novus ille modus superadditū
de novo adveniēns, exhibuit
calori novā vim perficiēdi,
ē informativā, lⁿ? Si n̄: g. per
advētū novi modi n̄ augetur
vis informativā caloris: g. nec car

76 adveniens supponit calorem pfecti-
onē: 9. P^o amō: modus supponit
xē, q^o m^o modificat, r. modus deno-
s adveniens modificat calorem
xē pfectionē: 9.

74

Ex his ratiō
probata manet 2^a pars con-
clusionis; breviter tamē ratiō
detur: replicat q^d qualitas xā
auctur, nisi ipsi aliqd xā ratiō
peraddatur; r. hoc q^d xā ratiō
additur necessariō debet eē de
g^ore qualitatū: 9. M^o xā constat,
ē mōx etiā liquet, qā si quod
superadditur nō ē de g^ore quali-
tatis, omnino r^o p^o extinens ē ad
augmentū inveniendū quali-
tatis, sicuti quantū, nequōt
augeri, nisi peradditionē
novę quantitatis.

Solvuntur Arg^{ta}

75 Arg^o 1°, exprerit testimonij. P^ohi,
ē Angelici Magistri. Hinc toteler
enī 4°, Phisicorū, textu 84°, h^oclā

ber: ex calido fit magis calidū, nisi 77
lo ~~sub~~ addito in subto calido.

D. 7° pluribus in locis a relictis,
qualitatē intendi per majorē
radicationē in subto, ē intensio
nē qualitatis nō fieri per addi-
tionē gradus ad gradū: audia-
tur g. 1^a, 2^a, q^one 4^a, art^o, 2° ad 2°
ita loquens: causa augens habitū
nō facit quidē aliqd in subto,
nō tamē novā smā, v. facit qd sub-
tū perfectius participet smam
p^{er} existententē. Et 2^a, 2^a, q^one
24^a, art^o, 5°, concludit: "relinquit
nō g. q^o nullo modo charitatis aut
geatus per additionē charitatis
ad charitatē, sicut quiddā po-
t^{est} velle.

76

Concedo totū textū P^{ro}ph^{et}ie,
quoniam ex ipso aliqd contra non re-
quatur: concedimus enī nō fieri
novū calidū, dū ex calido fit ma-
gis calidū, qā intensio caloris fit
in eodē subto. Ad 1°, testimonium
D. 7°, dicimus, q^o causa augens
habitū nō facit novā smā totale,

78 facit tamē qd, subitū pfectius parte
recipet sūā p̄p̄erirentē, qd, si
exi nequit, quin subitū superax
datur de novo aliqd sūp. In 2°
testimonio auresit, charitate
n̄ intendi per additionem
gradus, qui sit specie diver-
sus à gradibus p̄p̄erirenti-
bus, qd, ultro latemur; recu-
autē per additionē qui sit
ejusdē rāonis cū alijs.

77

Dicer:
semel qd, qualitas, magis rā-
diceus in subitū, qualitas in dē-
ditiva; i. major radicationis quali-
tatis n̄ exigit additionem
novę qualitatis, sive gradus
ad gradū: g. M̄xi omnia, alio-
quā falsa, nā, ut ait D.^o 7°, 2^a,
2°, q̄ne 24^a, act^o, 4°, ad 4^ū: qui
» dā dixerunt qualitatē n̄ aut
» genū secūdū exēntiā, i. no-
» tū secūdū radicationē in sub-
» ito; i. hi p̄xiā v̄cē ignoraverunt.
» omnia, inquam, m̄xi, n^o, m̄nē;

quā replicat, qd eadē qualitas rāz 79
dicata in rubro, taliter qd nihil
illius sit, qd n̄ radicera, posse
magis radicari, quin qualit̄
tari p̄existenti super adda-
tur novus gradus qualitatis,
rāone cuius magis radicera;
eten̄ novi modi qualitatis, et-
to admittantur, cū nihil qua-
litatis addant, sunt r̄p̄exi-
nente ad intendendū qualis-
tatem.

78

Repl̄bis: eadē indivisi-
bilis entitas rāone diversitas
unionis potest diversor, ē divi-
sinto effectus p̄p̄tate: q. ē
eadē indivisibilis qualitas cū
distinctis modis, seu unionibus
potest etiā distinctor effectus cō-
municare rubro. Itē patet in
anima, quā unita oculis cau-
sat visionē, n̄ autē unita pe-
dibus. Dicimus, qd hęc diversis-
tas n̄ oritur ex eo, qd entitas
eadē diversis unionibus variatur;
s. ex incapacitate rubri, seu tri,

80 cui entitas unita, si evenit
in anima, quæ n̄ causat visio-
nē in pede, quā per n̄ habet or-
ganisationē necessariā ad
videndū.

79

Arg^o, 2°: si qualitas in-
tenditur per additionē gradū
ad gradū, talis gradus l̄ essendi
similis, l̄ similis; v. neutrum dici po-
terit: g. $\Phi x \uparrow a$, pars motus: si gradus
de novo adveniens, dū qualitas in-
tenditur, esset dissimilis gradibus
preexistentibus, talis gradus esset
perfectionis preexistentibus; v.
hoc nequit esse: g. Φx , motus: si gra-
dus de novo adveniens esset per-
fectionis preexistentibus continen-
set perfectionē illorū, adderetq; e
novā perfectionē qualitatis: hoc
replicat, aliam ad adventū gra-
dus perfectionis superfluerent
alii gradus preexistentes, imō
perirent, fieretq; intentio qua-
litatis ad mentē Durandi: g.

80

Quod autē gradus qualita-
tis n̄ possunt esse similes Φx : si
essent similes, plura accidentia

84
solo numero distincta essent in
eodē subto; s. hoc naturaliter, imo,
juxta fluxes, nec de potentia
Dei absoluta potest evenire; g.
Dicimus, gradus qualitatis eē
ejusdē speciei, eē eē solo numero
distinctor; ex quo unice sequitur,
fluxa accidentia partialia solo
numero distincta eē in eodem
subto, qd naturaliter eē possibile; qd,
cū ordinentur ad præcedendū
de effectu, possunt infirmare
idē subtu; et vero duo accide-
ntia totalia, ob oppositā rāonē,
fortā nec Divinitū, possunt eē
in eodē subto.

84

Dice: calor ut duo
eē in sua linea perfectus, eē in eadē
etiā eē perfectus alius calor ut duo;
s. duo accidentia perfecta, re-
totalia n̄ possunt eē in eodem
subto; g. nec calor ut quatuor, qui
constat ex duplici calore ut duo.
p̄ mixti calor ut duo n̄ erit per-
fectus in sua linea, nullus cal-
lor erit perfectus; nā quilibet cal-
lor potest intensior fieri; s. hoc

82 \bar{r} falsū: g. Div^o, m^ogē: \bar{r} pfectus quo
ad speciē, c^o, m^ogē; quoad indivi
duū, subdiv^o: \bar{r} pfectus in gra
du dualitatis, c^o, m^ogē; absolute
in uno calore, n^o, m^ogē; ē c^o, m^ogē,
n^o, cōm. Licet enī calor ut duo
sit pfectus, ē totalis in indivi
duo, ut cōnotat cōsistentiā nio
nis cū alio calore, \bar{r} tamē in
pfectus, ē partialis, ut unitur
cū alio calore; \bar{r} , inquam, pfect
tus in uno, id ē, nūq^m, \bar{r} ita in
terior, ut nō possit magis, ē
magis sine fine intēdi.

82

Repp^o
ita se habet ac n^o, totale respec
tu subti totalis, ac ac n^o, partial
le respectu subti partialis;
 \bar{r} duo accidentia totalia solo
numero distincta nequeunt
infmare idē subtu totale: g.
nec duo accidentia partialia
solo numero distincta infmare
possunt idē subtu partialē.
Permissis p^omissis, claritatis
gratia, div^o, cōm: duo acciden
tia partialia nequeunt infma

maxe idē subtrū, partiāle, $x = 83$
pectu accidentiū, partiāliū, cō
cōm; partiāle respectu aliaū
priū subtrū, nō, cōm. Pars 9. sub=
trū, in qua intenditur qualitas,
ineptē dicitur subtrū partiāle
respectu qualitatis intē; ere=
nū r subtrū totale illius, ē ridi=
catum subtrū partiāle relatē
ad alia pter subtrū. Unde sicut
fluxus extensiones partiāles
sunt in eodē subtrū totali, qā
ex illis resultat unicū totum
extensū, ita fluxus intensio=
nes partiāles possunt ēē in
eadē pte, qā unus effectus to=
talis resultat.

83

In intensio-
nibus gradus caloris eret ejurdē
rāōnis cū alio, calidū ut unū
possit producere aliū gradū
caloris, l in se ipso, l in subtrū ha-
bente fluxus gradus caloris;
i. hoc r falsū experientia ter=
re: 9. P, x m, n. calidū ut unū po=
ssit producere unū gradū calo-

84 84 xiv in rubro nullū gradū calor
is habente; g. flūis i ceterū, ē
ex eo p^x, cōgā: ideo calidū ut v-
nū potest producere aliūm
gradū caloris in rubro nullū
gradū caloris habente, qā gra-
dus caloris productus i vi-
milis, ē ejusdē rāōnis cū alio
gradu producente; 1us, gra-
dus, 2us, ē alij sunt simile;
ē ejusdē rāōnis cū 1°, gra-
du; g. 1°.

84

1°, m^o; ad p^m, c^o, anti,
n^o, cōm, q^m n̄ convincit ejus pro-
batio; nā calidū ut unū n̄ potest
producere aliū gradū caloris,
i in se ipso, i in rubro p^{re}habenti
re plures gradus caloris; qā
calidū ut unū, nequit cale-
facere ut duo, nec ut quatuor;
etenim causa productiva quanti
di gradus in eē quanti debet
p^{re}continere in sua virtute
tres gradus antecedentes, quos
n̄ p^{re}continet calidū ut unū:
calidū g. ut unū p^{re}continet ali-

um gradū caloris, qui gradus 85
poterit esse tertius absolute secū-
dū se, ē reorūm ab alijs; nō tū-
mē et unū cū alijs, l' ut sup-
ponens alios gradus in subro.

85

Arg^o 3°: qualitas inveni-
ta nō unū per se, nō erit, nō con-
stat ex pluribus gradibus,
seu qualitatibus partiali-
bus: g. P^a m^a: unū per se l' fit
ex p^ribus essentialibus, lin-
tegralibus; s. qualitas nō fit nec
ex p^ribus essentialibus, nec
integralibus: g. M^a nō cōsta-
ta, pars m^a nō constat, nam
p^rter qualitativ nō potest se
habere per modū actus, et
potentis, qualiter se habent
p^rter essentialer; 2^a pars mⁱ-
nūm constat etiā; siquidē
p^rter integrale nō redderent
qualitatē perfectionē, ē intē-
sionē, s. extensionē: g.

86

Argū hoc
habet manifestā instantiam
in subro materiali, quē t' com-

86 posita ex partibus integralibus:
qualitas g. est unum per se inte-
grale compositum ex gradibus
unitis unione intensiva, et
fria qualitativa, non autem unio-
ne extensiva, quae reliquam
unitati composita. Licet enim
qualitas ut duo sit una qua-
litas totalis, ut carens unio-
ne cum alio gradu qualitativa;
si tamen univoca cum alia qua-
litate, iam per accidens non est qua-
litas totalis, sed per modum par-
tis transit ad componendum aliud
totum.

87

Dicitur: qualitas interna
est perfectior remota, et non esset si
perficeretur per additionem
gradus ad gradum: g. Maxima
certa, est maxima contraria; quia
qualitas remota tunc casus
esset simplicior qualitate
interna, simpliciorque est
maxima perfectio. 2°: even-
tus debent contrarietate in indivi-
sibili, nec admittere max

88 quæ n̄ potest naturaliter pro-
gredi? affirmant̄ communiter,
ē merito; nā agentia natura-
lia, cū finita, ē limitata q̄ vir-
tuti sunt, nequeunt̄ infiniri
tot gradus, l̄ modos produc-
cere. Adversus tamē qd̄ et
si gradus recūdit̄ quor̄ quat-
ritas potest naturaliter int̄-
tendi sint̄ finita, ē determi-
nati, sunt tamē a nobis
inderignabiles, qā p̄fectē n̄
cognoscimus virtutes natu-
rales agentium; dū q̄ derignā-
mus octavū gradū caloris,
ultimū in calore int̄ero, hoc
facimus solū ex appositione,
qd̄ octavū gradū caloris sit
ille, ad quē calor potest ul-
timò pervenire.

Explicatio interisio qualitatis per Antiperistariam, et reflexionem.

90. Antiperistaria est quoddam vox
græca, quæ latinè idem sonat, ac
circūobstantia, seu circūobres-
tio contrariorum. Datur hæc ob
Antiperistariam experientia docet,
qua videmus, plura robustius
operari in præsentia sui contra-
rii; sic aqua fontis frigidior ex-
peritur æstivo, quàm hyemaliterem-
pore; sic etiã calor stomachi in
hyeme valentior est; ideoque tunc
major est cibi appetitus, est perfectio
coctio; similiter quando nive
frigidior, tæpore venno gignitur,
quod non est tã frigus, ac dũ gignit
sua nix; similiter etiã, si ma-
nus nive abrecter, eas calefa-

90 ciet; ē alia huiusmodi, in quibus
qualitas per Anaxagoram
abrdubio intenditur.

91

Predicti
modi intendendi qualitatem
quæritur causa, quæ difficulter
assignatur: .i. in ^{iv} audiendum n̄
ē Galenus, quē sequuntur non
nulli Medici avertentes, quod
in fontibus, ē in cavernis & ex
frigoris, aut caloris eodē modo re
habent in hyeme, ac in estate,
ē volū ee differētia in tactu, qui in
estate ē calidior, ideoq; expect
atur aqua frigida; in hyeme
autē ^{et} ~~est~~ frigidus, ideoq; sentit
calorē in aqua. Alij recurrunt
ad causā universālē, quæ, jux
ta rerū exigentias, ipis pro
bet majorē vigorē, nē pereat
in presentia sui contrarij.
Alij docent, omni posse ex du
plici capite, l qā immiscetur qd
extē, potens intendere quali
tatē; l qā occasione contrarij re

cedit aliqd, qd interuentione impet 91
debat.

92

Alij, e forā rāonabit
liū, arroxunt, pex pluxie qua-
litatē obrerā n̄ intendi, i. uniz
cē magis unizi, e conductarij,
cū em̄ n̄uale sit qualitati fix
gere suū inimicū, hinc ē, qd car-
lidū obrerū ā frigidū, magis
intra re reunitor, et forā
reunitor, nā ixtus uniz forā
rior: dū igitur qualitas pex
forā pexita in intenditor,
tūc interuio sit pex acciden-
genus, nimizū, qualitas con-
traria circūobriden aliam,
i. g. frigiditas circūobriden
calorē facit qd calor interior
reddatur pex reunione ruz
nū graduū; sic spiritus vital-
les in hyeme magis forā ro-
macho, qā fugiente frigidit-
tatē, que circūobriden nortū
corpus ad intra retrahunt,
intūq, magis calefaciunt,
q^m, tempore estivo, in quo ex

92 defectu frigiditatis n̄ ita ex
naturata.

93

Alius modus, quo
qualitas potest intendi, ē per
reflexionē; r̄ difficilissimū r̄ ex-
plicare qualiter fiat. Ceterū
enī r̄ agentia alexantia ple-
rūq̄, agere actione directa,
q̄do, scilicet, nullo existente o-
bice in parte, in ipso diffundit
qualitatē, q̄m, producit; quā-
doq̄, autē agentia agunt ac-
tione reflexa, q̄do, nimirum,
qualitas ab agente diffusa,
posito obstaculo, retrogreditur,
ē multoties sic intentio circa
obstaculū, ob q̄ plurcalorū
experiuntur in concabitatione
vallium, ē juxta parietē, q̄m, in
planitie: similiter, vel magis
illuminat obrūdealbatū, q̄m,
denigratū, ē hoc eodē calore
exposita calidius, q̄m, illud

94

Itaō reflexa dupliciter eve-
nire potest, l'oblique, l'directē.

Contingit hoc modo, dū qualitas 93
invento obstaculo recta viare
vertitur ad agens. Obliquè eve-
nit, qđo repente obstaculo in
vntū, l aliud latu inclinatur.
Hęc reflexio solet vocari re-
fractio. Hoc potest explicare
exēplo pills, quę quādoq, ex pa-
riete recta via, quādoq, spi-
ritualiter, seu obliquè reflecti-
tur. Id iprū contingit in spes-
ciebus virtualibus; siquis enī di-
rectē speculū conspiciat se ip-
rū cōspicit, qā species ad ip-
rū directē reddit; si autem
obliquè se collocet n̄ residebit,
qā ad iprū species n̄ reddit.
Insuper nunc quonā sit
causa intentionis qualitatis, per
reflexionē.

95 Relictis varijs opi-
nandi modis, probabilior videri-
tur, qđ opinatio scholasticarū,
a reflexione intentionis fieri per
reflexionē ab agente directē

94 operante, producta qualitate
operatrice in obstaculo, ē obstacu-
culo ipso se habente, per modū
conditionis, seu instrumenti,
ut agens per illā qualitatem for-
tius agat per reflexionē,
genus, nimirū, sive operan-
tice revivendum in obstacu-
culo. Adverto, qd si qualitas
intendatur per majorem
radicationē in subdo, hic mo-
dus explicandi intensionē per
reflexionē nonnulla habet di-
ficultates; em̄ vero suppo-
nita intensionē qualitatis,
vlt̄a nobis manet stabili-
ta, hic modus n̄q̄ n̄ incon-
gruē explicatur.

Caput 4°.
De nutritione, aut
mentatione, ē alijs
mutationibus.

96 Prævi calamo mēxiā p̄p̄erent

in capitis attingam, e videlicet 95
in faciam doctrinaliter rationem 86
plurimae mutatione explanabo.

De Nutritione, et Aumentatione.

97 Supposita nutritione, seu con-
versione alimenti in substantiam
aliam, de modo quo fit, et hoc
explanare ad Medicos spectat,
dicam cum ipis: dicitur ergo alimen-
tum, quod ore exspiratum, dentibus
quod trituratum per oesophagum
virtute attractiva trahi ad
maculam, et ad officinam comu-
nem, et ibi reparatur secundum
naturam in materiam albam, quae vocatur
chylum. Partes chylum de puritate
a fecibus, quod fit calor stomachi,
per venam mesentericam ve-
hitur ad jecur, in quo chylum
convertitur in quatuor ^{hum-}ores
namque, qui sunt flabilis, seu co-
lexa, attractibilis, sive melanco-
lica; pituita, sive flemma, et san-
guis.

96 Sanguis ē si n̄ habeat redem
98 priā precipuē rāme exalitur
ad cor ibiq; magno calore ferit
et. Ex illius partibus pusionibus
per angustia venicularum
tumorum ad cerebrū quodam
exhalatione, quod dicitur spiritus
vitalis animalis. Illis particu-
culis, quod vocantur spiritus
vitales, mittuntur per arte-
rias in pulmones cordis,
quod per suos motus derigunt
in aeternitate, et variis ho-
minis egreduntur. Illi autem
de parte sanguinis perve-
niunt per venas mittuntur
in omnes partes corporis, et sunt
alimentum, quo omnes secundum
suam exigentiam nutriuntur,
ita quod, in una parte fiat os,
in alia caro, in alia nervus.
Hęc conversio dicitur nutritio
magis supposita, quam probata.

99

Petrus Lombardus, papa-
larissimus vir Parisiensis,

ē Magister sententiarū dicitur 97
ob sui soliditatē in resolvendo
negavit nutritionē, ductus ex
eo qd potens homines nūq̄m
renercere; etenī per alimētū
potens recuperare subritiam
deperditā si calorū. Sed dic-
cendū, qd licet humidū radicā-
le repararetur humido nutri-
mentali, n̄ tamē p̄fectē, et
extorū, ut fieret per fructū
in arboris vidē: cū igitur ōne
agens in agendo debilitetur,
hinc fit, qd humidū radicā-
le continuū agens extenuatur,
sicq̄ h̄nc deveniunt ad nec-
essitatē; ē tandē ad finē vic-
tō.

100

Infere ex dictis nutritio-
nē p̄riē sup̄ra volū habere
locū in viventibus; nā solū
viventia aluntur per int̄-
suntionē, sive sola viventia per
int̄suntionē concipiunt subri-
tā alimētū in subritā p̄riā;

98 licet enim ignis convertatur in
 sua combustibile in substantia pro-
 pria, priusquam, e strictè n-
 nutritiva, hoc r, n-convertitur
 combustibile per intervencionem,
 s. solū per iuxta positionem,
 quous producitur alius ignis
 in materia applicata; ob qd, Fox-
 re D, 7, de anima dixit: n-
)) Nil prius nutritiva, nisi ari-
)) metua; ignis autē videtur
)) per quandā similitudinē
)) nutriti, n- autē prius.

tot

Sumē-

ratio, qd communiter comita-
 tur nutritionē, ita, sicut de
 finiri: motu viventi à mi-
 nori ad maiore quantē. Ex
 hoc inferre, augmentationē,
 sicut et nutritionē solū ha-
 bere locū in viventibus; qd licet
 cetera saxa, e metalla in mag-
 nā molle auugant n- augēt
 tur per intervencionē, s. per
 iuxta positionē. Quod videtur,

in re per q^d datur nutritio la- 99
tua augmentatio; nā homo toto
re p^ore vitz nutritus, ē nō re
per transire de minoru in ma-
jore quan^{te}, dicendū, viventi-
tia posse considerari in statu
augmentacionis, conservatio-
nis, ē diminutionis, in t^o statu,
q^o calor ē robustior, plus
alimenti convectitur in subs-
tia aliti. In 2° statu solet ad-
quirere, quantum dependit, p^ore
p^ore quoad p^ore solida, nā
quoad fluida etiā augetur.
In 3° statu, q^o ja vitz nō
li debilitata ē, plus depen-
ditur, q^o m^o adquiritur.

De Rarefactione et condensatione.

102 Daxi rarefactionē, ē condensa-
tionē oculari constat experien-
tia, qua videmus, oleū congelatū
si caloris resolvi, plus q^o lo-

100 occupare, ē vi trignonis condensa-
rari, ē ad minus spatij reduci.
Rarū sic cōmunitex definitur:
qđ sub magnis dimensionibus
parū mēsurę habet. Densū ē cō-
tra: qđ sub parvis dimensionibus
multū mēsurę habet. Ex
his habet, rarefactionē rari
ad rarū; ē condensationē rari
ad densū, rē qđ rarefici
se dilatando, ē condensari
se cōprimendo; explicare autē
rē qualiter hoc fiat, sive in
quo rarefactio, ē condensatio
construatur v̄ maximē difficilē;
n̄ enī percipi potest, quomodo
idē corpus rarefiat,
quin ejus p̄ter discontinuē-
tū, l̄ silocentū; aut quomodo
ab rē, p̄ncipitatione ejus
p̄ter condensationē? quodlibet
nāqđ corpus habet p̄ter
extra p̄ter: quomodo 3. magis
adurantur, l̄ magis extra
locantur, seu extēduntur?

In riuata ratio dubitandi tot
 in raxior opinandi modor di
 uis ructore, quibus omis
 probabilior opinio docet fieri
 rarefactione, q̄a pre ejunde
 quam, adinice aliquarulu
 disjunguntur, e inter ipras
 remanent poru alio corpore
 repleti. Condensatione fieri,
 q̄a pre ejunde corpore ruc
 re junguntur excludi cor
 poribus inter poru includi:
 ex quo oritur, qd, dū quaru
 rarefit majorē occupat loc
 cū; e dū ipra condensata
 exirit in minoru spatio. Iste
 modus dicendi r coforone ex
 perientis; si em̄ aruonari po
 giā aqua imerā inuomet
 cit, e majorē occupat locum;
 e contra autē si spongiam
 manu coprimas condensabi
 tur, e ad minorē reduce
 tur locū.

Libex Secundus:

De Elementis, et Mixtis.

Caput Primum doctrinae naturae.

104

Elementum ita definitur Philosophus:
corpus in quod cetera corpo-
ra dividuntur, in quibus in-
est actu, & potentia; ipsi aut-
em & indivisibile in diversa
secundum specie. Et breviter:
elementum & corpus simplex,
ex quo mixta fiunt, & in qua
resolvuntur. Elementum dicitur
 simplex, non quia non sit compositum
 ex mixta, est forma, id est dicitur

plex per contrapositionem 103
ad mixtū; hoc enī constat ex
elementis, & fortior, & mixtura
litex in ipso contentis; atque
no elementū n̄ cōponitur ex
alijs elementis. Mixtū etiā
constat, ē continet quatuor
par, qualitates; elementū autē
n̄ sic, s. unice illas, quæ sibi
correspondent.

105

Elementa sūt
quatuor, scilicet, terra, aqua,
aer, & ignis. His quatuor ele-
mentis correspondent quatuor
par, qualitates, quæ sunt
calor, frigiditas, humiditas,
& siccitas; istæ qualitates ita
inter elementa distribuuntur,
ut cuilibet elemento corres-
pondeat duplex qualitas
sua in summo, & alia infra
summū. Distributio qualitatum
cōmuniter fit in hunc modū:
calor in summo, & siccitas infra
summū correspondent igni.
Humiditas in summo, & calor
infra summū attribuitur aeri

104 xi. Frigiditas in summo, ē humiditas infra summū converiunt aquę. Siccitas in summo, ē frigiditas infra summū adaptantur terrę.

106

Calor sic definitur, sive describitur, quod congregat homogenea, ē regregat eterogenea. Hoc constat experientia; si enī fiat maza ex auro, ~~et~~ argento, ē exre, ē postea si calor in riq̄ue fiat, p̄ter aurū adinvicē congregantur, ē regregantur ab alijs, idēq̄ faciunt p̄ter argenti, et exis. Frigiditas ita definitur, quod congregat homogenea, ē eterogenea. Constat etiā experientia; nā aqua congelata tria ad se congregat, q̄a, cū corpora glaciata habeant sua p̄te contripata, fortiter intra se concludunt extranea, ē eterogenea corpora. Humiditas ī qua con-

per se non difficile contineri 105
suam, facile comē non alieno:
sic aqua hinc, inde per se
per dilabitur, ē facile coequet
sua in alieni, et in vae.
Siccitas ē qua corpus facile
mutatur non se, i. difficile at
lieno: sic lapis difficile rursi-
pit alienā figurā, ē tenaci-
ter retinet se.

107

Comuni-
ter docetur a Philosophis, unū ele-
mentū posse mutari in aliud,
pro quo adixerunt, elementa
ita alia esse similia, divimbo-
la alia. 1^a, sunt, quae in alia
qua qualitate conveniunt.
2^a, quae non conveniunt in qua-
litate. Ex hoc oritur facili-
us posse converti elementū
similiter in aliud similitudinem,
quam in diversitatem; sic facilius
potest terra mutari in aquam
ignem, quam ignis in aquam, quia
aqua ē igni conveniunt in
calore, ē ignis, ē aqua in

106 nulla qualitate communicant.

108

Mixtio \bar{r} mixtibilem
attractonũ unio. Mixtio \bar{r} dicitur
plex, nẽpe, \bar{r} propria, \bar{r} pria,
 \bar{r} \bar{r} propria. 1a, sit unice
per iuxta positionẽ, rive loca-
tate approximationẽ, ut dũ
granis tritici miscenda
cũ granis millij. 2a, \bar{r} localis
cõjunctio reriũ, quẽ misc-
cenda, ut dũ aqua mis-
cerur vino. Si autẽ vinum
ita aquã superet, stillam
abrolvat, tunc n̄ sit mixtio,
s. in vinũ aqua rari mutai-
tio. 3a, \bar{r} conuersio eorum
quẽ miscenda in aliq̄
rariũ. S. de hi rari.

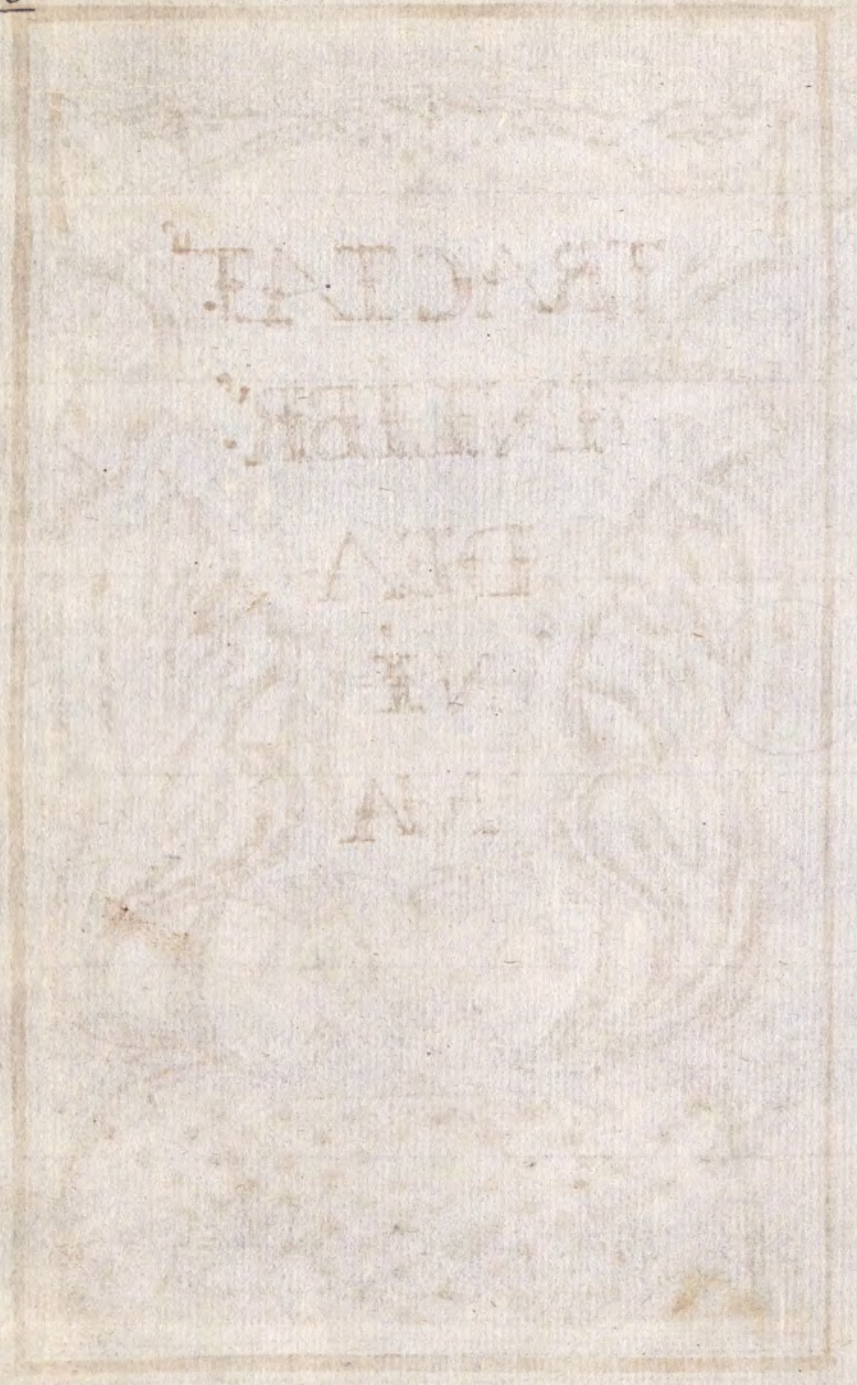
TRACTATUS

IN LIBRIS

DEA

NI

MA

In octavo. istū in tres libros divi-
 dit Pphus. In 1°, tractavit de
 dignitatē exone circa essentia
 animę. In 2°, egit de anima in
 comuni, ē directē explicuit na-
 turā, ē quidditatē anime. In
 3°, tractavit de anima in par-
 ticulari, precipuē de anima
 rationali, qā igitur varij sunt
 quorū exone circa animę
 quidditatē jā penē ā scholis
 exulavit, ideo maxima p^{te} libri
 relinquit, ē ā 2°, incipiunt
 serēones Pphi, ob q, ē non ma-
 jonū sequente verigra idē
 faciemus amveta concisione,
 et brevitate.

Libri Primus:
De Anima
in cōmuni.

110 **T**anquam sine anima reputatus
(dicebat Augustinus) qui eam
esse dixerit: unde, supposita exis-
tentia animae, ad ejus naturam, et
quiditatem investigandam accedimus,
ut ex ejus consideratione, thesaurum
abconditum, quod in nobis est, dignum Deo redi-
damus.

Capitulum I, De
natura, et essentia ani-
mae in cōmuni.

111 **R**ecurrit disciplinæ ordo ex-

porcit, et anteq^m, de anima in 111
particulari tractemus, ea, quae
de anima in cōmuni volent ex-
citare fluctos, tota claritas
te poribili, etiā ē non attin-
gamur: unde vit =

Questio 1a. Quid sit Anima?

112 Multa sunt quae nesciuntur,
quo magis ~~sciuntur~~ sciuntur; mult-
taq^e, ita nesciuntur, ac rē
noscuntur. Scimus animā ē,
noscimus illā, etenim illa nosce-
git, ab illaq^e movetur: qd au-
tē anima sit nemo facile ex-
pexi ex; qre nē mixemini dū-
diquor. Pphor circa rēā ani-
mā tā vaxiē opinare, ē ita
ruxipiter exxavire. Quidā
poxere eventā animā in
motu. Democritus dixit, esse
conflatū ex corpusculis indi-
visibilibus continuo motu agi-

112 ~~taris~~. Plato dixit, eē subrtiam
mobile. Aliqui dixerunt, esse
subrtiā igneā; alij aereā; alij
portionē colorū ab ipris avulz
rā; alij deniq; docuerūt, eē
portionē divinitatis; qđ potest
eē aliquantū verū, si attē
data specialis similitudo
Dei, ē animus rāonalis; qđ
xū in rigore loquendo nihil
abraditur.

113

Relictis p̄dictis
opinionibus, quas refutavit
Aristoteles. ipse ita eā defini-
vit: actus s̄ corpus Phisici
organici, in potentia vita ha-
bentis. Hęc de s̄o animus cō-
munitex amplectitur ab o-
nibus Pphis, si in ejus indigē-
tia maximē discordat, p̄p-
cipuē circa rē illius p̄p-
ticulari: corpus Phisici. P̄p-
ticulari actus s̄ convenit
anima cū quavis s̄ma sub-
rtiali, qđ, v̄t contradicōntiā
s̄ma accidentali, ē actus s̄
ē s̄ma accidentalis actus s̄.

Anima per se tenet partem ¹¹³
la differre ab alijs. Sicut sub-
stantialibus, quos animus non sunt,
quod sola anima specialiter
est actus corporis Phisici or-
ganici habenti vitam in pote-
tia. Unde aliqui etiam cum Avic-
torele animam definiunt vita:
id quo vivimus, movemur, et
vivimus, est intelligimus.

114

Nomine cor-
poris Phisici Scholares cum sub-
tili schoto intelligunt materiam
informam suam compositam,
qua constituitur materia in esse
corporis Phisici organici, ita
quod docent, in composito substra-
li, quod in hoc datur suam compo-
sitionem, quod suam est substantialis
et distincta a suam specificam,
seu animam rationalem; et tamen
imperfecta, est subordinata suam spe-
cificam, seu perfectam. Recentione,
quibus nonnulli ex Novis sub-
scribunt, nomine corporis in-
telligunt sola materiam, sed
etiam, eodem modo intelligendi sig-
nificationem illius particule

114 corpore Phisici à Thomis dicitur
jicitur, qui nomine corpore
Phisici organici intelligit materiã
jã jã informata ab anima
secundũ gradũ corpore.

115

Hic

modus intelligendi r conformis
menti Proceptoris Angelici,
qui in presentia lectione fa
ita loquitur: n g. sic r intelli
gendum, quasi corpus r rcor=
ritutũ per unã formã, que fac
ciat iprũ eẽ corpus, e r rper
veniat ei anima facien ipr
rũ eẽ corpus vivũ; qã ab a
nima r, e qd vit, e qd corpus
vit, e qd vit corpus vivũ. Itẽ
ta pre, qdne 76a, act, 4o ad tu
hęc habet: manifestũ r, qd
in eo, cujus anima dicitur
actu, etiã anima includitur,
eo modo loquendi, quo calor
r actu calidi, e lumẽ r ac
tus lucidi; n qã rcorim vit
lucidũ rime luce, r qã r luci
dũ per lucẽ: r ruit g. Pro=
ceptor Angelicu, nomine cori

poris Phisici organici indulgen- 115
tū eē materia t̄, j̄a informata
ab ip̄a anima secūdu gradū
comūne corporis, t̄māq̄, con-
poreitatis ut distinctā ex-
cludit.

116

Deinde: Ina corpo-
reitatis, uti ponitur a scho-
lasticis, t̄ absolute quomodo
q̄. t̄ n̄ admittenda. P̄t̄mā for-
ma corporeitatis exigere
f̄mā viventis; hoc repug-
nat: q̄. N̄x constat; nam
f̄mā corporeitatis esse sub-
ordinata f̄mā viventis, ali-
as dup̄ f̄mā n̄ subordinat̄
materialiter essent simul in
eadē materia t̄, q̄ dupliciter
scholasticis. P̄t̄mā: eadē f̄mā
corporeitatis, quo modo t̄
sub f̄mā viventis, et t̄ por-
tea sub f̄mā cadav̄e; p̄o
et sic n̄ exigit f̄mā viven-
tis: q̄.

117

P̄t̄erea: f̄mā corporeita-
tis, pro se a scholasticis stabilit̄
ur, et t̄ omnino superflua: q̄. t̄ re-

116 jicienda. P_1 am: Scholasticus statuit
una forma compositivam, et dispo-
nat materia ad formam viventem, et
forma compositivam ipsam non dispo-
nit materia: 3. P_2 mna: materia in-
formata forma compositivam ex-
cet indifferentem ad formam viven-
tem; et qd, relinquit materia in-
differentem ad formam viventem,
ad hanc illam non disponit: 3.

Ex hac ratione excluditur et
tiam modus dicendi Recensio-
nis; nam nomine corporeis debet
intelligi subiectum specialiter dis-
positum ad animam, et animam,
qd, indicat clare illa particula:
organici; et sola materia P_1 non
est subiectum specialiter dispo-
situm ad animam, et animam; et
enim materia P_1 non informata,
ab anima secundum gradum
corporeis non est magis suscep-
tiva animae, qm, cuiusvis al-
terius formae substantialis.

118

Itaque
pro sententia Scholasticorum: materia
propria ad receptionem ani-
mae est actuata forma organica

substantiali; & talis forma est forma 117
compositivitate xx distincta ab
anima: g. P^a materia: materia pro
prie ad receptionem animae
habet esse compositum; & esse compo-
situm materiae est actus forma
organica substantiali: g. Materia
certa; nam anima est actus com-
positus. Materia est extrinseca nota; esse
non est compositum materiae respectu
tamen animae est organicum ad
varia munera, est exercitium
et preparatum, est dispositum.
Dico, materiae: proprie ad re-
ceptionem animae secundum ^{gradu} compo-
situm materiae est actus forma or-
ganica substantiali, & materiae; pro-
prie ad animam secundum
gradu vitæ, c^o materiae; non enim
alia forma, q^m anima ipsa sec-
undum gradu compositum consti-
tuit materia in esse compositum;
unde, cum esse corpus sit quid
imperfectius, est communius, ideo
anima proprie praebet materiae
gradu compositum, est propterea
gradu vitæ.

118 Schotivus: eē corporeū in hōe
nequit provenire ab anima
rationali: g. P^r autē: eē corpo-
reū nequit provenire ā fma
indeguat^e, incorporea; sed
anima rationali, et potē per-
fectē spiritali, et indeguat^e
q^e, incorporea: g. 2°: idem eē
corporeū et in hōe mortuo, seu
in cadavere, ac erat in corpore
vivo; et eē corporeū in ca-
davere nō provenit ā fma
viventi, seu anima rationali:
g. nec in hōe vivo. Ad hoc
ultimū dicendū, forte non
eē idē corpus in hōe mortuo,
ac in hōe vivo, et eē specificē
diversū; nā in viventi eē cor-
poreū provenit ab anima, quā
et specie distincta ā fma ca-
davérica.

120

Ad hūc, nō autē, ad
p^m dicimus, certē animā
rationalē eē perfectē spiritalē,
eē tamē eminentia cor-
poreā, sequo, quā ex sui
excellētia continet gradū
corporeū, qui et perfectior gra-

du p̄cipuo sit, ē rāone huc 119
jus continentis potest p̄cipu-
bexē gradu corpōis: sic juxta
Schothū, ē Scholasticus, q̄, cū
anima rāonalis sit, unde qua-
q̄, spiritali, cōtraq̄, nec
potest exercere, nec augere;
q̄a tamē ē eminenter vege-
tativa, ē sensitiva potest
constituere h̄m vegetativū,
ē sensitivū.

121

Argues pro Rec-
entionibus: nomine corpōis de-
bet int̄gi sub̄tū imediatē sus-
ceptivū animi; i. tale sub̄tū vo-
la n̄ria s̄, g. M̄x contact, n̄
ex corpore, ē anima, tāq̄m, ex
sub̄to, ē s̄ma resub̄at totū sub̄-
tiale. P̄, m̄x: sub̄tū imediatē
susceptivū animi debet ēē illu-
d, respectu cuius anima ē
actu s̄, i. anima ē actu s̄,
solū respectu n̄rii s̄, g. Dici-
mus, q̄d, cū anima definitur
per ēē actu s̄, corpōis, corpus
ē sub̄tū, q̄d, imediatē illā sus-
cipit: unde, si anima cōsidere

vita animi recūdu qd hoc cō = 121
municat gradū pfectiorem
vitz, n̄ i sola materia s̄, nec ma-
teria informata aliqua s̄ma.
n̄ distincta ab anima, n̄ mā-
teria recūdu qd habet cōcom-
pōnē ab ipsa anima recūdu
gradū cōmunē corporis, qui
gradus, si potē cōmuniō, pri-
us intelligitur cōmunicatū ma-
teris, qm gradus specialis,
ē determinatus vite.

Questio 2a.
Quid sit vita in
communi?

123 Cū Aristoteles definiat
vitā animā per ordinē ad
vitā, si ex supra positis de-
finitionibus animi constat,
distingui oportet, in quo
ratio vite consistat, et ex
notitia materiae animi magis,

122 ē perfectius digno-catur. Sup-
pono de factō dari vitā, Deū,
Angelos, Iner, bruta, ē plātar
ēē viventia, nec de hoc alicui
ē dubiū; s. in arrigando qd
vit actu vivere, seu in quo
ratio vitō actualis consistit
ē nonnulla diversitas
apud stutores, p̄cipue s̄t
dignos: modō cōmunitate in
scholis amplectitur de s̄tō
vitō, q̄m in p̄p̄renti tradit
p̄p̄r, ē s̄t hujus modi mo-
tu a principio intē, remo-
vente p̄e ip̄ū.

124

124 Bonitas
hujus definitionis constat
ex eo, qd, vitā s̄tēte consistit
in eo, p̄e qd, vivens in ēē
talit constituitur, distinguitur
a n̄ viventibus, s. vitō
constituitur in ēē talit, et
distinguitur a n̄ viventibus
p̄e motū a principio intē,
removente p̄e ip̄ū, n̄quod
ab extēo movetur id inanis
mē s̄t, qd, vivo intē, ex se ip̄o.

ro animatus. Propterea: potius = 123
nimis regnum, quo a posteriori
certificamus de vita subiecti
illius inter, motus: unde ex
pulsu, respiratione, et palpitatio-
ne cordis cognoscimus, ho-
mine esse vivum, aut mortuum,
idque, tam constantem perse-
ruadet, ut locutione vulgari
si lineas expediti in suis or-
pensationibus dicatur vivi
est tradit vocentur mortui;
sic etiam dicitur, lineas ardere
et, est nimis activos plus
vivere in una hora, quam pa-
cator in multis, ob quam cau-
sa ratio illi equant inter in
estate.

125

Arguer: actio transiens
est actio vitalis, et per illam agens
non remouet, et mouet partem. Sed Di-
cimus, quod supposito, quod actio for-
tex transiens recipiatur in
partem, et si dixerimus in Pphica,
neganda est mixta, nam, et actio
vitae vitalis, est per illam agens

124 vivat, necdū requiritur, qđ
illā eliciat, & etiā, qđ illā re-
cipiat, seu qđ per illā move-
atur: unde actio fortis tran-
sientē tantū trative potest di-
ci vitalis, idē, trus actionis
vitalis recepte in agente sic
v.g. actio meę manus moventē
tir calamū dicitur trative
vitalis, quia ad iprā me ip-
rū vitaliter moveo; & n̄ est
fortis vitalis, qā per iprā
n̄ moveo me iprū, & onicē ca-
lamū.

126 Dico: gravia, ē levia
ratione gravitatis, ē levitatis
intē, se movent ad adqui-
rendū p̄xiū certū; & gra-
via, ē levia n̄ vivunt, seu
n̄ habent vitā: g. hęc n̄ con-
sistit in se moveri ab intē.
Dico; motus in gravibus, ē le-
vibus eēā gravitate, sive cau-
si universalibus, quę cau-
sant p̄fectiones debitas o-

ni enti secūdu p̄iā exigent 125
tia. Unde gravior, ē levia, si-
militerq; aqua calida rotū
dū sunt in statu violento re-
movent; nā, si in statu naturali
ponantur, semper exunt in
perfecta quiete, nec illū habe-
bunt motū.

Quæstio 3a.
Quotuplex sit anima,
et quot sint genera
vite?

127

Cognita nra smp vitalis,
seu animus, ad illius divisionē
discutiendā accedimus, ē quā
n̄ defuere aliqui s̄oyei negā-
re plantis vitā regenerati-
uā, modo Pphi cōmuniter amplectū-
tur divisionē animus ab Aristote-
le assignatā, nēpe, in vegetati-
uā, sensitivā, ē intellectivā, seu
rationalē. P̄a brevis rāone: tot

126 sunt animi, quot sunt modi,
quibus animata distinguntur ab in-
animati, r. animata distingui-
tur ab inanimatis per animam
vegetativam, sensitivam, e intel-
lectivam; homo namq, habet vive-
re cu plantis, sentiat cu brutis,
e intelligere cu Angelis, uti
dixerimus alibi cu Parente
Gregorio: 3.

128 Ex hoc inferer-
etur tamen ee gra vitę, jux-
ta triplicem animi divisionem.
Illatio e contra aliquos Re-
centiores, qui agnoscunt vitalem
motivam, tamq, speciale
genus vitę. P. x: tot sunt gra
vitę, quot sunt modi remou-
endi generaliter dicti; r.
modi remouendi sunt tan-
tu tres: 3. Mta cõstat, qã vita
construit in se movere. Mta
e expressa mensura D, 7, p. pte,
q. 18a, art. 2o, 3o, in corpore,
e cõgrua equitativa. Dicer: plã-
res n habent animam; r. vege-

129

tantum: g. n. data animare 127
getativa. P. n. x: si plantas
habent animas, et vegetati-
vitas; v. n. sunt: g. P. n. x: si
plantas erant animatas, ex-
cederent in perfectione suas
causas universales; nullus
effectus potest in perfectione
excedere suas causas: g.
N. x. constat, nā celi, quibus
causis universales plantarum,
sunt inanimati, nullas, si-
ta vivunt. Augustinus in t. v. con-
tra Parentem Gregorium, editi-
or Patris, qui docent, arborum
habere vitam, habent quippe
arborum ad invicem huius, suum
corpus organicum, venas, fi-
brasque dispositum ad suum ex-
us regendum, quod tamquam an-
timemorem nutriendum.

130

Deinde: dicimus,
solum esse perfectionem plantarum, sub
ratione compositionis, sub qua ratio-
ne solae causas plantarum, esse co-
sistentia; dicitur enim

128 vel Patet viventium, quia illorum
vita causet, et quia pro calori-
ne viventia omnia facit, in illa
laga, benignissime influat:
unde plantas secundum quod sunt
viveres possunt dici perfectio-
nes sole, quia talis perfectio
omnino de materiali re habet
in plantis, secundum quod dicunt
ratione corporis, vive secundum
quod plantas dicunt esse
effectum solis.

131 Dico 2°: vivit
gravisitas, quod sunt modi re-
movendi, et ibi sunt quatuor
origines. Primum: modus remo-
vendi localiter constituit
diversum genus vite a vita
sensitiva: 3. Primum: vitare
sensitiva reparata a vitalo-
co motiva, ut patet in hor-
zeis, et conculis, in quibus
invenitur vita sensitiva,
absque eo quod nunquam localiter
moveretur: 3. Cuius patet, in-
de enim vita sensitiva consti-

tituit distinctū genus vitæ à 129
vita vegetativa, quæ hæc reperit
tur sine illa. 3. Si incolia ad
oxas maximam credimus, di-
cemus, horæ, è conguilia
etiã gaudere motu progres-
sivo, seu locali, è in gradibus
imo; affirmant enim plures
è se obcurare horæ
locū mutare, è qui in præ-
dictis animalibus nulla
sit potentia loco motiva,
n̄ propriea anigradu er-
ret aut genus vitæ, quæ hæc
diffia, è tantū accidentalis,
respectu vitæ sensitivæ.

Questio 4a.

An in vnoquoque
vivente sit vna vel
plures anime?

132

Dubium præterit procedit de a-
nima vegetativa, sensitiva, è xao-
nali; an in hęc v.g. sint tres ani-
me xx distinctæ, l unica tantum?

130 Circa hoc plures Antiqui dixe-
runt, in homine esse tres anima-
rum distinctas, nempe, vegetativam,
sensitivam, et racionalem, ita Doctri-
mus, et alij. Aliqui vero hanc
sententiam corrigere volentes
docuerunt, in plantis unicam
esse animam vegetativam; in ani-
malibus perfectis unicam ani-
mam sensitivam; ceterum in homine
esse duplicem animam totalem,
unam sensitivam, mortalem, et mor-
talem; aliam racionalem, et immorta-
lem. Communis opinio in unoquo-
que vivente unicam tantum agnos-
cit animam, quae praeter illius
perfectioem praestet effectus, quos
praestant animae distinctae. itaq-

Postea Conclusio.

133 In unoquoque vivente non datur
nisi unica anima, quae omnia
munera vitae praestet. Prae-
conclusio auctoritate 88. synodi
Generalis, ubi scriptum est, sic legitur:
» apparet quoddam hi reponit

133
11 bus in tantā impietate devenire, 134
11 ut h^m duas animas habere
11 dogmaticent: tales igitur im-
11 pietatis inventores, cū verus
11 ē novū testamentū, tūcque
11 Celestis Patres unā animam
11 rātionale h^m habere ave-
11 xerūt, sancta synodus anā-
11 thematizat: g. de fide i. sal-
tim in h^{ne} unīcā rātiōe exar-
mā. Nec audiendi sunt, qui di-
cunt, verba concilij intēgēda
ēē de duabus animabus rā-
tionalibus, vti Manichei dicebāt
ēē de h^{ne}; conciliū vero mis-
sū loqui de duabus anima-
bus, quaxū una sit anima-
lis, sensitiva, ē mortalis, et dia-
rāonalis.

134

Non, inquam, sunt
audiendi; nā p̄dicta expo-
sitiō expresse adversatur mē-
ti Patris Augustini, qui cō-
formiter ad verba concilij
libro de Celestis dogma-
tibus, c^pe 15°, dixit: "neque du-
11 ar animas dicimus ēē in uno
11 h^{ne}, sicuti aliqui Sixiorū scilicet

132 bunt; unā animatē, qua anit
1) medus corpus ē imixta sit
2) sanguini; abbrexiā spiritus
3) tē, quō xāone miridiet; i. di
4) cimus, unā, eandēq; animā
5) in hāc ēē, quō ē corpus sua
6) rociērate vivificet, ipsūque
7) sua xāone disponat. Pa

135

con-
clusio xāone naturali, qm af
fere Dr J. J. p. p. g. 76a
art. 3o, qm sub hac fma pro-
pono: qdlibet vivens ē unū
vivens: g. habet unicā animā.
Ans ē certū, ē cō p. x: unū
vivens dēsumit unitatē ab
unitate animi: g. p. x, an: unū
tas viventi dēsumitur ab
eo ā quo habet ēē vivens; i.
vivens habet ēē vivens ab ā
nima: g. P. p. x sunt certū,
ē cō p. legitima; alia si in
hāc ēē vivens n. proveniret
ab una anima, n. esset unū
cū vivens, i. coaccōdatio vi-
ventiū.

Solvuntur Argta

136 Arg^a 1o: corruptibile, ē inco-

xupibile xā distinguenda; 133
in hae anima vegetativa, ē
sensitiva n̄ corruptibili, et
anima xāonali incorrupti-
bilis; q. in hae sunt dup animi
mp xā distincte. M̄xcorat;
nā corruptibile, ē incorrup-
tibile differunt q̄e, q̄d et
xā distingui. Conf x: anima
sensitiva in hae ipse corat
xiatur animo xāonali ubi
affirmat Ap̄tolum dicens, car-
nē concupiscere adveatur, spi-
ritū, ē spiritū adveatur
carne. Et de se ipso dicebat:
sensio aliā legē in membris
meis repugnantē legi men-
tis me; i. si anima sensitiva
in hae n̄ esset xā distincta
ta ab anima xāonali, n̄ da-
retur talis contrarietas;
etenim eadē anima n̄ potest
sibi ipse contrariari; q.

137

Ad xā
grū c̄a, m̄xai, n̄, m̄nē, q̄a li
cet anima vegetativa, ē sen-
sitiva si sole sint, n̄ indub-
itū sint corruptibiles; nam

134 sentire, ē vegetare sicut ope-
ratione corpore, ac mutua-
les; proindeq, si voluerint, n̄
exigent qd principiu, a quo
proveniunt, sit incorrupti-
bile; at vero in hōe anima
vegetativa, ē sensitiva n̄
simul rationali, p̄tereaq,
ē etiā incorruptibili. Unde
corruptibile, ē incorruptibi-
le. Notū differunt gr̄e in cō-
positis, recur autē in sim-
plicibus, quę sunt incor-
ruptibile, ut quod, ē dicuntur
duo corruptibile, ut quo
genus cōponunt cōpositū
corruptibile.

138

Ita conformē di-
cendū, eadē animā recū-
dū diversa potentia, ē
circa diversū motū, sit
bi maximē contrariā,
ē index ipsarū potentiarū
ē maximā discordiā, ē pug-
nā, p̄cipuē morālē. Unde
eadē anima rationali, jux-

ta diversa virtute appetitiva, 135
potent ^{ten} flexa bonū delectabi-
le, ē renibile ipse parior
is, ē deviano a debita re-
gulatione rāoni, ē flexa po-
tere in bonū honestū recā-
formando cū debita regu-
la, ē reguli, quibus volun-
ta obedire tenetur.

139

Itaqz,

2°: qd permaet alio defici-
ente aā distinguidix ab illo;
i. anima vegetativa, ē ven-
ridiva permanent in cada-
vexe hui, deficiente ani-
ma rāionali; q. Māx constat,
tū, qā in cadavere videmus
ungues, ē capillo, caecere; tū
etiā, qā cor humanū subito
reparatū a corpore per bre-
ve tēpus retinet motus, ē
palpitationes regulares:
capita decoloratū motus, ē
sattu. vitale exerceat;
similiter fluxie locuta
hivire, ē de capite recēder

136. absciso legitima ~~et~~ pronun-
ciare nomen Ieru. Et Nor-
tex Cardinali de Aquino
refert, contingere aliquando
qd caput abscisum monde-
ret digitu tangenti; sed
hęc omnia accidere nequeunt
absq, vita sensitiva: s.

140

Ad
arguētiā crā m̄xi, a, m̄nē. Ad
tā, p̄m dico, in cadavere nec
ungues, nec capillo, cresce-
re, s. apparere m̄xi, q̄a car-
nes exsiccantur, condensan-
tur, seu cōprimuntur; &
forte repiū etiā medus
multiplicat ipsū obitū, et
ex musca aquila facit.
Ad 2° dicimus, medus cordi
reparari a corpore n̄ carni
saxi ab anima sensitiva,
s. ab spiritibus vitalibus, qui
remanent in reparatione
animę, a quibus spiritibus
proveniunt etiā motus, et

saltem capiti decollationum 137
Ad loquetā illius capitis
absciri, sicuti aliorū de quibus
legimus idē cōtingisse
dicendū, loquetā ~~—~~ fuisse
miraculosa. Ad ultimum respō-
deo, potuisse contingere
qd, tangens apprehenden-
tū linguā capiti occisi, & mox
tū tangat aliquē nervū
spedientē clausurā oris,
quo attracto, cū autem ad
spedimentū, dente clau-
duntur; itaq, accidere po-
tuit motu digiti tangē-
tis caput absciri.

Quæstio 5a.
Quomodo anima vegeta-
tiva, et sensitiva
contineantur
in rāionali?

141 Diximus in præcedenti, in quo-

138 in viventi n̄ ēē tot anima
entitativē distinctar, quorū
gradus vitę, v. eādē animā
rāonāte consistere homi-
nē vegetativū, sensitivum,
ē rāonāte; ex quibus clare
colligitur animā vegetativā
aliqua lītē contineri in sen-
sitiva, ē hāc in anima rāo-
nali. In quibus modo, quo-
modo continentur, vive
in quo sensu anima rāo-
nali vitē vegetativa, ē sen-
sitiva? Pro resolutione sup-
pono duplicē ēē continentia
vniū in alio; finalis una ē
virtualis alia. Hęc r̄ q̄do
contineri in sua virtute cō-
tinet aliud, sive contineri
per suā virtutē habet pro-
ducere contentū, sic sol hā-
bet virtutē producēdica-
lonē. Ob hoc parim, quod
si continer virtualitē
perfectius effectu, ut in exe-
plo posito, tūc continentia
ē virtualis eminentialis;

reus autē si continēt ut 139
 ejusdē p̄fectionis cū effectu
 Continētia finalis dā-
 tur, dū contentū p̄p̄dicat
 tur for̄tex de continēte; sic
 animal for̄tex continētia
 in h̄ne. Continētia finalis,
 alia ē finalis for̄tex, alia
 dicitur finalis eminēt̄ex. 1^a
 ē finalis inclusio unius in
 alio cū ea p̄fectione, & p̄fec-
 tione, q̄m res habet in se;
 sic animal continētia for̄-
 tex in brutis. 2^a, ē inclusio
 unius in alio reclusa om̄i im-
 p̄fectione rei contentę; sic
 Deus continēt eminēt̄ex for̄-
 tex jux̄titiā. Hoc animad-
 vexo, plures cū Cajetano
 dicunt, animā vegetatīvā
 in sensitivā, ē ut̄q; in rati-
 onali continētiā tā̄tū vixi-
 malit̄ex, sive animā rati-
 onalit̄ tā̄tū virtualit̄ex ēē
 vegetatīvā, ē sensitivā. Res-
 solutio cōmunis propugnat,

140 anima vegetativa, ē reni-
diva contineri eminenter
fortex in anima rationali.

143

Præ ratione: anima ratio-
nalis in qre causæ finalis
proprie hui, ē cortex vege-
tativū, ē renitivū: q. anima
rationalis ē cortex ve-
getativa, ē renitiva. Hui
ē certū; etenim homo ē fox-
tex animal, seu vivens re-
sibile. Præ q̄a: nulla forma in
qre causæ finalis potest
proprie effectū, quē in se
saltem ut quo cortex n̄ prop-
continet; si anima rationalis
in qre causæ finali prop-
tat hui ē cortex vege-
tativū, ē renitivū: q. Quod
autē hoc contineri finalis
sit eminentialis patet, tū,
q̄a anima rationalis prop-
tat hoc effectū perfectioni
modo; tū etiā, q̄a ē vegeta-
tivū, ē renitivū in hunc con-
suetudine ad perfectionem

diferentia virg.

141

144

Dices: ad produ-
ducendū effectū in gre causę
efficientis, sufficit continent-
ia virtualis effectus in cau-
sa efficienti: q. ad producē-
dū effectū in gre causę for-
malis sufficit continentia
virtualis effectus in causa
finali. Ans: i certū, ē cęa re-
quiritur ā paritate; etenim
minus, imō magis, dat esse
effectui causa efficiens, quā
causa finalis. C^o autē, nego
cęm, ob manifestū diversionē,
qd̄ in excedit in tex causam
efficientē, ē finalē; hoc enī
causat se ipā comunicando,
comunicatq; effectū, modo quo
illū precontinet; illa vero n̄
potest causare nisi qā vir-
tualiter continet; etenim si ef-
fectū foret in se contineret,
potius illū extraheret, qm̄
effectivē causaret.

Questio 6^a.

An omnis anima
sit indivisibilis?

145

Sanq^m, dogma catholicū suppono,
animā rāonale, ut potē pfectē spī-
ritualē, ēē indivisibilē; ideoque
quō progredi n̄ procedit de ani-
mā rāionali; s. de anima mate-
riali vegetativa plantarū,
ē de anima vegetativa, ē rēsi-
tiva animalū. Pro cuius reso-
lutione adverto, animalia alia
dici pfecta, ut colubex, lacerta,
vexmes, ē alia insecta. Al-
ia dicuntur animalia pfecta,
ut leo, equus, taurus, ē alia
huiusmodi.

146

Cū igitur ex pexi-
entia edocti videamus, q^d rā-
mus abrciatur ab arborē, si in-
seratur, l plantarū, iterū in

florae, ē fructus erumpit, cū cōmu- 143
ni fructuū suppono, animas ve-
getativas plantarū, ē arborū
ēē entitativē indivisibiles; similiter
etiam q̄a videmus, lacestas,
ē alia insecta divisa permez
diū vivere pro aliquo tēpore
secūdū singulas ptes, ē novę
scissionis doloxe agitari, etiā
cū cōmuni sententia suppono,
tales animas ēē indivisibiles.

Hic suppositi q̄is p̄p̄rens
videtur procedere de anima
bus sensitivis animalium p̄fecto-
rum; circa q̄d scholares, ē Re-
centiores q̄p̄rito n̄ ē x̄poni-
dent, ē contra affirmat Tho-
mas, cū quibus arximus:

147

Animas animalium p̄fecto-
rum ēē entitativē indivisibi-
les. Avicenna potest firmari
pluribus testimoniis. Divi
Thomas, quibus omnia p̄ x̄o-
ne ipsius Angelici Magistri,
subtū animę animalium p̄-
fectorum ē fortis indivisibi-

144. le: g. etiā anima. Cgā cōrdat
ex proportione, quō datur in
ter fma, ē ejus subtrū. P^{ra}ns:
subtrū ficiū animō bātonum
ī omū corpus organicū; sed
omū corpus organicū n̄ potest
dividi in plura corpora ut
leonis capacia: g. M^{ya} ī certā,
ē mōa liquet, qā exigētia
multiplicari membra, quō
organizantur.

148

Dicer: hanc
rāonē Di, 78, probare animā
vegetativā, ē sensitivā ani-
malīū īfectōrū ē indivisibi-
le; nā etiā anima animalī
īfecti respicit tāq^m p^{ri}ū
subtrū corpus organicū: g. Di-
cimus, qd anima in animalī-
bus īfectis respicit corpus
divisibile in plura corpora,
in quibus anima adīvenit
organizatiōē exactā ad vī-
tā; corpus autē animō in ani-
malibus īfectis n̄ ē divisī-
bile in plura corpora, quō di-

vira habeant organizationē ne=145
ce axiā ad vitā. Confor miter ad

- hoc D, 7, 1a pre, qdne 76^a, axi
e, 8; dixit, qd, sma, qus requit
)) vitā diversitate in pibus, vi
)) ut r anima, ē pncipue a
)) animaliu pfectoru, n equalis
)) rex se habet ad totū, ē pter:
)) unde n dividitur per acci-
)) dens ad divisionē quantis.

149 Dices: nulla sma materialis
potest ēē indivisibilis; sed
anima animaliu pfectoru
ē sma materialis: g. P^a m^a qd
ē pxiū smp spiritualis ne
quit convenire smp materiali;
i. ēē indivisibile ē pxiū smp
spiritualis, cū volo hoc vit
tota in toto, ē tota in quali-
bet pte: g. N^o m^a ē, ad pm, ora
m^a n, n^o m^a ē, ē eju inclusā
pm; ebeni corpus chariti ē
totū in toto, ē totū in quali-
bet pte hortis, quin vit spū
ritu. Dicimus g. ēē pxiū smp
spiritualis ēē indivisibilem

146 cū independētia à corpore,
seu materia, n̄ autē eē indivi-
sibile cū tali dependētia. In
de anima sensitiva potest
eē materialis, ē corporea, in-
divisibilisq; in toto corpore,
dūmodo in sua natura depē-
deat à materia: spiritualesq;
ē corporeū differunt per in-
dependētia, ē dependētia
à materia; n̄ autē per hoc
qd̄ unū sit indivisibile, et
aliud divisibile.

150

Dices: anima
ma canis ē divisibilis: g. P, a
ans: anima canis constat ex
ptibus distinctis: g. P, a
ans: dū canis per nutritionē
adquirat novā pte rubri-
tis adquisit etiā distinc-
tā pte animę: g. P, a
ans: pars rubris de novo adquisi-
ta informatā ab anima
canis; i. n̄ ab anima pte
existenti: g. P, a
ans: anima

canis n̄ potest informare ma- 147
teriam, ex qua n̄ educitur; et
anima canis p̄p̄existens
n̄ educitur ex p̄e sub-
st̄is de novo adquisitis, p̄
nutritionē: g. N̄n̄ constat, q̄
ōnis f̄ma materialis, quali
t̄ anima canis, dependet
ā materia in q̄e caus̄a ma-
terialis ex qua. N̄n̄ etiā
patet; etenim anima canis
existit p̄o p̄iori ad p̄e
subst̄is, q̄ p̄ nutritionē
adquisita.

151

Dico, m̄e

ultimi d̄gi: anima canis p̄e
ac̄, n̄ potest informare
materiam ex qua n̄ educitur,
n̄, m̄e; p̄e, p̄e, c̄, m̄e, m̄e,
ē n̄, c̄m. Sicut etiā anima
canis n̄ dependeat ā parte
subst̄is, q̄ p̄ nutritionē
adquisita, tāq̄m ā causa
materiali, ex qua anima edu-
citur, potest p̄e ac̄, se

448 extendere ad informā dā illa
p^{te} rubris, ā qua tān^{tu} p^{er}
a^{er} n^o dependet, id ē, secūdu
q^d, constituit vivere in ee
qualiter extensivē p^{er}fectū;
nā anima p^{er} se unice de
pendet ā materia totali or
ganizata sufficienti modo
ad exercitia vitę; ē nā ma
teria secūdu incrementū
accidentale, quale ē q^d fit
p^{er} nutritionē.

Questio 7a
An omes p^{er} co
poris informē
tur ab ani
ma?

452

Constat ex dictis unice, et
indivisibile ē animā, qua
corpora animalū p^{er}fectiorū
vivificantur, seu informantur;

449
quis rursus modo, an omnes partes
corporis informantur à tali ani-
ma? Pro resolutione scite,
pres corporis esse in multipli-
ci diffia: alig dicuntur pres
principes, ut cox, cerebri, je-
cua, è alia hujusmodi mem-
bra, que derivantur ad prap-
cipua munera, è exercitia
vitz. Alij sunt pres minus
principales, è solida, que
ad quardam nras operatio-
nes derivantur ut dentes,
unghes è capilli. Alij sunt
pres fluida, ut quatuor hu-
more. Alij tandem sunt pres
excrementitia, ut lacrima,
sudor, saliva, è alig hujus-
modi.

453

Suppono tanq^m certu,
pres principes, cu in eis ani-
ma exerceat prapcipua mu-
nera vitz, informari ab ani-
ma. Suppono etiã, unghes, dën-
te, è capillo, etiã informari
ab anima; tu, qã agentia,

150 ē nutritiva, habent venulas,
per quas attrahunt alimentū;
tū etiā, q̄a continuantur
cū carne medijs fibris car-
neis, p̄pter eaq̄, n̄ possunt
avelli, nisi cū magno dolore;
tū deniq̄, q̄a actu sūt p̄ter
viventi spectantes ad illius
integritatē, ē p̄fectionē,
ē sine quibus vivens non
esset integrū; i. q̄d t̄ actu
pars viventi, quod continuat
tū cū carne, q̄d augetur,
ē nutritiva, ab anima in-
formata: q̄.

151

Cū igitur p̄ter
excrementitia n̄ p̄tineat
ad integritatē viventi, nec
in eis aliq̄d vestigiū vitæ ap-
pareat, q̄a actu n̄ sunt p̄ter
viventi, nec a natura dātā,
ut sint organa animo vivē-
ti, cōmuniter docent p̄ter-
rores, tales p̄ter n̄ infor-
mari ab anima. Circa qua-

tuor humores, e precipue circa ¹⁵⁴
ca sanguine i n paava con-
tentio apud Auctore, affixi-
manibus Thomisti, e alijs
negantibus. Tandem adveato,
q^d Thomisti distinguunt sangui-
ne in inchoatu, seu ipea
fectu, e in consumatu, seu
pfectu. Ius sanguis i humor,
qui vi caloris incipit aut
berece; sanguis pfectus
i humor pfecte rubicundus
vi caloris cordis, seu sanguis
ille purissimus in corde
existens; i sanguis i con-
textura in subiecta aliti.

Postea Conclusio.

¹⁵⁵ Sanguis n informatus ab
anima. Pa conclusio ratione:
nullu alimentu viventis in-
formatus ab anima ipius;
i. sanguis i alimentu viven-
tis: q. Nota i expressa in Ppho,
ta libo, 4°, de pibus anima

152 lū, cpe 4°, qm lib; 1°, de g^o ratios
ne, cpe 19°, idq^e affirmat plu-
ribus alijs in locis. Pa^o n^oxi
alimentū derivit eē sub-
stantialiter, et transeat in sub-
stā aliti, i. q^d derivit esse
substantialiter, et transeat
in substā aliti n̄ in for-
matū ab anima; q. M^oxi
constat; nā nutritio, juxta
ōne, i. conversio substā-
lis alimenti in substā
aliti. M^oxi etiā liquet, rigi-
de, q^d informatū ab anima
n̄ derivit eē substantia-
liter, i. permanet substā-
liter invariātū.

156

Dicit cō-
trarij, rōne propositā
probare quiddē rāguinē
inchoatū, seu n̄ pfectē de-
coctū n̄ posse informatū ab
anima; recur autē rāgu-
inē p^oximū, ē ab ōnibus
fecibus pfectē depuratum

non informati ab anima. Contra: 453
sanguis purior non continuatur
cum corde, si in ipso existit
tamen in vase; i. qd non conti-
nuatur cum corde, si existit in
ipso tamen in vase non infor-
mata ab anima qua cor
informatur: g. Maria & Pater.
Maria constat exemplo aquae
existentis in vase, quae non in-
formatur eadem forma va-
is.

457

2°: corpus Christi fuit
formatum ex purissima ran-
guine existente in corde vir-
ginis Mariae; i. talis sanguis
non informati ab anima vir-
ginis, ne sequeretur corrup-
tio: g. 3°: corpus virginis peri-
manit integrum in concep-
tione sui filii; i. non perma-
neret, si sanguis informa-
retur ab anima; nam tunc
aliqua pars actualis de-
ficeret, conceptusque non corpus
vivi non manere integrum,
si ab ipso aliqua pars acci-

854 *malis reparatur: g. 4°: rami
quis purior, seu in corde e-
xistens etiam in alimentum
viventi, eo, l. maxime, q̄a,
supponit circulatione san-
guini, quod hic reponitur
jā communiter admittitur ab
omnibus Medicis, itaque, qui
modo existit in corde, sua
circulatione transit ad
venas; i. alimentum viven-
tis inanimatum ab ani-
ma ipsius: g.*

Solvuntur Arguta.

858 *Argues: verbū Divinū sibi univē,
q̄d exat de integritate nat̄e hu-
manę; i. sibi univē sanguinē:
g. hic ad integritatē nat̄e hu-
manę spectat; at ~~domine~~ id q̄d
spectat ad integritatem nat̄e
tūq̄ informatur ab anima;
cū, ut actu per corpus: g.*

Dicimus, sanguinē spectare 155
ad integritatē nrae humanae,
n̄ tāq̄m pars actu, s̄ in potē-
tia tantū, s̄i s̄ alimētū, vel
sanguinē n̄ eē p̄tē p̄iētā-
tē, ē q̄s actu continuetur
cū alijs, s̄ dici p̄tē ip̄sō p̄iē-
tālē; n̄q̄q̄ p̄tinerere ad in-
tegritatē corporis; quia res
quatuor ex hoc informari
ab anima, nā ab hac ani-
matū tantū id q̄ p̄tē mo-
dū p̄tē p̄iē tālis ad in-
tegritatē nrae humanae
spectat.

159

Dices: magis spec-
tat ad integritatē nrae
sanguis, q̄m dentes, ē un-
que; s̄ utq̄ informari ab
anima; q̄ ē sanguis. Pa-
magis necessarius ē ad vi-
tā sanguis, q̄m dentes, ē un-
que; sine his enī potē vivere
vere animal, ē vita nequior

156 conservari sine sanguine: g.
N^o m^o n^o ad p^m, c^o anti, r^o eqm,
que manifestè involuta in
sanguine nutritiva, et
alijs, sine quibus animal
vivere nequit, quin ex hoc
sequatur magis pertinere
ad integritate n^o n^o, è
actu informari ab anima,
uti denter, è ungue. Sanguis
absolute, è p^{ri}è n^o i^o p^o,
dicitur tamè p^o quatu
ad vitalitate, è necessitate,
id è, i^o alimentu, sine quo
vita animalis conservari
n^o potest.

160

Repl^o b^o, si sanguis
n^o informatur ab anima,
in corpore eodè existens
plurac^o s^o g^o. hoc i^o c^o d^o d^o
d^o g^o. N^o n^o constat, nam
s^o n^o a qua sanguis infor-
matur, erit n^o distin-
ta ab anima. Replica h^o c^o
ab omnibus debet solvi, quia
chilū, è sanguis nutritiva

talis, spiritus vitales, calia, 157
que sunt in eodem corpore, non
informantur ab anima. Dici-
mus 3. q. 2. id q. d. informat
tur ab anima, non informat
tur ab alia forma, propterea
q. nulla pars proprie talis
corporis informatur ab al-
lia forma, q. m. ab anima; cum
hoc tamen sciat, q. d. in corpo-
re viventis datur aliquis
suis informantibus per illas,
que sunt tantum per in po-
tentia, que tantum improprie
dici valent per corpus
viventis.

Capitulum 2.
De anima vegetativa, et sensitiva.

161

De anima vegetativa, et sen-
sitiva, de mixtis illarum speciebus

158 Iur, de ipsa organizatione,
potentia, & operationibus
plurima ratio iucunda in-
venit apud historicos natu-
ras, & apud Medicos. Stra-
thonicos. Ego autem quasi
historicè ea, quæ nobis sunt
munera, reflexam.

162

Anima

3. vegetativa & actus corp-
oris Phisici organici in
potentia vitæ vegetativæ
habentis. Seu anima vege-
tativa & id, quo vivere re-
auct, nutrit, potestq, sibi
simile exare. Ex hoc habe-
tur, animæ vegetativæ ve-
re potentia, scilicet nut-
ritiva, qua vivere acqui-
rat novam pte subdit;
augmentativa, qua vivere
accedere valet ad debita
magnitudinē; & generativa,
qua vivere possit conser-
vare producendo aliud in-

dividuum ejusdem speciei. 159

163

Ani-
ma sensitiva est actus con-
positi Phisici organici in
potentia vita sensitivam
habentis. Potentis animis
sensitivis, quos potentis di-
cuntur sensus, alii sunt
interni, externi alii. Sen-
sus interni sunt quatuor,
scilicet, sensus communis,
imaginativa, estimativa,
et memoria. Sic docet Dr. p.
op. 480, cap. 1, per hoc ver-
ba: " est necesse ponere ni-

- " est quatuor vires sensitivis
 - " potis, scilicet, sensum commune,
 - " imaginativa, estimativa,
 - " et memoria. Sensus exteri-
- ni, juxta activitatem suam
loquendi, sunt quinque, scili-
cet, visus, auditus, gustus
odoratus, et tactus. In reg. de res.

160. ribus in particulari loquat
max, placet tractare de rebus
in cōmuni.

164. Philus in parenti
si ira explicuit sensū in
cōmuni: sensus qui re-
veribiles sine mētia, et
Ima suscipere potest. Si-
cut enī cetera suscipit sig-
nū annulli abiq, suscep-
tione sexui, laudis, ita po-
tentia mētiale sensitiva
ē susceptiva obī sensibilib.
Sensibile ē duplex, nēpe,
pāriū, cōmune, ē per accidens.
1° ē qd, attinet tantū ad u-
nū sensū, ut color respectu
visus, ē sonus respectu
visus auditus. 2° ē qd, a plu-
ribus sensibus potest at-
tingi, ut quantitas respectu
visus, ē tactus. 3° ē qd, la-
tet sub appaerentijs sen-
sibilibus, dicitur qd, ē sensū

vibus percipi ob aliquatē cō=164
nexionē cū illis: hoc modo
ā sensibus percipitur amor,
odiu, tristitia, hilaritas,
aliquę passionē, in quatuor
cognitionē plexūq, ducimus
ā signis sensibilibus.

165. Sensibile, qd, obtū rē
nū extēnsū, debet ēē rē
gularē, paxren, localitē
extēnsū, ē in debita distā
tia. Singularē, qā volum
singularē, ē n̄ univērsalia
cadunt sub sensu. Sic cōmū
ne dictū: sensu r̄ r̄ngū
laxū, ē in r̄ univērsaliū.
Paxren, qā ab rē n̄ rēntū
sua; unde ortū duxit illud
cōmune effatū: qd oculus n̄
videt cor n̄ dolet. Localitē
extēnsū, qā qd n̄ rēntat
modū cōtraxatē existendi
in loco, percipi nequit, pax
sensu corporeo, quomū ac

162 vis pendente à quantitate, è loco.
Contra hoc in corpore Christi
in Eucharistia, quod non transi-
gitur, nec videtur, quia non est
trans in loco. Denique, obitu
sensus debet esse in debita
distantia, quia omnes sensus
externi habent de se in-
nata virtute, è activitate
sensus, sic vis, quod a motu in-
me sunt, non videntur.

166 Sensibile immediate por-
tu supra sensum nequit retin-
eri: sic oculus nequit videre
pupillam intra se contentam, nec
tactus attingit partem quan-
titate. Sensibile aliq^{do} fortius,
è excellentius ledit sensum, sic
quorundam voces ita exasperant
sunt, ut auditum crucient, et
visus leditur à nimio splen-
dore. Hoc provenit, lex ni-
mio affluxu specierum sensi-
bilium, à quibus sicut sensum
comprimuntur, seu quia obitu in-

mittit plures species, q^m rē = 163
us, possit recipere, uti consi-
tat in sole, qui plures radios
emittens oculo ledit eju^m p^u
pilla, ē pex forame^m parvū
poterit sol ad oculo videri.

167

Cū

ntia involucrexit rennus, tam
q^m ministro^m ad cognitionē
obtinū, decuit, ē debuit depu-
taxe illor, ut fidelissimos, ē
sincerissimos teste; p^opter
reag^e, rennus n̄ falluntur
circa p^oriū obtū debite applic-
catū. Unde si rennus aliqd,
exant n̄ l^a q^a deficiunt obta-
ā debita ē contextuali dispori-
tione, l^a q^a rennus sunt affecti
si aliqua coxaup^one: sic lini-
qua infirmi infecta humo-
re bilioso tōnia amara p^oci-
cipit.

168

Virus, qui inter rennus
externos, ut princeps sedet,
sic cōmuniter solet defini-
ri: rennus externus volius
coloris p^oceptivus. Virus, qu^o
i actu eju^m definitiva ita:

164 perceptio mentalis externa ro-
liae coloxii. Organū potentis
visibz ē oculus, qui secūdu
Anatomicos constat ex tri-
bus humoribus, quinque
tunicis, ē duobz nexis
ordine sequenti disposit-
is: in centro oculi ē humor
cristalinus, ita dictus ob rui-
dam parentiam, ē puritate.
Hic humor tegitur tunica
subtilissima, ē nitidissima,
que vocatur tunica pecu-
lari, fitq; exigua, ē humo-
re cristalino globulus, qui
dicitur pupilla.

169 Sequitur
humor vitreus, ita dictus,
qā ē coloxii vitrei, huiusque
humor tegitur tunica, ve-
niculis, nexis, arterijsq;
cōpacta ad intax reti, ob
q; dicitur retina. Tunica
hęc tegitur alia tunica, que
dicitur vbera, quia ē coloxii v-
bz; hęc tunica n̄ unalequaq;
circundat pupillā, s. in pte

interiori relinquit foramen 165
sphaericū, ut pateat addi-
tus speciebus ad pupillam.
Partea requiritur tertius hu-
mor, qui dicitur albigerus
ob sui albedinē; hic humor
regitur tunica, quae ob sui dur-
itiē dicitur caenea. Hęc
tunica rursus regitur alia
tunica, quae vocatur adnat-
ta, hęcq; tandem totū oculū
regit.

170

Pulcherrima hęc fabrica
cū cerebro continuatur
medijs duobus nervis, qui di-
cuntur optici. Itri nervi ita
ā cerebro ad oculū descendūt,
ut media via, id ē, in fronte
uniantur, rursusq; separēt-
ur, ut singulus ad singū-
lū oculū descendat. Ad tota
hęc pulcherrima machina
moveretur vixitōne ppter,
dati sunt ei musculi sex.
Musculus nō ē aliud, qm̄, cas-
us multarum ramis nervorum

166 *uplicata, venarū, arteriarū
q̄, filamentis contexta. Ius
musculus dicitur supinus,
q̄a elevat oculū. Ius q̄a oculū
humiliat dicitur humilis.
Ius, dicitur vivitorius. Ius, in-
dignatorius: utaq̄, musculus
mover oculū ad latera; vivi-
torius versus nasū, ē indig-
natorius ad alterū latūs,
uti videre ē in iracundo.
Ius, ē Ius movent oculū cir-
culariter, dicitur Ius, ama-
torius, q̄a de cavunt blan-
diculi aspectibus.*

171 *Auditus
sic definitur: sensu exte-
nus solius soni perceptivus.
Auditio ē perceptio mentalis
externa solius soni. Organū
auditus aliud ē internum, ē
externū aliud. Auricula ē
organū externū, s. in auri-
cula n̄ fit auditio, s. vnicē
devoit, ad munierdū or-
ganū internum, I ut sonus in*

auxilijs amphractibus refrac. 167
tur suavius accedat ad organū
nū internū, qd vocatur tim-
panū auditu. Timpanū hoc
dividitur in plures ramu-
los, quorū unū necesse est
cerebro, et per illū ad au-
ditū descendant spiritus
animales. In hoc timpano
residet virtus auditiva.
Ab ea ex illis ramulis de-
cendit ad linguā ex quo
oritur qd rudi a nativitate
etia vint mudi

172

Odonā
tur ita definitur: sensus ex-
ternus perceptivus solius odo-
ris. Olfatio definitur ita: per-
ceptio naturalis extrinseciva solius
odoris. Organū olfatu, sūt
quosdā canuncule, spongiosę
in nasibus existentes. Nasus
unicè deorsum ad colligendos
odores, et postea commodius defe-
rantur ad olfatu organum.
Tactus ita definitur: sensus
extrinsecivus perceptivus solius tactus

168 poni. Innotatio definitiva ita:
perceptio materialis externa co-
lur vaporis. Organū quod
est quiddam nervus ramificat
tur per totā linguā. Facit
tur sic definitiva: sensus
externus perceptibilis volit-
us tangibilis. Itur tactus
definitiva ita: perceptio mat-
erialis externa tangibilis.
Nervi diffusi per totū corpus
sunt organū tactus.

173

Cū senti
tur externi se habeant quar
ri teneant ad interna rē
rationes, ē sensus internus,
explicatur illis, ē utros explai
nare oportet. Sensus comu
nis, qui inter sensus inter
nos est primus, est potentia
perceptiva, ē discretiva rē
ribiliū, ē sensationū exte
riorū. Sensus iste dicitur
communis, quā ad illū attinet
judicare de sensibus ex
ternis, eorumque obtis. Unde

nervi tunc de exiiente sensu 169
ribus externis, uti in cetero
coniuntur in sensu communi;
ab eo q, ut a communi fonte
nascuntur.

174

Imaginativa est
facultas representativa, est
perceptiva rerum absentium.
Sensus ite duo officia ha-
bet, nempe, representare re-
praesentata ad praesentiam
trahendo simulacra eorum,
est percipere res representa-
tas in simulacris. Imaginati-
va est facultas perceptiva
rerum inventarum. Dicuntur
tunc res, seu obiecta inventa-
ta, quia a sensibus externis
non percipiuntur. Unde spe-
cies aliquae inventae di-
cuntur, sic amicitia, est ini-
micitia, utilitas, est inutili-
tas, injuria, est beneficium. Si-
cet enim sensus externi per-
cipiant res amicae, inimicae,
ca, utile, inutile, non tamen

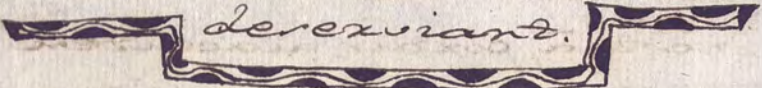
170 percipiunt utilitate, linunt
utilitate. Memoria est quasi
maximus animus, in quo
species custodit, et dum opus
fuerit in medium proferantur.

175 **I**lexa vero sensus inter-
nos datur appetitus rati-
onalis, qui aliud non est, quam in-
clinatio in bonum per sensum
apprehensum. Obiectum huius ap-
petitus per modum proce-
gitationis est bonum delecta-
bile, est per modum suum est
malum nocivum. Appetitus ra-
tionalis differt a voluntate,
quia hoc libere fertur in bo-
num, sive utile, sive honestum;
ille vero naturali pondere tan-
tum tendit in bonum iucun-
dum. Hoc historicè dicta
sufficiant pro aliquali no-
titia eorum, quae notantur
munitis; siquis autem obe-
dientiam notitia quærat con-
ulat Anathomicos, est Pphor

Modernos, in quibus plena ¹⁷¹
manu, quamplurima n̄ in-
jucundè inveniet.

176

Et ne nos
amplius in amplo periculi
meo labore, à quo vocalit
quantitū j̄a deflori con-
dexo, recundū navigatio-
ni nostræ levo animo ab-
solvimus curā, ut portus
superata undiq̄, sicut,
portus ventos abrupien-
ter hinc inde naviculam
nostrā, portus alacriter
tranquillitate gaudere,
ad lucurg, exarsata iterū,
atq̄ iterū referati lumina,
ea p̄p̄ter, ut, dū limen
tangati examini, n̄ exat
nime, imbecille vè, s. ut
veterani Milite propere,
ē prosperè iminens inve-
hatis certamen. Placidā
igitur motibus scholarium
pro nunc date quietē, ut

172 ad elapsar elucubratione
lumina retro extere liceat,
eouge volubile tepus, stad
vltimū nordi murexir 277
actū gradatim nos duceze
paret. O vltimā Feliciter!
Et nūc ob beneficiorum
cumulos acceptos omnipotē-
ti diuina gratia todo
conde reddamus, cuius
honori, e glorie, huarqe
acta, e port hac agenda
 derexiant.

Dia 27 de Mayo de el año
de 1772 si pona de la ascen-
sion se acabo de escriuir
los libros de quatione, y cor-
ruptione, e el primero de
anima, y se quedo el segun-
do libro de anima para es-
criuir el año siguiente, y
con esto ^{trán} lo firmé en ^{la} ciu-
dad de Mexico dicho dia, me-
s. año. Fr. Ruperto Gonzalez,

Libex 2us
De Anima
Rationali.

177

Iam, Iam ultima nostri laboris
 limina salutans, in multa lo-
 quax obire; ad animamq; rati-
 onalis nra investiganda accedimus.
 merito quiddam, qm
 nia dicta, e dicenda ad men-
 te ratiōale intruenda ven-
 dere debent. Merito huiusli-
 bri ordine i ultima, reversa
 tamen dignitate prima. Inveni

174

q̄a prima primā attentionem
 exercit; q̄a ultima, ē tangem
 finis cursus accuratissimā
 vigilantia, motūq; velocissimū
 a vobis expectat. Circa
 materia hujus libri plures
 controversiæ excitari po-
 sunt; s. q̄a digniores expect-
 tant, tū ad Philosophiā moralem,
 tū ad Theologicas concen-
 tationes, in presentiarum,
 quæ sunt Philosophici naturalis in-
 tituli vnicē tangemus.

Capitulum I.

De anima rāo-
nali secundū se.

178

Si decernere quis ad speciem
 perfectē attendat, animā rāo-
 nalem itā definiat: actus sur-
corporeus Philosophici organici
in potentia vitā intellectivē

sa habentur. Circa hanc nihil 475
speciale ne offert, qd ex dictis
facile n̄ potuit devolvi. Cir-
ca nra vero animi rāona-
lis requiritur. brevis excitatur
quis rāo: ite g. =

Quaestio IVica:

An anima rāona-
lis sit spiritalis
lis, ē imortalis
lis?

479

Circa dubiū proferri ma-
ximè exarant Antiqui.
ē mixemini, qā n̄ punctū
ratiō difficile, uti humiliter
fateretur Sanctus Hieronim-
mus ita loqueri? "fateor
me apud plures diversa
legisse. Legi quorūdam dicen-
ter, qd pariter cū corpore
per humani corporis remē

876 *etiam animas diffundantur,*
quod, puto inter Latinos Teren-
tullianum venire, est fortiter
est Lactancium, est nonnulli
alios. Alij auerunt, quod
formati in stereo corpori-
bus, Deus faciat animas,
est infundat. Alij jam fac-
tas olim, id est, dum Deus
creavit omnia ex nihilo. Hoc
enim Origenes, est nonnulli
alij Christi. Ego autem, cum
hac virgula legexem, Deo
terte dico, quod, ut, ad ali-
quod in hac parte definitum
non teneo.

180

874
Hic Doctor in Ec-
clesia maximus, et non mi-
xum ut tot fuisse Antiquo-
rum sententias, totque erro-
res circa rem, de qua scri-
bit Hieronimus aures
non est definire. Non tamē
reponitur iudicio ancipi-
ti procedere non valemus,
quia punctum preventis contra

transcipi i res inter Catho- 177
licos proxime supposita; e
tem jã ab Ecclesia sancita
i spiritualitate animę ra-
tionalis, e jusq; immorta-
litas.

Capit 2°.

De intellectu.

181 **I**ntellectus potentia animę ra-
tionalis, tag^m, pfectior cõ-
munitex assignatur intus;
de quo Auctores plures
excitant controversias.
Unde, e nos de intus in hoc
capite sermonẽ institue-
mur: ut g. =

Questio 1a.

Quodnam sit obiectum
natura intus?

182 Pro resolutione q. propo-
siti dubij advertere debet,
obiectum respectu intus natura
esse duplex, scilicet, exten-
sionis, est emativum unum; et
aliud intensioris, est moti-
vum, quod, volet dici propor-
tionatum. In, continet sub-
re quod quod intus intelligere
valet, sive visibus natura-
libus, sive visibus gratia.
In, s, quod, solum visibus na-
turalibus percipere po-
terit, quia quod vis potentia
debet proportionari cum
uno obiecto. Iuxta duplex arig-

naturam obtinuerunt, duplex etiam 179
assignatur proportio, seu
habitus inter ad illud. 1^a
radicalis, quae etiam dici
solet coaptatio essentialis,
est hae aliud nisi, quoniam ipsa
met capacitas radicalis
inter ad rationem intelligibilem.
2^a capacitas finalis, est
proxima, seu commensura-
tionis, est proportionis natu-
ralis, est capacitas, quoniam
inter per modum sextum
inter naturalis dicitur ad obtinuerunt
proportionatum.

183

Cum inter non
res possit considerari, 1° se-
cundum capacitatem radicalem,
2° finale, est secundum hanc
proximam est ad statum conjunc-
tionis, 2° et in corpore unitus,
est alligatus; quoniam, quae cum ob-
tinuerunt debet esse aliqua
ratio communis, hae, quae, 2° po-
nit esse ratio entium commu-
nis, finito, est infinito, 2° ra-

180 ratio entis creati communis entis
reali, est ratio, et ratio
entis realis communis entis
materiali, est immateriali, et
ratio entis comprehendens
ens reale, est superaddita
le, et denique, sola ratio entis
realis, quae communis
est omni enti reali, de omnibus
bus potest esse dubium; circa
quod, cum maxima exacte
tate redduntur fluctantes,
quorum opinione reflexe
non licet: cum communi tamen
sit =

Nota Conclusio.

184 Obiectum extensionis in
ens in tota sua latitudi
ne; obiectum autem intensionis,
est proportionatum in
tus notum et ens pro et
comprehendit ens materiale,
est immateriali, reale, est spiri
rituale, nempe, animam ratio-

nate, e Angelo, imò Deum 184
ut Auctore nra. 1^a, pax
conclusionis docetur a D^o,
Iha, pluribus in locis; pax-
cipue tamē 1^a, pte, qne
79ª art^o, 7° ubi ita loquitur:
intus respicit suum
obtu secundū rāonē com-
munē entis: unde secūdu
nulla diffiā entiu diver-
sificatur diffiā intus. Ex
quibus vic: ens in tota sua
latitudine ē ens secūdu
rāonē comunē entis; id
ens secūdu rāonē comunē
entis ē obtū intus: g.

185

Pa, rāone: illad ē ob-
tū extensioni intus nor-
ti, ad qd, intus se exten-
dere potest, 2 viibus na-
turis, 2 viibus gratis; r.
intus norren se exten-
dere potest viibus na-
turis, ē viibus gratis
ad ens in omni sua latitue

482 dine: g. Pa mnd: intus no-
tes vixibus ntis cognosce-
re potest one ens ntiale;
i. vixibus gratis etia cog-
nosce potest ens super-
ntiale; etia per lumē
gloris elevati potest ad
videndū Deum: g. Uterius:
one ens intelligibile; red
intus notex, l ntialitex,
l ut elevatur potest intel-
ligere one intelligibile: g.

Myx i certa, e mox con-
stat ex co, q d intus intelligibiliter
potest fixi
onia.

486 2^a par conclusionis
suadetur ratione: illud i obtu-
intentione, e proportionatu
intus notxi, q d intus vix-
ibus ntialibus cognosce-
re potest; i. intus notex
vixibus ntialibus cognos-
ce potest ens pro ut
comprehendens ntiale,

ē immutabile, materiale, ē spirituale: 183
quale: g. P^rimum autem in se non
res vixibus proprijs potest
cognoscere qd, sit actu cog-
noscibile medijs specie-
bus, l. proprijs, l. alienis; sed
enim pro se comprehendit
materiale, ē immutabile, materia-
le, ē spirituale sit actu
cognoscibile medijs spe-
ciebus; etenim entia materia-
lia, ē materialia cognoscuntur
per specie propria, et
entia spiritualia, ē im-
materialia cognoscuntur per
specie rerum materialium;
g. Adde qd plures, se de
Iris vixibus dicitur, cognos-
cunt Deum, ut Augusti-
nē n^ro, ē eju exire a
lumine naturali v. demōn-
strabili, ut docent Theo-
logi: g.

187

Dices: cognitio entium
spiritualium, ē immaterialium

per alienam speciem, seu per
 speciem rerū materialium
 cognitio confusa entis spi-
 ritualis; s. obitū confusè
 cognitū n̄ s̄ obitū intensionis,
 s. extensionis intensionis;
 q. 7. Cpc replica facit
 quæstionē de nomine; an,
 nimirū, debeat vocari ob-
 itū proportionatū intensionis,
 id, qd̄, naturaliter cognoscitur,
 sive clarè, sive confusè;
 an ve tantū id, qd̄,
 clarè cognoscitur. Iudico,
 eē obitū proportionatum
 illud em̄, qd̄, naturaliter
 cognoscitur, sive clarè, sive
 confusè cognoscatur; tū,
 qā em̄ rāonis n̄ cognoscitur
 per speciem suam;
 tū etiā, qā substantia ma-
 terialis n̄ cognoscitur
 nisi per speciem accidenti-
 um, proinde qe confusè;
 s. em̄ rāonis, ē substantia

indialis sunt obtu propo- 185
tionatu intus, noxxi: g.

Solvitur Aegta.

188 Aeg^a p, contra fa, pte con-
clusionis: obtu extensionis
noxxi intus i hujus spe-
cificativu; v. em in tota sua
latitudine nequit ee obtu
specificativu intus noxxi:
g. p, mxx: si em in tota
sua latitudine eret obtu
specificativu intus noxxi,
noxxi intus specie n di-
fferret ab intus Angelico;
v. hoc dici nequit: g. p, mxx:
intus habentes ide obtu
specificativu n sunt spe-
cie diverxi; v. intus noxxi
er, e Angelicus haberet
ide specificativu, si em
in tota sua latitudine
eret obtu specificativum
noxxi intus; den em in

186 tota sua latitudine et etiam
obtinu specificativu in
Angelici: g. Conf. x. obtin
specificativu Metaphysice de-
bet ee distinctu ab obtin spe-
cificativo nominatiu; i.
obtin specificativu Metaph-
ysice et em in tota sua la-
titudine: g.

189 Ad Angelu dicitur
maje obtin ali: in
habente eade obtin speci-
ficativu, e eode modo ten-
dente in illud et sunt
specie diversi, e, maje, ten-
dente modo specie divi-
sinto, n, maje; e sic distin-
ta maxie, n, cgm. Intel-
lectus humanus specie
differt ab Angelico, qa
hic tendit in ens per
notitia simplicē, ita q, do-
nis copositio, e diversus
ex pte obti ipsi repugnet;
at vero et si homo aliq,

tendat per replicē notitiā, 487
reper tamē sine repugnā-
tia cōpositionis, iudicij,
ē diuinus. Ad conf. dic,
qd Metaphica habet pro
obto ens sub rāone entis,
intus vero se extendit
ad tōne ens, necdū rēp-
tū entitative, s. ad tōne
ens sub tōni rāone cog-
noscibile, nēpe, ad ens
practicū, l. speculatiuū,
mobile, l. imobile, n. reale,
l. supernaturale. Unde di-
cebat Dicitur Thomas, qd
secundū nullā diffiā
entis diuificatur di-
fria intus.

490

Arg^o 2°; seu po-
tius contradicta repl^o b^o;
ens in tota sua latitudi-
ne eret obto rēp^o b^o;
notū intus, ens superna-
turale potetā notū in-
te cognoscij, s. n. potet; etc.

nē intus noster nequit cog-
 noscere Deum, ut Auctorem
 supernaturalē; q. p. n. omne
 qd continetur intra spha-
 rā obivā, ē specificativā
 intus nostri potest ab in-
 tu nostro cognosci; Con-
 fr. si ens in tota sua lati-
 tudine eret obivū specificā-
 tivū intus nostri, intus nos-
 ter posset cognoscere tōte
 id, qd continetur sub rāo-
 ne cōmunitivā entis; sed
 Deus ut Auctor supernaturalis
 continetur sub rā-
 tione cōmunitivā entis; q.

Si ad argū, ē confm
 dicatur, intū nostrū posse
 cognoscere ens supernaturalē
 Deumq, ut Auctore su-
 pernaturalē, n. visibus p. n.
 intus, v. visibus gratis, si-
 ve recūda qd intus elevat-
 ur, l. a lumine gloris, seu
 ab alio dono supernaturali,
 contra invagunt contra

xij. intus noster viribus pro 189
prij. poterit cognoscere
um obtū proportionatū;
obtu specificativū noster in-
tus ē obtū proportionatū
illius; etem potentia quā-
libet comparatur ad suum
obtu specificativū tāquam
mensurabile ad propriā
mensurā: q. si em in tota
sua latitudine ē obtū spe-
cificativū noster intus, iste
viribus prij. poterit illud
cognoscere; at si viribus pro-
prij. poterit cognoscere em
in omni sua latitudine, por-
ret viribus prij. cognos-
cere em superintuale: q.

192

Ad argū, ē confm
optima ē ininvuata solutio.
Ad replicā constat ex no-
tabilibus duplicē posse dari
si proportionē intus cum
obto, ē ē contra, nēpe, unā
radicale, eventualē, ē, et
ita dicam, obedientiale;

190 alia vero finale, e proxima. Ita proportio datur inter intum considerandum in puris naturalibus, sive secundum vires proprias, e obitu puris naturalis; illa vero veratur inter intum supernaturaliter illuminatum, e tunc obitu cognoscibile ab intum sic illuminato: unde videtur sola virtute naturali non dicitur proportione cum ente supernaturali, nec illud potest cognoscere; et tamen virtus proportionata, potest, e ens supernaturaliter cognoscere, si intum sit elevatus lumine glorie, et alio dono supernaturali.

193

Arg^o contra 1^{am}, pte conclusionis: obitu proportionatum, e cognoscibile ab intum nostro viribus propriis et illud q^d per e

representatur per primam 191
speciem; & entia spiritualia,
e immaterialia non representatur
per primam speciem: g.
Argumentum in rebus manifesta-
re in ente rationis, e sub-
stantia immateriali, quae cognoscitur
a nostro ente, sunt
q, eju obitu proportiona-
tu, e si per se non repre-
sentatur per speciem
primam. Dicimus g. q, intus
nostre intendit cognosce-
re modo sibi possibili one
entis immaterialis, proindeque
entia spiritualia, quae,
e si per se primario
non representatur per
speciem primam, possunt
tamen per se ab ente cog-
noscitur; nam q, d, in actu res-
pectu speciei potest e
primam respectu intus cog-
noscitur; ubi clarum con-

192 *est in specie entis relati-*
vi se ipsū p̄io, representati-
tatis, e p̄io enū, e tamē
enū potest attingi p̄io,
ab inde.

Questio 2a:

An dentur species im-
p̄res, sintq̄, ne-
cessarias ad cog-
nitionem
ob̄i?

194

Species imp̄res e simi-
litudo intentionalis ob̄i
ipsū representans, secun-
dum intū, illūq̄, deter-
minans ad ob̄i cognitiō-
nē. Unde totū id, qd̄ e in

obis in eē naturali, & in specie 193
intelligibiliter, sive in eē re-
presentativo; protereaque
species expressa dici solet
vicaria obis, id ē, generem
sive obis; cū enī res nō
possunt per se ipsas, ēst
sunt in se intrare in in-
tu, imittunt species, seu
imagines, et medijs his
speciebus intus res, per-
cipiat, ē cognoscat. Quē
ordinē intus res et in
cognoscendo, ē attingendo
res jam dictū relinquū-
mus in lga. Unde in pres-
entiaxiū repetere nō vi-
cet, q̄, cum presentē, et
pre oculis habeatis deri-
deto.

195

Species expressa da-
xi, eē q̄, necessaria, et
intus in obis cognitionem
proxumat, & fere unā
nimis consensus. P̄phorū,

194 ē Theologorū; q̄a tamē er-
to cōmune placitū verū,
ē certū sit (n̄ inde tamē
t̄oninō clarū, ē exploratū,
tū) maximēq, stile ad
fluxa indōda, q̄as in ō-
ni m̄xia occurrunt, pla-
cuit p̄p̄rentē excitare
controversiā. Specier im-
p̄rerā t̄ag^m, r̄upertuā, ē
inane, p̄p̄gnant ali-
qui Antiqui, s̄ Empe-
doxer, ē Plato, q̄os referat
Aristoteles Lib. 8°, de ani-
ma, textu 18°. Aliqui ē-
t̄ia Moderni rejiciunt
specier imp̄rerā, s̄ p̄ox-
imū inutile ad cognitio-
nē obtinēdā. =

Notra Cōclusio.

196
Santua specie imp̄rerā,

que sunt omnino necessarias 195
ad cognitionem obiecti. P^r
conclusio ratione: Intus ex
se est indifferens ad cognoscendum
hoc obiectum, potius quoniam
illud: quod debet dari aliquid,
quod ipsum determinet in
cognitionem huius obiecti, pro
alio. Hinc est certum, non intus
ex se ita se habet ad obiectum,
sicut materia ad formam. Cuius
constat; quia ab indifferenti
et tali non oritur determinatio.
Nunc sic; id est, quod de-
terminat intus, et in actu
proximatur est species intelligibilis:
quod P^r mixta: quod determinat
intus ad actum debet esse de linea intentionali;
id est, sola species expressa
est de linea intentionali:
quod P^r mixta: quod determinat
intus ad actum unitum
cum intus; id est, quod unitum cum
intus est de linea intentionali.

196 mali; etenim qd, n̄ n̄ delineata
intentionali r̄ extra intū,
ineptūq, et cū intū inter
lgibilitex uniatū: g.

Solventur Triga.

197 Triga, 1°: ideo darentur speci-
es r̄ p̄p̄, q̄a essent neces-
sarij, ut determinetur intū
ad cognitionē hujus ob-
i p̄p̄ alio; r̄ ad hoc species
es r̄ p̄p̄ n̄ sunt necesari-
j: g. P̄x, m̄n̄: species im-
p̄p̄ n̄ sunt necessarij,
et intū absolute eliciat
cognitionē; etenim intū ex
se n̄ determinatur ad in-
telligendū, sicut quip̄ po-
tentia ad p̄riū actū sibi
correspondentē; Sed aliū-
de n̄ sunt necessarij, ut
intellectio. sic hujus ob-
i p̄p̄ alio: g. P̄x, m̄n̄: ut intū

ut intelligat hoc obtu p[re]a: 197
lio sufficit qd una obtu p[re]p
alio sit p[re]sens intui;.
species ip[re]a n̄ n̄ nece-
saria, ut obtu sit p[re]sens
intui: g. P[re] m[un]da: tu, q̄a p[re]p-
sentia obtu i causa p[re]p-
sentis speciei, ē n̄ ē con-
tra; tu etiā, q̄a obtu sit p[re]p-
sens intui p[er] int[er]na
sensationē: g.

198

Ad a[rg]u[m]tum
dicendū, qd, licet intui
ex se sit determinatus
ad intelligendū in g[ra]e, n̄
tamē int[er]c[us]ū, indifferens
ad hanc int[er]lectionē in
specie, ad qd, necessario
requiritur species ip[re]a
ra, que representet intui
hoc obtu, potius quā
aliud, admodū quo volū-
tas, q̄i, ex se sit deter-
minata ad volendū, ne-
cessario requirit qd int[er]-

198 tur illi proponat hoc bonum,
ut exga illud in exercitio
tendat. Nec obtu per re-
ratione interra in suffi-
cienter propositu, e ne-
presentatu intuitu, ut hic
ponit obtu cognoscere;
qa species illa veniunt
terre representativa ob-
ti in intuitu, e potest
obtu pro ut in illa ad ter-
minandu cognitione. In
de species e pura, et po-
te omnino intuitu, in quo
forter constituit obtum
presente intuitu.

199

Dices: si
daentur in intuitu species
e pure, quibus obta eret
presentia intuitu, e quibus
intus determinaretur
ad cognitione obtu, in-
tu eret in arduo e-
exercitio cognoscendi obta;
eterni eret determinati

tus ad cognitionē obnoxium, 199
quorū species haberet, s.
hoc dici nequit: g. 2°: pari-
ter speciebus ipse in-
tus nūq̄m, posset errare
in cognitione obnoxii; sed
hoc n̄ aperte falsū: g. 3°,
m̄x: species ipse a t̄ ve-
ra, ē naturali representati-
o obxi, s. posita vera,
ē naturali representatio-
ne obxi, intus n̄ posset
errare in eju cognitione:
g. 3°: in hoc statu intus
cognoscit Deum, ē Angelos;
s. in hoc statu n̄ habet illo-
xi species, et t̄ pro hoc
statu omnes species a ren-
sibus componere incipere
debent: g.

200

ta, replica habet
manifestā instantiā con-
tra producentē: si redu-
ca t̄ni specie ipse a t̄ntur

200 | determinatur ad cognoscē-
dū obtū, cūx aviduē n̄ n̄
in actuali cognitione illi-
u? Cūx r̄ppe duobus obtū
propositis unā p̄p̄ alio
cognoscit? Dicer̄ forte, un-
tū dependere ab actuali
applicatione voluntatis
ad actualitē cognitionē. Di-
cimus ē nos, adhuc sup-
posita specie t̄p̄era re-
presentativa obtū, intum
dependere ab applicatio-
ne voluntatis, et in actuali-
tē cognitionē proximi
pat. Deinde: in quo con-
sistit, qd̄ oppida, monte,
valle, flumina, ē alia
antea vix vix fixa int̄
tui, illiq̄, presentia? Con-
sistit profectō n̄ in alio,
nisi q̄a imagine, seu
specie eorū habemur; e-
tenim representatio externa

oculorū in sufficienti ad 201
hanc fixā, ē permanēte
similitudinē exprimen-
dā: desideratur q. species
ēpura, quę obtū, p̄p̄rem
intui reddat.

201

Ad 2^a, dicen-
dū, intū errare posse sup-
posita fallacia sensus ex-
terni viciorē percipientis
obtū, qui error potest o-
riri, & ex indebita pro-
portione obti, & ex defectu,
seu lesione sensus exte-
ri. Potest etiā intus er-
rare, ē confundi p̄pter
multitudinē specierum;
admodū quo intus plu-
rie errat circa obtū, li-
cet hoc naturaliter, ē verē
moveat ad sui cognitio-
nē. Ad 3^a, dic, qd, p̄cipi-
uē supposito lumine
fidei, intus non ex ha-
bet species abstractivas

202 de Deo, ē Angelis, quos species
vult cū quadā proportio=
ne ad species, quas habet
resū materialū; nā per
ea, quos facta sunt irri=
bilis, invisibilia Dei cognos=
cuntur.

Questio 3^a

An species imperari sit
finalis representati=
o obiecti, an ve=
luti sit re=
presentatio
virtualis?

202

Cum munus propriū specie
ei ipse necdū sit determi=
nare intē, indifferen=
tia intus, ut in cognitio=
ne proximat, resū etiam

sit representare obiectū intell² 203
quod proximum modo, qualiter
species expressa hoc faciat?
sive in quo sensu species
expressa sit imago, ē repre-
sentatio obiecti? Pro resolu-
tione scite, qd imago, seu
representatio obiecti ē duplex:
una dicitur formalis, alia
virtualis. Species in se nō vi-
militudo obiecti, v. efficere
potest similitudinē obiecti.
Representatio formalis ac-
tu in se reportat partem si-
milis cū obiecto. Recentiorē
communiter docent, specie
expressā esse tantū virtuale
similitudinē obiecti, quoniam, sit
mixtū, species expressa cū
intell² habet virtutē ad pro-
ducendā specie expressā,
quod ē formalis obiecti simili-
tudo; ē contra Thomam
sicutur, specie expressā esse
etiā similitudinē formale obiecti:
sit q. =

Nostra Conclusio

203

Species impræta est finalis similitudo obiecti. Conclusio est diligenter ex Philosopho, qui in presententi, capite 3°, comparat species impræta figuræ, que ex expressione sigilli manet in cera, aut alia docili materia; scilicet figuræ est finalis similitudo, est representatio sigilli: 3°. Ratio etiam vadet id ipsum: quod, per se ipso, est instrumentum ad representandum obiectum est finalis similitudo obiecti; scilicet species impræta per se ipso, est instrumentum ad representandum obiectum: 3°. Materiam est ex tunc nota, constat quod est passivitate potentis operativus, que est formaliter talis, quia per se ipso,

instituta ad operandum. *Mna* 205
etiam liquet; nam species im-
presa per se \bar{f} , \bar{n} instituta
sua propter se ipsam, i. est
instituta, et ob id intelligibi-
liter fiat progressus intuitu.

204 *Conf.* ratione Theolo-
gica: ideo juxta commune
placitum Theologorum, repugnat
species impressa creatura repre-
sentativa Dei, quia repugnat simi-
lilitudo finalis creaturae Dei,
seu quia repugnat species,
quae sit ejusdem naturae, ejus-
dem immutabilitatis, et intelli-
gibilitatis cum Deo; i. hoc nihil
probarent, si species impres-
sa non esset finalis simili-
tudo obiecti; etenim lumine glo-
riæ dicitur etiam virtualis
similitudo Dei. 2. q. 2. a. 9. *ta-*
ta virtualiter representat
obiectum non *ta* non representatio
obiecti, quia virtus productiva
representationis obiecti, sed
species impressa non est virtus

206 productiva representationi ob-
iecti, et representatio ipsa ob-
iecti: g.

Solvuntur Axioma.

205 Axioma 1°, species expressiva, et ex-
pressiva sunt fortiter inter se
distinctae; et species expressiva
et finalis similitudo obiecti: g.
ita non est species expressiva. Con-
cessis proximiis, et data causa,
quae minimè requiritur; non
est in causa species expressiva, quoniam
expressiva sunt finalis simili-
tudo obiecti sunt inter se fortiter
et distinctae, genus, nimirum
autem, fortiter diverso modo
representant obiectum intrinsecum;
etenim species expressiva fortiter
et representat obiectum in
actu 1°, et species expressiva
in actu 2°; seu obiectum, et fortiter
et representatum per spe-

cū ipſa re habet ex pte 207
actus 2ⁱ, ſive intus, ē obſcū
fontex representatū in ſpe-
cie expreſſa re habet ex
pte actus 2ⁱ, ſive intellec-
tioni.

206 Itaq; 2°: actus, nequit
ē finalis ſimilitudo ſubſ-
tiſ; ſ. ſpecies ipſa ſ. acci-
dēt, ē obſcū qd; representat
tū ſpecies ſ. ſubſtia: g.
Conſt; ſ. ſpecies ipſa eſt
ſpiritualis, ē materialis, ē
obſcū representatū multo-
tie ſ. materialis; ſ. qd; ſ. ſpi-
rituale nequit ē finalis
ſimilitudo rei materialis;
cū ſpirituale, ē materialis
ſpecies differant: g. Itaq;
cū conſt; habet manifeſ-
tā inſtantia in ſpecie ex-
preſſa, quæ ſ. actus, ē quæ
dē ſpirituale; ſ. eſto ſit
actus ſpirituale ſ. finalis
representatio, ē ſimilitu-
do ſubſtiſ materialis; etenim

208 ~~repe~~ obitū representatū per
specie expressā n̄ substantia
materiali: g.

207

Deinde dirtingo
m̄je: ac n̄, nequit eē finalis
similitudo subdis in eē Phis
rico, c^o, m̄je; in eē indigibi
li, n̄, m̄je, ē cr̄am̄ai, n̄,
c̄qm; q̄a se species sit in
eligibilitex finalis simili
tudo obitū, sufficit q^d inteli
gibilitex sit obitū, q^d op
timè convenire poterit
speciei, erit h̄c sit enti
tativè ac n̄; nā in eē re
presentativo poterit dici
substantia, ē materiali, q^d in
eē rei species sit sp̄iat
ualis, ē ac n̄; admodum
quo idea domus existēt
in mente artificis entit
ativè n̄ ē substantia materia
lis, v. ac n̄, sp̄irituale, q^d
menti artificis represen

rat domū, ū q' formalis similitudo 209
virtudo domus conveni-
at. ^{Ex his} Ex+converat ad confm

208 Dicer: si species ipse-
ra eret formalis similitudo,
reū representatio obtri,
intus n̄ indigeret specie
expresa, nec intellectuone
ad intelligendū; r. regulā
falva, ē contra cōmune rē
rū p' p' hōrū: g. p', arripitum:
si species ipse-
ra eret formalis representatio obtri,
obtri eret fontex p' p' rē
intui p' p' specie ipse-
ra: g. p' rē r' ceterū, ē cōp' legi-
tima; q' p' p' rē ad spe-
cie expresa, ē intellectu-
ōne intus actu intelligē-
ret; etenim intus actu in-
telligere obtri aliud n̄,
q' m' habere obtri sibi fontex
p' p' rē p' p' rē intē-
tionali.

209

Nō, n̄ ē, ē am' p' p' rē
batiōne d' rē; obtri eret font

2to rex progressus in actu 1°, et modo in vitali per speciem rem praesentem, et animam; et rex fortiter progressus in actu 2°, est modo vitali, non animam, est cognitum. Dicitur. Intellectus actu intelligat non sufficit habere obiectum sibi fortiter progressus in actu 1°, qualiter obiectum sibi fortiter progressus in actu per speciem praesentem, et existit quod intellectus habeat obiectum sibi fortiter progressus in actu 2°, vitaliter, sive per modum exercitij vitalis, seu in vitali intellectus; admodum quo, et rem in actu sentiat non potest non habere remibile sibi fortiter progressus in actu 1°, existit remire vitaliter ejus praesentia.

2to

Ang^{us} et
similiter: essentia Divina unita
et mentibus beatorum

genus minus speciei 211
et ad cognoscendas crea-
turas possibili; s. eventia
Divina ^{+s} finalis simili-
tudo creaturarum possibili-
um, s. ratio virtualis; q. de
ratione speciei ipse ^{no}
qd. est finalis similitudo
obti. Dicimus, qd. eventia
Divina unita mentibus
beatorum representat cre-
aturas possibile per mo-
du obti 211, respectu in-
ter beati, qui non nisi in
verbo videt creaturas. In
de nihil minus, reverentia
Divina non nisi virtualis,
est eminentialis simi-
litudinis creaturarum. Hec
q. totum loquimur de spe-
cie ipse, genus est repre-
sentativa obti 211, que cum
est ^{to}, est perve in virtute
ad illud representandum,
ejus finalis similitudo, est
non obti 211. Sic specie ma-

212 essiales, medijs quibus pro
hoc statu res ipsasuales
cognoscimus, n̄ sunt simi-
litudines finales, ob in-
nuatā rāonē.

Quæstio 4a.
Qualiter species im-
presa concurrat
cū int̄ ad in-
tellectionē?

211

Certū n̄ qd̄ ex obto, ē potē-
tia passiva notitia, siue qd̄
intellectio nascitur ex int̄,
ē species impresa, qualiter autē
ē hoc fiat, siue qualiter
species impresa concurrat
int̄ in p̄sentis dubij.
Pro quo suppono, int̄ effec-
tivē concurrere per mo-
dū principij proximi, n̄

principiū radicale s̄ anī-213
ma rationalis, cuius poten-
tia proxima ad intelligēdū
s̄ intus. Suppono etiā, spe-
cie ipse etiā concurrere
ad intellectiōnē; dubitatur
tamē an ejus concursus
sit p̄xiē effectivus, an ve-
ritatē sit finalis, ē per mo-
dū causę finalis determinā-
ntis intus ad intellec-
tiōnē? Circa q̄d cū varietate
revolvunt Auctores, sed
pro revolutione sit =

Nostra Conclusio.

212 Species ipse n̄ concurrat
sit p̄xiē effectivē, ritatē
ipropriē, ē per modū
determinantis intus ad in-
tellectiōnē. Conclusio col-
ligitur ex Dico Thomae qui
2°, q̄ne 2^a, art. 2°, ad 2^ū
docet, eodē modo se habē-

214 ac bonū proportionē respectu
voluntatis, ac species,
seu obiectū respectu intellectus;
i. bonū proportionē in concurren-
tia prae effectivè, i. tā-
tū improprie, ē per modū
suis determinatū, ē exci-
tantur voluntatē ad vo-
litionē: g. Suadetur ratione:
q^d prae concurrat effici-
enter ad intellectionē
concurrat, i. principaliter,
i. instrumentaliter;
i. neutro modo species im-
proba concurrat ad intel-
lectionē: g. P^rimum: q^d nec
principaliter, nec in-
strumentaliter i. vitale
nec principaliter, nec
instrumentaliter effec-
tivè concurrat ad intel-
lectionē; etenim hęc i. actio
vitalis; i. species improba
nec principaliter, nec
instrumentaliter i. vi-

ralis; nā species ipse 215
supponit in intuitu
ad intelligendū vitali-
ter: g.

213 Conf. 2. subtilia An-
geli gerit numer. species
ei ipse, ad eju. cogni-
tionē; r. subtilia Angeli nō
concurrunt p̄iē effecti-
vè ad eju. cognitionem,
nō dicamus, subtiliam
creatā eē immediatē ope-
rativā: g. 2.º: species ipse
ra, quę descendit ad actū
fidei, nō concurrunt p̄iē
effectivè cū habitu fidei
ad totū actū: g. nec spe-
cies ipse, quę descen-
dit intuitu ad intelligen-
tē. 3.º: species illa de-
scendens ad actū fidei
ē naturalis, et communiter
dicitur in tractatu de fi-
de: r. qd. ē naturale nequit
effectivè concurrere ad

216 actū fidei; etenim nulla
causa naturalis potest ef-
fectivè influere in actū
supernaturale; ob qd docet
Thomistę in tractatu de
visione Dei, qd lumine glo-
rię in tota ratio agendi:
g.

Solvuntur Argta

214 Arg^a ex D^o Th^a p^{re},
q^{ue} sta, act^o s^o, sic lo-
quente: "species intelligi-
bilis se habet ad intelle-
ctionē sicut forma, quę s^o
principiū actionis in ai-
lijs agentibus; s^o forma, quę
s^o principiū actionis in
alijs agentibus, p^{ri}o ef-
fectivè concurrat ad ac-
tionē: g. Dicimus; paxi-
tate adducta a D^o Th^a,

247
n̄ eē in omnibus parē, aliā
species ip̄sura concurre-
ret per modū princi-
pij radicalis ad intelli-
lectionē, sicuti forma sub-
stantialis concurrens ad ac-
tionē in alijs agētibz.
Paritas q̄ unice stat in
eo, qd̄, sicuti forma in agen-
tibus, naturalibus ī qua
agens constituitur in ac-
tu, determinatur q̄ ad
certā specie operatio-
nis, ita intus constitui-
tur in actu, determinā-
tur q̄ ad hanc intelli-
lectionē, per alia media
specie ip̄sura, qd̄ unice
probat concursū speciei
in eē s̄q̄ determinatur
intus, sicuti autē in eē vix
vultis p̄iē efficientis
intellectionē.

245

Dices: forma,
q̄ intus dat contineri

218

ria intellect^{us}us, proprie ef-
fectivè concurrens ad intelli-
lectionem; .i. species ipse
dat intui per continen-
tia intellectiois: g. 2°:
id, qd, se habet ex pre cau-
sa, e cui effectus a simi-
latur forme effectivè co-
currat ad effectum; .i. spe-
cies ipse se habet ex
pre causa, seu intui, e
intellectio a similitur spe-
ciei ipse: g. Max appa-
ret certa. 1^a, pars maxi-
matur ex dictis, e 2^a, su-
ad extra: qd, e finalis simi-
latur obti a similitur
speciei ipse; .i. intelli-
lectio e finalis similitur
do obti: g.

216

Ad 1^{am}, dicimus,
qd, species ipse
e dat intui per conti-
nentia, seu similitur ad

intellectione, s. unice dicitur 219
terminatum intus, ut pro-
xupat in hanc intellec-
tionem, ad qm intus s. sixi-
tialiter potens, admo-
du quo forma, seu figura,
qua flexum sic figuratur
tun, determinat flexum
ad tale sigillationem in
specie, quoniam inflexibile
ceat, qd figura pue ef-
fective concurrat ad sig-
illationem, s. unice per
modum sui determinandi
in virtute activa flexi.
Ex quo ad 2u dicit, qd id,
qd se habet ex pre causa,
e cuius imitatur effect-
us tagn, rationi finali
ad cavandum, debet ef-
fective concurrere in ef-
fectu; attamen species im-
proba n ita se habet
ex pre intus, cu n sit

220 ratio finalis intelligendi,
s. unice id, quo ratio for-
malis intelligendi, seu in-
ter determinatur ad
intellectionem hujus ob-
iecti pro alio.

217

Inquire 1°,
an intus agens sit ita dis-
tinctum a possibili? N^o, re-
spondeo, q^d sic ostendo: ideo
juxta Thomistas intus agens
ita distinguitur a possibili,
q^a eadem entitas potentia
neguit esse activa, est re-
ceptiva speciei expressae, s.
potentia: g. P^o m^o intus po-
ssibilis, juxta Thomistas,
est receptiva, est activus in-
tellectionis, est speciei ex-
pressae: g. At^{us} in actu, n^o
species expressa n^o produ-
citur ab intus agente, s. po-
ssibili; similiterq^e n^o reci-
pitur nisi in intus possibi-

li; etenim recipitur in principio, 224
a quo effectivè procedit.

218

Inquirer 2°, an intellectus sit \bar{x} distinctus a verbo mentis? Affirmativè respondeo, e p^o: omnis ens efficiens causatus ab aliqua actione \bar{x} distinguitur ab illa; sed verbum mentis \bar{x} ens efficiens causatus ab intellectione: g. \bar{x} constat ab inductione omniū actionū, quæ \bar{x} distinguuntur ab effectu productivo. p^o m^o: in eis debet habere aliquē enū, in quo cōtēpletur obitū ab eis; n̄ enim potest exire extra re ad quærendū obitū, s. in re, ē in re debet concipere obitū ab eis; s. ens ille efficiens causatus ab intū media intellectione: g.

Caput VI=
 timum de volun=
 tate.

219

Proxima, eaq^e, rariè difficit
 vima, q^uo de voluntate excitari
 xi possunt, magis sunt the-
 ologici muneris, q^m philici
 instituti. Unde Philici caput
 de voluntate paucis absol-
 vunt. Voluntas q^uo ait r^ope
 D^r Th^r, aliud n^r q^m incli-
natio in bonu pex r^one
proponit^r. Ex hoc habetur r^o-
 lu inveniri voluntate in
 his qui sunt p^rediti r^o-
 ne, seu int^r; n^a erit int^r,
 qui r^one carent detur
 inclinatio in bonu, talis

inclination dicitur appetitus 223
puxē sensitivus. Obtū solū
tatis ē bonū in cōmuni, vi-
se sub rāone boni, ut dixi-
mur de ente sub rāone cō-
muni veri, qđ ē obtūentur.
Licet enī voluntas repēat-
tingat obtū, qđ in se ē ma-
lū, illi proponitur ut bonū,
et etiā quandoqđ, fugiat ma-
lū, qđ et tale ipri proponi-
tur, hoc facit, qđ ex mali
figa repēx voluntati propo-
nitur bonū. Unde voluntas
vivit in bono honore, utili,
delectabili.

220

Voluntas potest
considerari, et potētia na-
turalis, ē et potētia libera.
In 1^a consideratione, sub
qua priē dicitur voluntas,
tendit in bonū implici a-
more, ē abrgē electione pro-
pria. In 2^a consideratione,
in qua vocatur liberū ax-

224 bixiū, tendit in bonū libere,
Et cū electione p̄ua medio-
rū conducentiū ad finem.
Ex quibus habet, q̄d om̄is
amor liber ē voluntarius,
n̄ tamē ē contra; etenim a-
mor, quo beati diligūt De-
um, ē voluntarius, ēn li-
ber, q̄d Deus clare sicut
necessitatē solutā ad sui
amorem.

227 Voluntas ut ē po-
tentia libera dicitur fac-
ultas se habens ad utrum-
libet, quae facultas suppo-
nit rationē, ē indifferen-
tia, in t̄re proponēte bonū;
q̄d tamē indifferētia
iudicij r̄plicitex neces-
saria ē ad libertatē, comu-
nitex dicitur, q̄d in t̄re ē
causa radicalis liberta-
tis; at vero voluntas dicitur
causa finalis, ē r̄btū

priū libertatis. Indifferētia 225
 iudicij ad agere, & in agere
 dicitur radix libertatis
 contradictionis; libertas ad
 velle hoc obtū, & aliud dici
 vobet exercitij. Libertas
 ad unū obtū, ē ad oppo-
 sitū vocatur libertas cōtra-
 rietatis; de quibus tōnibus,
 de alijs q̄, libertatē iuranti-
 bus Theologia tractat.
 Ad illa q̄. non mitto, etenim
 q̄s mei muneri exāt, et
 saluījā dixi.

222

Sicut igitur
 rux calamus, cerentq̄, ea,
 q̄s pex triēniū humili-
 rilo, xudiq̄, sempex dic-
 tate audiriv. Pnevitatē
 donū cū claritatis pigno-
 re nixur vunt nectare,
 ē concatenare; rig., et pro
 cōpexto existimo, striuq̄,
 concatenationē arreguū,

226 executioni se mandare ne-
quius, n̄ in toto animi vi-
tio, & in dnr̄ imbecillitati
tribuite. Cuiusq; tribuēdū n̄,
si in hucusq; exaratis tot
lapsum, quot litterarum con-
pexeritis; si vero quidpiā
utilitatis, id Deo optimo ma-
ximo, a quo tunc datū opti-
mū, applicare curate.

223

Ipsū
toto corde timeat, se de in-
vertigabilibus sapientis rursus
etheribus profertur nova,
ē vetera preclara vobis
largē largiatur coronas;
quo pacto, si istud, ut spe-
ro, ita executioni mani-
detur, necdū ser, nomēq; ser-
tū per grande, vexū et
me quantum indignum
elegant ex tollit ad
ethera. Ex discipulis Ma-
gistrū ornabo, inquit Naci-

ansemur. Vos q. qui ornamenti, 227
gloria, ē corona mea exi-
tū, rāragite, ut verba vi-
dite, ē sapientia valeam
gloriam, felicitq, Magistri
verbi galea gaudere. Hoc
n̄ quasi ipse potens pro-
fero, v. et filios meos cha-
rissimos moneo, ut per
universū Benedicting fa-
milis orbē conseruat, ut
pluvia doctrina verba, flu-
atq, et non eloquiū verbum.

224. Cuius ego n̄ pudeo nūc
confiteri, O charissimi fili-
ij, qd̄ ob improvā itq, megre-
xiē, unāq, ob acera. undequaq,
angustias vobis n̄ derexi
Magister, neque motū nec-
titudinē, neq, vexā doc-
trinae loquēta in me erit
expecti. Lacrimabili obru-
gōne plantu talia cogita-
tione desolvent, similia

228 9^e, *offam.* Cume! s. pacitate
dilectissimi ruxurq^e, pacite
te gurgro. Digna profacit
pravi recepi: fateor: ac
periantur q. flumina, font
re q^e, exūpant, si forte cul
parū, quibus ixa mexiu,
sufficiant diluere vnder.

225 Vnū in finē vos oro,
socij dilectissimi, ut hono
re ad invicē p̄veniēter ri
ne sine diligatū atrexi
tū, sine q^e, in remissione
pro charissimo in Chris
to consodali nostro, qui
jā mortis debitū percolit
tributū, Deum cuncti po
tentē p̄ceminē. Indis
solubili amicitie nodus
inter vos p̄hemine redūct;
amicitia em̄, si v̄xar,
ait Julius, abente adi
unt, egerer abundat, im-

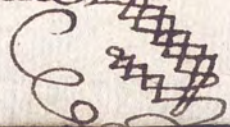
becilli valent, ē, qd, difficilius 229
dictu ē, mortui vivunt. Vin-
culo g. Charitatis perpetuo
obstanti invicē diligite,
meq, et diligatur exopto;
qd, tunc dignē fiet, si mei
memineritis in oratio-
nibus vestris. Ego dū vive-
ro, sincera chara, rēper
memoria memoro, ē si
oblitus fuero vestri, obli-
vioni dextra dextera mea;
adhaereat lingua faucibus
meis, si n̄ meminero
vestri.

226 Nunc g. Charissimi
pro tot, tantiq, collatis
beneficijs Deo optimo ma-
ximo, Virginig, Marię
de Montexxato in omni-
bus benignissimę auxilia-
ricę, Benedictog, Pa-
renti, Colicog, omnibus

230 conde jubilo, sociburg^e, in car
tū clamantibus uno ore
dicamur:

Te Deum lauda
mus: te Dominum
confitemur,
&c.

El día veinte, y quatro de
Octubre de el año de mil re
tecientos, y setenta, y dos,
día sabado, y día de S^m Ra
phael Archangel, á las nuev
se, y media de la mañana
se acabò de escribir todo
el Curo, sacado, y dictado
por el P^e, Maestro Fr^s Jph
Moxeno, y escrito por mi
el infraescrito, su indigno
discipulo, y para q^e conste
lo firmè en San Salvador de
Lerey á 25 de octubre de 1772
Fr. Ruperto Gonzalez

2

Index Librorum generationis, et
— coarctationis, anirreque. —

Caput I ^ū . de natura generationis, et coarctationis in comuni	2.
Caput II ^ū . de subro, et dno generationis.	15.
Q ^u o I ^a . An sola materia sit immediata subro receptioni accidentium, an se compositum substantiale?	16.
Q ^u o II ^a . An coarctatione compositi substantialis fiat revolutio usque ad materiam primam?	29.
Q ^u o III ^a . An ultima dispositio ad formam proveniat effective ab ipsa forma ad quam disponit?	46.
. . . Caput III ^ū . De Alteratione	
Q ^u o I ^a . Quid, et quod duplex sit alteratio?	65.
Q ^u o II ^a . Quomodo fiat intensio qualitatis?	67.
Explicatur intensio qualitatis per Anreplexivam, et reflexionem.	89.
Caput IV ^ū . De nutritione, augmentatione, et alijs mutationibus.	94.
De nutritione, et augmentatione.	95.

De Rarefactione, et condensatione.... 99.

Libex 2us de Elementis, et mixtis.

...Caput unicum doctrinale.... 102.

Tractatus in libros de anima.

...Libex 1us de anima in cōmuni...

Caput 1um de natura, et essentia animae
in communi..... 110.

Titio 1^a. Quid sit anima?..... 111.

Titio 2^a. Quid sit vita in cōmuni?.... 121.

Titio 3^a. Subduplex sit anima, et quot
sunt genera vitæ?..... 125.

Titio 4^a. An in unoquoque vivente sit
una, et plures animæ?..... 129.

Titio 5^a. Quomodo anima vegetativa,
et sensitiva contineantur in rāionali? 137.

Titio 6^a. An omnis anima sit indivisibilis?
..... 142.

Titio 7^a. An omnes partes corporis in-
formantur ab anima?..... 148.

Caput 2um de anima vegetativa,
..... et sensitiva..... 157.

Libex 2us de anima rāionali... 173.

Caput 1um de anima rāionali secūdu se. 174.

- Queso unica: An anima rationalis sit
 spiritalis, et immortalis? 175.
- ... Caput 2°. De intellectu 177.
- Queso 1^a. Quodnam sit obiectum nostri
 intellectus? 178.
- Queso 2^a. An dentur species impressae,
 sing^l. necessariae ad cognit^om obiecti? ... 192.
- Queso 3^a. An species impressa sit for-
 malis representatio obiecti, an sè tã-
 tũ sit representatio virtualis? 202.
- Queso 4^a. Qualiter species impressa
 concurreat cũ intellectu ad intellectiõem? 212.
- ... Caput ultimum de voluntate ... 222.

234

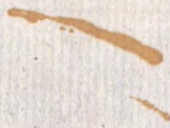
240

Handwritten scribble or mark.

Faint circular stamp or mark.

Small handwritten mark.

Al

Al
M

Allo
ci

Allo
Cinc

Ingeniar Varias, que ve han
 dicho en este Colegio de San Salva-
 dor de Lezer en el actor, Exa-
 mener, y en otras varias
 Ocasiones parti-
 culares.

Ingenia, que ve dixò al empe-
 zar el Cuero.

Ut debita caris percolat dona Minex-
 us natus homo est.

Al Abad --- Reverende admodum Inquil, Magister,
 erubar, Benedicere famelic fulgentium unum
 dur, qui tam sapientie, quam virtutis radijs co-
 xurcandibus totus in Benedictione celo nitescit.
 Imperij rursus tui aster vigilare pergit
 Exemplo, et factis iura probare tuis.

Alor P.P.S. --- Maestros Sapientissimi Magistri vobis preclarissimi
 ma vobis.

Vos exornat aster, e pietatis amor.

Uilibus semper videtur, et rebus honoris

Alor Condiz --- A studij vacare tempora nulla vacant.

Circumstanti vixen Minere gemmarum pro-
 pago, Religiosa, deconaque juvenum, cui dicitur:

Fama vultu vigilat studio metum et
 horar

Alordemar --- In libera explicita omnia vitz fugit.

Circumstante. Ceteraque adstantium vixen, floxida,
 atque veneranda cetera.

Ut debita caris (ajebam) pervolvat dona Minere
 us natus homo est, vive duac Divino semine fecit
 ille opifex rerum, mundi melioris origo. Curio-
 sum quippe nobis ingenium natura dedit, et arti-
 tis ac pulchritudinis vix concia, spectatores
 nos tantis rerum spectaculis genuit, perditur
 ea fuerunt, si tam magna, tam subtiliter
 ducta, tam nitida, et non uno genere formo-
 ra solidiorum ostenderet: ergo ut celum, et ce-
 li munera novet; prona cum spectent anima-
 lia cetera terras, et homini sublime dedit.

Felix animal: :::

Summi cui de terra tonantur et Pater
 Qui ducit Olimpo, et genus, et formam.

Qui namque poterit reperire Deum, nisi qui
 parvi ipse Deorum? hoc spectabili precario Deitas
 et commendatur rationali homo, dum non
 adduc illum noxia deceperant vitia, non blan-
 dus subueerat error; postquam enim

Primus homo vetito se parcere ligno

Non timuit, captaeque dolis se praebuit angui
 Stat reus, et nudus dejecto lumine.

Rationalis, inquam, commendatur homo, non
 plauditur homo libertatis, qui si fides tribuen-
 da Plinio, parum cum feris vagatur; ablegatur
 quippe à rationis sensu quinquis erugine pro-
 tera vitiorum repositorium mentis coracdit:
 Cum ratio fra vit, et lumen quod signavit in
 anima spiraculum vitæ, extrametaon lucis abi-
 gitur, qui dum solum videt illecebram, denar
 umbrar palpatur erroris; cadit ab homine, qui
 cadit in culpam.

Proprium, et maximum ho-
 minis quærebat Seneca; tibi que respondens
 Stoicus firmat esse rationem; hac, inquit,

probatur, et improbatum homo: hac antecedit
animalia, Deo requiritur: cetera illi cum
animalibus videri communia vult: valet? et lo-
queri. Corpus habet? et Abner. Habet vocem?
sed quanto meliore, dulciorumque ser-
vicio? Hinc modo in sine fuerit perfecta ra-
tio, exit perfectus homo; in autem reproba-
ta tanquam non homo: ego qui vorax,
qui vilis, qui nec litteram vorat, cen-
sendus exit Belua, dum non micat in verbis
ratio, qua cognoscantur specimen hominis,
è quibus dum apparet rationalis, compa-
que animi cum intellectu florentis dis-
crimen à Ductu constat.

Regatur Dio-
genes Cynicus binam Græcis homines vidit
vet? Hæcclaus: nunquam Lacedæmonis pue-
rorum vidi. Huius sub larva reperiri arrogan-
tia farsam, et Antia latet; ad rem tamen
est venter, non inter homines computari
debere, quamvis habeat figuram homi-
num, qui medio in lumine serpentes
invidia fiunt, ^{et equis} vici, et mulus, quibus non
est intellectus; neque enim decernit Pluta-
cus, dissolutionem verbi, tantam arbitror cu-
beria esse, quam non ab homine in rapiendo,
et ratiocinando divcedit homo, cuius definitio
hirce verbi affertur à Doctore Maxi-
mo: homo, inquit, Hieronymus, est sine cum-
ditus, surdus vero iumentum.

Hæc sibi vellem diota, monitaque ha-
 beri desidero, ut cum sinacide hostes vos
 venire cum benevolentia, et attentissimi v-
 dio lectionem facere, et qui vitam age-
 re proponitis recundum legendumini,
 doctrinam, et viciendam desideranter
 discere magis, magisque attendatur ani-
 mo, et confirmemini ad legitimam vi-
 tam. Eo vane sine, et precipuo huc nos
 convenire facit, dicitque Religio, et ani-
 mus ratione duce, ac dirigente rectam
 teneat honestatis viam; ab illicebri, et vo-
 luptatibus appetitum, et concupiscentiam
 coarctat, sobrietatem, et prudentiam doc-
 tur, justitiam, et iudicem diligit, qui-
 bus homini, sapientia terre, nihil vtilius
 in vita est.

Ergo florentinimi convoca-
 tes, quos diligo, antequam videam, quos
 antequam noscam, valuto, ad vos nunc
 hæc oratio mea. Et vos invitat sapien-
 tia Mater ex fere universa accito. Hiv-
 pania per insia, deviaque aruentium
 in videra mundium juga, per tot via-
 rum contractus, per tot discrimina re-
 rum, per compita vaxa in hac ripa
 oceanis maxis congregamini. Excipit,
 et vos domus ista Sancti Salvatoris sa-

ca, Benedictinis familiae Regale Collegium
 um Lexicense, quo pro scientia compa-
 randa nullus aptior locus est.

Si vero
 vos conturbant ~~fortes~~, 2. fieri meditati
 labores, revocate animum, mentis lingue
 rimonem mittite, foram, et olim memi-
 nire juvabit. Tantum moderamine inexti-
 tis, et ripientis colite corpus, quae non
 inexte coronat. In ripientis studio in-
 cendite animes, miribus hanc intendi-
 tetotiv, viquidem, propter illa ^{omnia} vana, om-
 nia caduca, mortalique obnoxia fato.
 Cum ripientia, quae omnium conservatrix
 est aucta stabilita manebunt, Sancti
 Benedicti Patris Abbatum statuta, con-
 tra vitia stabit imperium, servabunt
delictis virtutum.

Et cum vummas exigit horas

consumpta dies

Iter ad superos gloria pandet.

Finem jam tangit oratio, quam aurea
 Senecae clavi claudere libet = Quod per-
 tinaciter studeas, et omnibus omnino, hoc
 unum agas: ut te quotidie meliorem fa-
 cias non tantum orator, sed etiam rogo;
 illud autem te moneo, ne eorum more,

qui non proficere, sed conpici cupiunt sa-
cia aliqua, quæ in habitu tuo notabilia vint.
sic opto, sic spero, atque Deum optimum ma-
ximum, ut meis, versisque votis adit enixè
precor. Dixi:...

*Arenga à Nuestra Señora, dicha
en un Acto.*

Al Abad Innumeris penitus Republica nostra procellis
est concussa diu; ex quo peccant Numinis iuræ
Reverende admodum Regum, Magistres, et
Abbas, cuius præclaræ dotes nec humili-
tas tua referre, nec ipsarum magnitudo
patitur prædicare; hoc solum vitæ nostræ le-
gidis, tuique regimini testimonium: amo-
re subijci, quæ prudentia regis.

Al Sr. Mro. Amantissime Magistra, et Reges.
Al Sr. Mro. Perdocti Patres Magistri, à quorum oris
facundia, pondereque rationum ingenij
nostræ fructus, hujusque musei decus de-
pendet.

Al Sr. Con- Chastissimi sodales invidiæ Palladii
discipulo gemina pullulantia, roboræ præclara Mi-
nerva.

Al Sr. Ciza Ceteraque undequaque adiutorium No-
curatoribus bilis, et Religiosa corona.)

Innumeris, inquam penitus Republica nostra
procellis
Est concussa diu; ex quo peccant Numinis iuræ
Præsumptivus homo meruit, renobant et crimina
proles.
Serpit ubique nefas, Pandens, et ubique redundat,

Et moeror plenus maieque, et crimine caeter
 Atque venerat langueret succibus egra
 Diana, quor' verperi primor fallendo Pascebat
 Vasa pro genat' mivexis intexuit arte:
 Obbitaque vni, ceteraque, cultaque decorum
 Reddidit inferas fector è marmore vultus,
 Aut quos Hircanig' diu' genuere Leones.
 Sic verier rerum, vic' inquam forma molorum
 Se tenit graviter cum intiorum tactus Olympus
 Iam dolet ingratum homine fecit, sed optat
 Factur' amore pio' rer' diuolere nodis.
 Quid non porrit amor? deusarum mittitur agnus,
 Semina quem foveat, thalamo pariatq', seraci.
 Virginitate prius veruata, porrexiurque
 Ius raperet lapsum culpa, qui deperit orbem,
 Ius mare, que terras, que flamen, et ethera vincat,
 Ius superet Calum, omne calicolarque superos,
 Cuique genu' flectat cœtati' Angelicus ordo,
 Et que Regem Crebi stringat, verique draconis
 Superbum caput ancipiti ve conterat enre.
 Lunam calce premit, Titane amicta refulget,
 Equari Zodiacum circumdat sydæra corpus
 Bis vena, et terzæ formosa Fluora conuocat.
 Sed quid mixer? numerorum si mente revobas
 Stellaarum invenies fore nobis sydæra signa
 Veri Zodiaci, regitur quo nauta Maris.
 Est cynosura tibi, non exipit ipsa pericli,
 Fixaque naufragij, vempere, viribilis factor;
 Si tamen advexta, qua' Virgo traxerat ortus,
 Quor' que etiam dederit, men' obusta tota procellis
 Naufragat; et rursus divina tendit in idæra

Infra spe. Sed quoniam fingendo clarius exat
 (fingere si licet) res omnis clara parebit.
 Est quoniam similis Maris, atq; Palladis ortu;
 Partu; et ambazoni indidititur jure videtur.
 Nam venit è caebris Pallas Iovis, indeq; mixtè:
 Traxit in ipso ortu contra orbem fulgur, et aera.
 Est armata, et nata simul (perfectio rara!)
 Pallas Erichthonium peperit, virgog; remanvit:
 Abque viro genuit: genitur cum veniente nullo
 Duplici adornatur natura hominog; fessq; que
 Iam sine viri pedibus, caebris vine reptili anguis:
 Regue venon serpentem exuctam, aut homo calcans
 Serpentem vicit, facieque dupla sefellit
 Qualiter audaciter mutatus in ora Prometheus.
 Non veur orta fuit, sedum vix edidit ubi
 Sacra Dei Mater, cui ignocui pendit honores
 Ergue proculdubio Domini de vertice nata:
 Luippe, sequidam inquit: Dominus tacuista vuperno
 Ducit ab exemplo pulcrum, pulcherrimum ipse
 Mundum mente geseri, similig; ab imagine formans.
 Insuper ipso ortu complexit tempora multa:
 Humilitate nitens excelluit omne puella,
 Quod est perfectum, contraq; pericula mundi
 Edidit ex vtero chypcum, calcamq; rimendam.
 Dicere vola potes virgo: vine crimine vivo,
 Panag; non novi, que sunt diffusa per orbem:
 Solem virgineum perfudi, vola per album,
 Et genitrix virgo solum genitoris habebor.
 Liber Erichthonium divino proculit igne,
 Cui duplex natura fuit, divina vupernè
 Reg; humana simul: quo partu proculit
 Mille dubitandi causas (cred. quavis in aere)

Anteus, anve simulvix homo, nam mentis acumen
 Hæritat, et formam veritæ præferre visorem.
 Ecce Maria tuo partu jam Pallada vincit.
 Et vivit arte sua superavit Pallada Brachionem,
 Humilitate sua superavit Pallada Pallam,
 Quis volum meruit divino rægimine zelam
 Clavibus virginis propriis intexere fibris;
 Ergo licet fingat omens nunquam sufficit habere
 Promere quod Mater vis prædita doctibus abna:
 Aut Matrem plusio fingat gravidam Herculis auxo,
 Gigante simulet, quæ parvum reperere colum,
 Clymace Pelio Divam, atq; Divam componere Olympo:
 Aut simulere humeris, quod rydesa vultinet Atlas:
 Aut Hydram Alcidem rerecastem guttura septem.
 Omnia præ nosse Doming vult doctibus umbra,
 Nam Eedeonæ adest virgo pulcherrima vellus
 Quæ plusia sancti Divina Mater amoris
 Præcavit verbi non nocens veneris ignes.
 Scala recusa manet, qua scandere possumus aula
 Caloræ: humeris (non qualis fingitur Atlas)
 Læta Deum fulcit, rursus si cædimus abno
 Bexorædo, diduo hinc hinc fixa columna
 Sacratq; fidei: dum Chairto morte præempto
 Divi puli fugiunt fidei oblitique Magistri.
 Sola hæc luciferam superavit fortiter Hydram.
 Ergo licet fingar, simulere quodcumque placebit
 Non capies verbi, quæ cepit peccare verbum,
 Humilitate tamen capies, præcibus que Mariam.

Dixi: et quidquid interdixi putandum dixero sanc-
 te Romanæ Ecclesiæ, veræque conceptioni subijcio.
 Finis.

Arenge ã Muerito Padre San Penito, di-
cha en un Acto.

Cui Benedictus Parens dicitur similis Soli?

Obtinent mille, licet per mille obtacula Phebus
 Gaudia flamigeris radijs mortalibus offert.

Altoad Reverende admodum Pater, Magister, et Abbas,
 qui splendereno Apollo Filionum tuorum doctri-
 ne radijs corda pcalurzar, verbis demulce,
 imitari exemplo.

Alto M^o Amantissime Pater Magister, et Pater.

Alto P.P. M^o Reverendi, semperque mihi colendi Pater
 Magistri, meam jam vix subore percipite
 laudem =

Dor primi ò Proceres, vos ducitis agmina prima
 Dor capiunt prima pælia fronte Ducer
 scilicet exemplo vestro pugnare Tyrone
 Invenit, vestra nos sancta dogmata docent.
 (Si duxerit vobis, M^o volo velle dicta en lu-
 gaz de lo que ve havia de decir a los P.P. M^o
 esto, que ve sigue.)

Celebrande Magister omnidens virtutis lau-
 rea florent, quem lingua, quem numerus, quem
 vox, quem fama decoret.

Alto Con-Chasivimi vodaler invidiaris Palladiger-
 discipulo mina pullularia, Nobili, charaque prole
 Benedicti Parentis.

Alto dema Coezaque undequaque adstantium xeli-
 circūstater, giora corona.

Obtinent, inquam, mille per mille obtacula Phebus
 Gaudia flamigeris radijs mortalibus offert.

Quot natura dedit partus, tot cæca venurzar
 Incolit, celis cum thure fumantibus axis.
 Vix aliquis (vix monstra forent, que terra creatrix
 Parturit) in misis vertebant corpora motus,
 Numina nominibus vasijz vuper arda veliebat.

Inter barbaricos, quos obtulit improbo cultus
 Si scelus audeat vetitum meminisse libamen
 Unus adest, qui cuncta fecit splendere Thebur.
 Quis videat, quod celso clareat ab ethere honer,
 Et divie nisi vero fides delubra nefanda
 Mentibus humanis vellet, celebrare recuset?
 Vix ex ance chaos, rudis, indigestaque molis
 Imminet; obruta quatiens sermidine terras,
 Et traxidare facit vix condatur tenebrifer horron.
 Per solucam regionem iter mortalibus offert
 Gaudium, quod tetrix rapuit violenta nubis.
 Cernedi cultum propterea mixum esse planetam,
 Cernique laudum Benedicti lumen oriri.
 Hic et stella mare nebulosa peragmina lustrans
 Accelerare diem terras praeputiat almum.
 Hic et luna viis circumscilimita ceteris
 Lucifexij; hie et juvas idem quod cetera veris
 Sidera luce, micant mundum flore replet.
 Talia tam magno moduli Ederia Patri
 Vocibus, exultant animus holo cauta fatetur.
 Igitur induij; cur voli equabilis ipoi,
 Vestigia, obtineat Magnus Benedictum haberi?
 Por Patrum spectate decus per lucida tranti
 Turba Patri, pastique vult gaudete triumphis.
 Necdum lux eterna radij reflexerat orbi
 Cum dubij metueon vcopulo comittere lumen,
 Clamantur vovum vocer praeuaxese mandat;
 Nam licet ambigeret plebs, stium lumen haberet,
 Praxuror, l'vita foret mortalibus impar,
 Solius socii signum didicere legati.
 Hic generosa acie, Benedictione dicite volem.
 Vix animatum erat gravidis genitrici in albo,
 Ne fore suspectum, laxet praeumptio, juvas,
 Impulit, adventum placida praeuaxese so cer.
 Ingentis palido Flame rub venere latebant,
 Cingebantque diu fersata repagula limina:

Ipse sed impatiens, tremulo flagrantior igne,
 Obtruncat mille, licet per mille obracula Phœbus
 Laudia flammigeri radijs mortalibus offert.
 Vidisti lucem cum opacitate tenentem
 Imbriferam nubem, letum ne pandere vultus
 Sol queat, ipse tamen pugnat dissumpere claudium:
 Tuo victo, in cinerem subito convertitur horris,
 Et requiem validis Phœbi revertere flammis.
 Haud aliter victor postquam Benedictus opaci
 Carceris exuperat riuuorum faucibus antum,
 Ex templo in tantum volitat splendore cadumen,
 Regem ite partifera, vel geminis ipsa
 Si cadeset, sitque halius dependeret omnes.
 Quid mirum vi volis erat dicendum imago,
 Luminibus que suis totum spaciandum in orbem?
 Nomen in arza tulit Celvi Iovis inclita proles,
 Cui mille pericla parvim, cui labor ariduum
 Exhibuit eximium, vipers cum perdidit artus.
 Sed celebrare sciunt se sunt rupea omnibus onum;
 Limina cum patris tenentur sigillis ab annis
 Liguat, ut acciperent premi primordia montes.
 Ipsa pedum comitantur Benedictus itinera vumpro;
 Qui saxosa pœca rupum montana petivit;
 Ut lux tot radijs eo arpeitate niteret.
 Non quærent veritum, quem vocat genalis honorem
 Divorum opavit proprijs revubulit alii,
 Sed melius propeca niali varigia Solis
 Ipse regem; fatisque latent adverte verum:
 Plana tenent populi vedent rupea arza montes
 Et primo aspiciant homines rupea ardua Phœbum,
 Namque prius ferunt montes sua limina premi.
 Pulchrae ergo propecat Divus Benedictus Caemi
 Concaba; Phœbus ne degenerare putetur

Actibus, et soli vivat celebrabile impar.
 Sed veluti Phœbus latebras subintrat in omnes,
 Lumen, et acciperet Adam patris vitiosa propage.
 Occiduar calum merito tenebraverat erat
 Cumque tot obruas noctis diracina pavim
 Issuerat valide, reddias in pectora vix,
 Vix equidem mentis vix ex caput emicat altum,
 Cavuit humorem horti Benedictus oppaci:
 Nam dum legitur procerum habitare sagax,
 Flominibus gratum incipiebat lumen oxisi.
 Iam Benedictus Patra, jam sol clarissime mundi,
 Initium mea lingua dedit derivare proce.
 Porque mei exigui spectatrix turba labori
 Dicite: cum ventum est placide vrationis ad oram
 Obvrent mille, licet per mille obracula Phœbus
Gaudia flamigeris radijs mortalibus affert.
 Dixi: et quidquid intendi putandum dixero sanc-
to Romano Celeris, verasque conceptioni subijcio.
 [finis.]

Aenga que ve dixo ante de emperax
lor examerer el año de 1771 a 3 de Septiembre

Iam paglium imminet presens, Militer arma
 parate.

Al Ab ad Reverende admodum Pagru, Magister, et Abas
 hujus ignobilis vchois moderator, et Index, dum
 ut pat et:

Tanta mensuram nominis implet.

Parante Sapientissime Patra Magister hujus certae
 mior integerrime Cenox, qui sapientis foris
 nam vixite fixmar, meriti que tuis cubmina
 digna ~~gi~~ tener.

P, Mno Romanissime Patra Magister.

Conducip. Ceteraque adstantium Conducipulorum dili-
genda cetera, flexidaque juvenis.

Iam, inquam, praelium imminet proreus,
Militar arma parate, jam Praeco, jamque
tonitrua scholarica sonant, jam hostili
furia murale obvidet nostrum, jam litte-
raria cohortis imperium nostrum obstrere
curat, jam auxibus clangor tubarum vo-
nat, jam belli rauca signa certatim vic-
toriam cantant, et quando furor itone
to mare tremefacit ipse, quis audax
exit invadere tantis? Quis vixit, et vi-
siter illi resistere queant? Cui armis
ignaro insipienti expecto, et belligeror
Duce non nigrerunt sanguinem veng?
Minihilominus conducipulorum radia-
ta corona hostili imperio minime colla
subdati; sed animum conserate bello, et
arma avidi exacuite ingenij: pro compen-
to habere hoc tremebundum certamen,
non vixum possibilitate, sed ingenij
peraxi, at hoc esse felicium ex Ovidio at-
tendite:

Fulcius igitur est hictis contendere verbi
quam pugnare manu.
Dulcis laurum percipite attendi, quia ex
vito sanguine in curru requies optata per-
veniet, magno siquidem labori tranquili-
tas magna respondet: et ut verba hictis
sanguis non meum, sed Ovidij attendite verbi:
... Hic facit et vivat sub compide vixit

... Libera, cum feras causa futura paret.
 ... Hec facit, ut videat, et magnos indiget honores
 ... Naufragus in medicis brachia jactet aguir.
 Cecitaque non compicenter cum novitas
 non valeret vanquir? cum hoc erit principium
 tempus adjuvendi in excedens angorem? Quid
 ad rem analem cursum a pectus oculis per
 agere, ut emerita convequitionis occasione
 corp^{is} alliditur exanime? Quid deest avit
 do teres colono floridas amonum in ager-
 zibus impendere vider? Quid hyemone ax
 burta ligone desinere? Quid anxeatavet
 menza spargere? Quid Simphir vitientibus
 pativ haurium prebere, ut Phisbi fulgore
 radiante censu liberali fugum invudat
 re non ariet? Iterum dico; arionum in flor
 dite audatig, quia certandi fortuna do-
 nabit victoriam, ut ei certandi non defuerit
 audacia.

Non ergo hostium turmas non
 bellantium fama vos terreat. Goliath viginti
 dem magnus, armis terribilem, ingenti tur-
 ba muaitur, David volens, parvus, et inermis
 portavit. Sed tanto in paglis, quis est passus
 tur exordium? Qualis erit, qui primus in hor-
 tem usuat? Quis immitteat cohortis duxerit?
 Audite Lucanum, qui **Catonem** dicit
 civis casu pingit.

... O quibus una valens placuit mea signa vacante
 ... Indomita cervice moti, composita mente
 ... Ad magnam virtutis opus, rem magis, labora
 ... Primus aeream
 ... Ingrediar, primus gressus in pulverem ponam.

Et forte hoc in me inseruere? nullo modo. Sed
 quid ergo huc omnium radiorum? Quid faciam
 imbellis, et ignarus exercere vias? Intemper-
 zibum mihi videtur primum contingere fa-
 ta. Sed consulto mihi prima dederunt, me-
 lius enim est me imperium hostilem primum
 experire, quam quod postea vos meo iure
 tur iuris. Peccat indoctus, et docti pariter
 lausi obdiere viximus: vim ego, qui ad-
 ditum possem, et vltimus in obdiendo tuum
 phum.

... Primum inire manus, partemque ponere Martis
 Ducijam poterit promptum inuicere pericu-
 lum, beatorum illi viti curus aperet vic ventit

Silvius:

... Quis fuit horrendus, qui primum perculit enses?
 ... Quos ferus, et vere ferreus ille fuit!
 ... Fumo cede hominum genere, non pugna nota.
 ... Tuus brevis dixit mortis aperta via est.
 ... At nihil ille mihi meruit, ad nos mala nota.
 ... Perstimus in veras, quod dedit ille ferax.

Demant igitur in me jacula, zela seate ad-
 versis, peccat inessis, et amatur diuis phet:
 nam erui magno, et timeo fuerim certamine vic-
 tus, non Dux, sed Miles exadam, et ut meo ab-
 sit pudor illa nunc Catonis verba ex ore Ce-
 leberissimi Luciani nostri, in meum solamen
 repeto:

... Me calor etherae feriat, mihi plena veneno
 ... Quasat serpens, feroque periculo vertis...
 ... propterea meo.
 ... Si quis fuerim discrimine victus...
 ... Non Dux, sed Miles exadam...

Sed quare tanto maiore confiteor? An nes-
 cio, quod gratius in Iudice est pietatis nomen,

quam potentatū? minimè. Merito ego, pater
 non in hoc meo, condiscipulorumque certamine
 ne pietate, potius utendor, quam potentate;
 et si hucusque nos posuimus debitum pater
 solvere factum, Clementer Iudicet, pro nunc
 parcite quæro. tempore enim venturo pater
 solvemur duplum.

Spero fixis pietate Parentum
 Fortiorum, non vobis ignorare nobis
 Sed potius fido, donare munere, verto.

Dixi.

Altera
 Altera, que dicitur tota ante de em
 peras a examinande.

Quætionem, quam mihi heretana die obtu-
 lit vobis propugnandam
 Althad Reverende admodum Pater, Magister, Abbas,
 et rectissime convox.
 Cæcum, a Sapientissime Pater Magister, et integer
 me Iudex.
 p, Mro Amantissime Pater Magister.
 Condiscip. Cateraque admodum vndeque Reli-
 giosa, Floridaque juvenis.

Quætionem (ingram) quam mihi heretana
 die obtulit vobis propugnandam in tres, et mo-
 xim et dividam partes, in quarum prima
 titulum quætionis, notabilia aliqua, et ven-
 tentiar referam; in secunda mentem propriam
 aperiam; in tertia denique, vi tempus permi-
 serit vobisque (alio examinatore) placuerit,
 argumens contraxionem vadinfaciam; que-
 bus similitur notet. Finietur, et actus. Viam
 felicitet, et vnic experiat (toto ve dice har-
 ta aqua accionando) adit mihi (pone la ma)

no inquirida sobre el pecho, y ve antigua)
 auxilium sanctissimi tridentis, Patris ingenit;
 filij unigeniti, et spiritus Sancti ab ita que
 indubitable amoris nexu procedentis (Junta
 lar mano) Adrit etiam Purissima Mater, et
 Virgo Maria ab originali labe peccati im-
 munita, eique Carissimi sponsum Ioseph, et
 Ceteris Principes Petrus, et Paulus, necnon
 Patropotenter nostri Benedictus, et Schola-
 ricalorum, Tertaudique Magna, Ceteris
 lumina Augustinus, Rowelmus, et Thomas,
 simulque omnes, qui in ceteri curia divon-
 phant, quoniam patrocinio suffutur (vuelta
 lar mano) hiltaris in aacraon descende stit
 eage de more Catholicis, et Academicis paglie
 batur, ad rem, et ad lam nostri actus deveni-
 endo partem, quatio inquirat: Primum illi
 (dice el titulo, y lar notables hasta nostra con-
 clusio, lar qualer acabator dice) unde adve-
 cundam nostri actus deveniendo partem,
 viz Nota Conclusio (dicere todas lar puen-
 tar de conclusio hasta voluntaria argumen-
 ta, y de puen dice) Iam ad tertiam nostri
 actus veniendo partem: Voluntaria argumen-
 ta (dice todas lar argumentor hasta acabaa
 la gusion, sine le mandaxen dexarlo lo
 que es muy natural mandarlo en llegant
 do a voluntaria Argumenta, Todo lo dicho
 lo hace, y dice orando de pie en la Catedra,
 y en mandandole dexar venienta, y con-
 pieza el pñonex medio con lar mismas ce-
 remonias, que en lar Conclusio illar, volo

añadiendo para los Examinadores lo que es-
ta puerro arriba. (El examinando resume
ventado, y responde en materia de pie.)

Atenga que se dixo despues de concluir
de los Exámenes.

Iam vaga celo videtur fulgens Aurora fugat, vna-
gitque fitaon radiante coma, nobisque diem reddit
claxum.

Abbad Reverende admodum Praeul, Magister, Abbas, et
redivine Index, exemplum civitatis venerabile
notum, cujus doctus, non mihi in oculi lingue vintora
que centum, ingeniumque capax fax erit vigneae
pealucide.

Alto Exam, Sapientissime Patre Magister, Censuraque jus-
tissime, tua proconia illibata relinquo, ne mivera,
re extimerco, in exordia deruitem.

pe, Mro. Amantissime Patre Magister.

Cordiscip, Chastissimi comilitones, Miaricum agmen, Paenar
vique comites.

Iam (inquam) vaga celo videtur fulgens Aurora fu-
gat, vnaque fitaon radiante coma, nobisque di-
em reddit claxum. Iudicium tenebrarum tenebrarum
noctis miverat umbra, sed ecce port nubila Phg-
bur, vaga celo videtur fugat. Dubis vortis an-
ceps diu juvenatur cauciabat animum, sed qui
fastigij clavum tenebat: fitaon, videlicet, lava-
vit animum pene quoratum, mundo que di-
em reddidit claxum. Et hoc die lux erit tene-
bris imbriva magi, ob causam quippe umbrarum
colorem volor fitaon pepulit vaxer. Millie
diximus Phosphore redde diem, quod gaudia
nostra moraxi? deuebat tamen, et diem

adderet clarior. Vol namque diluculo ra-
 diante cora dixante gradient, plerumque
 meridie tegitur nubibus, contra vero in dix-
 ente pallidus felitius celi gisum decuarit;
 sic decem raorigula venenitor temperuo-
 sam praeragit caliginem; no rivinum est illud
 Promontorij bono ypei dixentem naviganti-
 bus, dunitarij terribus, maxi, caloque vece-
 no nubecula arcenderite exigua, tenuique
 vapore periculoroon subvequi temperatam.
 Enim vero rugienti maxi, vndaque ad ca-
 lum prope pellente, quid yperare debeat niri
 portu nubila Phobus? procor subvequitua be-
 llum, et iteauru bello succedit optata quies:
 sic lata dolentia (ad rem loquitur floren-
 cius) atteana fortuna faox.

Quid ergo mi-

num rivigno facto pugna nervus ingueat ho-
 rror, valeret cor, et palpitaret jecur? Quis
 ades torpet ineptus, et revicenti maxi, imoni-
 nenti puglio, propeaxate morte numen non
 advocet? feruz non accingat? et yperet fi-
 rem? propterea initio nobis omnia horrorem,
 et fatidium generabant; quies, sic lata do-
 lendis addidit fortuna, pepulitque nubila
 Phobus.

Nec nostrorum robore temere tribui-
 tur laurus: temperarunt quippe Cenoxer
 nostri rivitiam, et quos Iudices metuenda
 credidimus conjuncto federae inter vocis, et

conicos numerare potuimus. Quid ergo mirum,
si quos ante memendo. Iudice diximus, jam
non nisi augurivimus nuncupemus? hinc fuit
ergo virtuti fortuna come, cujus geographiam
sic apud Meliorum reperies.

Anguibus implicitis geniv caduceus alligis
Inteat Maltesis cornua rectus adert
Polleat vix mente vias, fandi que peritos
Indicat ut rerum copia multa vchit.

Comperit est illud Deuti, qui Ceraces portu
quam superat Milite, vidit civili undantem
sanguine Phazantium jam jam sticturum mo-
ribunda in pecora ferarum, Audati hoc probi-
lit ore venor:

Infelix vixit, et vobis provida scabir
Fortunam rebus, cui regere dominam?

Sic conquebatna ille fortuna superante vi-
ritem; e contra nobis accidit virtute duce, et for-
tuna comite. Sic praedixit fortuna potens cum
in lionine vixi sunt Iudice Militis vortis am-
plexari Magistram adeo vincto federa, et
difficilimum foret discernere, videae re ter-
geminum hactem, ter geminor que vias, an potius
ter geminor hactem, ter geminor que viam. Praen-
tem vix venio nudum quoque spondibus solum
complexa est vixide vixi opaca coma.

Et hoc con-

cordis, qua fit ut quo caret altera ter concon
vix praerex reaque. Sicutum Minelli quatuor
Leonidz favit memini; hunc in columnem ex
aiae dypcus pignitit, idem navis hagnum littoza

ad usque rillit. Hoc nobis pergitur ex Iudice nar-
 ri, Tempore monet ille taler nos quere amio
 cor, quor nec dirjungať federe rumma dies. In
 steanon cago amicitia, gratitudiniqua mo-
 nimentum cordibus effigatur. Fune gravia mu-
 sus magni nexuit Hectoris, aut plur debet Meo-
 nides, quam vibi Meonides. Itaque carat
 tagiam: Iam saga celo videra fulgura suavia
 fugat, surgit qua fitať radiante coma, nobis
 diem redder claram: Dixi.

Stanza à Santa Gertrudis

Invidet in circulo Gertrudis stabilis amor,
 dum ejus cor puerum regitur sapientia Christi:

Abbat Reverende admodum Paganul, Magister, e
 Abbas hujus incliti murci Mecenas,
 que nivi dono superat, aut forbu
 na prodiga domus ampla rece-
 pit; liceat illud Pironis recere
 bere:

u Magna quidē sicut exat, e vira-

u la fueret,

u Ologio varerū modo perfut

u cixē senatū,

u Exonexare pior, modo nunc

u onexare nocente,

u Sed superista mover plenus

u gravitate venena

u Vultus, et insigni per exini-

u git imagine vira,

u Ingentis erat nobilitatis in illo

U. Pulcherrus honor, et digna, cuius
 U. talibus honora.

Exam. Augurissimè Indicer, quorū iur-
 sū coagulata federe cerno: quo-
 xū labrij ingenij acriter ignata ful-
 get, pierarg, nobis illuxit celo re-
 xeno.

Al. M. S. Sapientissime Pater, quē diction
 sapientis vena progenit, cuius ve-
 luti Xenophontis voce mures quasi
 locustar ferunt.

Al. M. P. Perdocti Patre Magistri, quibus
 apte in docendo Mantuam conuo-
 nat, illud ignifexi spixitur; reg-
 nat, et in superos illius habet ille
 Deo.

Cordisip. Ceteraq; adstantiū condiscipulo-
 xū diligenda cetera Floridaque
 iuventur.

Invidet, inquam, in circulo Lext
 exudi stabili amor, dū ejus cor-
 purū regitur sapientia dū in vi,
 stabilitate, namq; pollet sapien-
 tia Mater, dū in sexaginta xo-
 ta amorē muticiū versat, sicq;
 facit circulū nullū inveniens fi-
 nē: sic pinnare antiqui, sicque
 Lextudeam et ego:

--- V. plexp foruony cubo, sic in-
 --- videt Lextme,
 --- Stixibus hic saxijs, caribus

--- illa praesert. ---
 Advolat inconstans, et fixatur Mex-
 cuxius amat, dum gressu facit nit-
 tem sapientis sari. Exaudis
 Magna quadrima nubilis como-
 lam Christo in claustra spon-
 orcula cupiens, invenit, et tenet,
 magisq^e agitata exardescet, n^o
 de amore meta, et de eternitate
 te proprium ad innotam Ver-
 xaphim, qui alio volitantibus re-
 tegunt Divinū pectus ratio at
 mori impensu. Pandens enī pe-
 nerrale cordis velamen cordis
 efformat, hincq^e Christus habi-
 tat ejus decore pertractur; nec
 sedem poridet ardens utiq^e
 amor, sed de corde in cor solit-
 tam gressu facit, vicinūq^e amā-
 tiū Divinorū viscera vulnere
 Exaudis in Christo, inde in Ex-
 xude quiescit, quin pellago a-
 monis libet utiq^e ponat.

Sicre
 gerit Mater pulchra dilectionis
 sapientia, et nutriendi nectare
 in studio fatigato amante ab-
 eret meta, et scopus recurrens
 eret, accidit abundante, Exaudis
 namq^e gaudebat Christū in cor-
 de gestando de nūmo bene ponere,

in illag^e Christus collocans delicias
 as suas, nullibi inveniendū re
 convenientiū dixit, qm̄ in Sa
 cramento altaris, et in Lextau
 dis corde, in quo Divinus cele
 stis aprimè sigraturū ponit,
 stilo igneo signata inuicem
 sua. Quid mirū! si amor tali
 ter conficit circutū, et cū Rex
 ipse specie concupisceret ejus
 sponsa, tellis cor vulneratū re
 viens, antelam floribus, taguen
 amore, felcisi, gratiorē ipsa
 nullā aspexit in hosto, nulla,
 inquam: dum teporis em̄ non
 alia vanè anima vivebat in
 textis, qup Lextaudē rāctior,
 et illi conjunctior erat, et sui
 Divini oris confirmavit ora
 culo. Hoc fedoris caris Chris
 tus fuebāt amore, n̄ suo xer
 paxano, sed sponsa corde Lext
 audis; hęc tamen Christi, non
 suo spixitu vivens, amori im
 penna, fatigata quiercit.

Dixi.

Ixenga à San Mi-
llan dicha en
un acto.

Ixonague in obsequiū paxat-
tata sustinet orbem:

Altoad Reverende admodū Pater,
Magister, et Abbas, Benedicti-
onis Familis, splendidissimum
juvā, fulgentissimūq; iudex,
cujus dotes, et proclaxa mu-
nera n̄ mihi, vi oculi, lingua
sunt, oraq; certū, ingenioque
capax, fax exit signare per
lucide, que nec vota capi, nec
vanna fingere possunt.

Altoad Amantissime Pater Magister,
et Pater.

Altoad Dignissime, sapientissimeque
Pater Magister vobis pro-
clarissima robore, vernaq;
inter amemiores cardinalis
flore odore fragante, can-
didissimū viliū, qualia Pater-
tini balvana xami.

Codp; Charissimi sodales invidiaz
sic Palladis germina pullitā.

via, robore pleclaxa Minervae.
 Pronaq^e, inquam, in obsequium
 parv altera sustinet orbem,
 Auxiliq^e suo revolat.
 Sinit, ut in via dubia ratio-
 ne viator,
 Qualeq^e capat iter necit, vel
 quò sit eundem.
 Sic ego, qui gesta Emilianis men-
 te volupto,
 Innumeraq^e animi dotes, vitas
 q^e superbas,
 Hesperidumq^e mea meditor sub mē-
 re Patroonum;
 Quid prius enaxsem dubito, qua
 exordia anceps;
 Hinc animi dote, sicut, miracul-
 la multa,
 Vitae sancta vocat, procellens glo-
 ria Regni;
 Inde Patroonatur Hispani pungit,
 et urget,
 Non ego, quic siquit vixit ter di-
 cere tento,
 Non habitas reflexam dixas cum
 Demone pugnas,
 Tot reportatos lauros, paxtorque
 triumpho
 Non quod in ipius habitavit mē-
 re prophetis
 Spiritus, abscontium verbum, at

que arcana reuelam;
 Non quod in Hispania primus pla-
 tauerit aliam
 Eximij Patris Benedicij religio-
 nem.

Ergo quid tibi ceru dicam venerande
 uirorum?

Credo uilere nefas, uixet venerabilis
 ipsa

Ecceia alma dabit mihi, demanstra-
 bit iterq^e.

Concinat Ecceia Emilianum sanc-
 ta Patronum;

~~Incipiam~~

Hispanidum: innumeraiq^e donis
 Hispania tota

Comprobat, et fixat repetēua
 vota quotannis;

Unde cur illud uer populi uener
 rantur ~~Incipiam~~

Conclamaatq^e uuum Emilianum
 jam esse Patronum;

Incipiam uenia ceru doctur
 me uerba.

Nongentos annos cū retriaginta,
 duosq^e

Calculus egregij numeraxet Ce-
 saris exq^e,

Ipse caput medio Titan cum
 seaxet diumpo

Condedit ardenter atra caligi

ne curru,
 Involvitq^e diem tenebris, coloque
 velanter
 Obliquum per innare facer, dixos
 q^e cometa
 Sidere, et crines multi videre
 tremendi,
 Succumbitq^e pollus livis de partibus
 ignem;
 In latum Hyperbium miris, cam-
 porg^e feraces,
 Itaque ventis edax consump-
 sit. Milite multo
 Adveniens ruculentus Arab, Le-
 gionis amicum
 Ixuit in Regnum, Princeps tunc
 ipse Raminus
 Obiit occurrit, sortem petiq^eque
 favorem
 Castellis Comitum, Sanctumq^e placat
 re Jacobum
 Muneribus, votiq^e, jubet tunc
 miliano
 Munera devovit, firmataq^e vota
 Raminis,
 Castellis Comes, et Domino, sanctis
 q^e Patronis
 Munere paccatit, Princeps Le-
 gionis in hostes
 Ixuit. Hyperbium miras disce-
 dere Olympo

Aspiciunt Equites soniper, quos
candidus affert,
Agmina letifera pugione inimi-
ca necante.

Emilianum isto credunt, Sane
tumq; Iacobum

Auxilio miris: ameno, et carxaru
perci

Combellunt horis; cecidexq; mit-
tia multa

Iuxcarum; victis paritux sic
roxia. Maxia.

Adfuit huic bello Emilianus; bel-
la sedavit

Infinita fere; noxia pugione
Patroni

Scie, atque decem reflexuntux
millia mortem

Operijue Iacobum, volo uno Max-
te ferorum.

Hinc cepere unum populi cele-
brare Patronum

Emilianum: omne Patrem ve-
nerantux Iveri,

fidag; porcit opem Emiliano
Hispania cuncta;

Patronus in obsequium, qui est re-
per gentis Iuxp,

Auxilioq; rus versat, illamque
tuendo

Semper adert, remperq; favor,

nec deficit unquam;
 Hesperidumq; datur custos, fidus
 qe Patronus
 Angelicis dignus, equalis catibus
 esse,
 Qui principatur, munusq; Arcan-
 geli aequat:

Principatur enim simul, atq; Arc-
 angelus almus

Regnum soli gaudente custodit
 honore,

Hoc habet et noverex sanctissimus
 Emilianus

Hesperidum, qui Regna regit, nos-
 triq; metus,
 surgat in Hispanos, si detestabi-
 le bellum.

Emiliane quibus celi te laudibus
 equent,

Maxima familia Benedicti gloria
 verum

Illustris Regni custos, comroxq; Ia-
 cobi

Laudis enim metas factorum co-
 pia magna

Ingenij vixit, mentiq; praebit
 acumen.

Accipe porco tui fidi nunc pigno-
 ra amoris.

Non, mihi si oculi, linguae vint, o-
 rage, centum,

Vixit, culmenq; tuum lauda-
 re valebo;

Sed soluisse Patet, animum non
 opera jacto. Dixi & stupra.

Arenga que se hizo despues
de los Exámenes de el
ultimo año.

Yam venit illa dies, qua non aut
regere cogent, si a sepa juxta
tamen, nostri, precepta Magistri.

En adent supremum nostris
reparationis tempus, fatalis
q. sane dies, que nostris per
triplicem Phœvi cursum, indivi-
lubili Gordiani nexu conjunc-
tos animos illa sine pietate
disjunctet. Proh dolor! Quis ta-
lialando temperet à lacri-
mis? Nullus sane, nisi cui duc-
ta sit corde viles, que velac-
tantent & circans vicecra-
gria. Quis, inquam, viciis o-
culis supremum nos dare va-
le conspiciet? Nemo quidem;
cordis enim medullas reoi-
rimus amaxi absceris do-
lor conuenit, pleno q. in-

gultibus ore, mentes cogit dare quæ-
 xellas. Enim vero, quid mixū tan-
 to nos languere dolore, dū plani-
 tui atrox tam longa modo pat-
 terent? Quid mixū, si tali Pro-
 vili orbase, si à tam charissimis
 mis cogimur jam, jam avelli
 Magistri? Quid tandem, si hinc,
 inde, itagendos rodales, num-
 quam ab hinc fortè videndos
 supremis alloquimur verbis?

Mitbad Non equidem illis invenie-
 mur in oculis tam insignem
 pietate Parentem, cujus in gre-
 mio, et novitas vitæ statim vi-
 quit strictior, et mixa animus
 tranquillitate quiescit. Hic
 est enim sub quo omnium liti-
 raxia suscepimus incremen-
 ta, et consumationes tyroci-
 nis, cuius alto muniti progre-
 dio, tuti advenimus obliquos
 retinimus carnis: talē nāgē
 cunctis à primordio reexhi-
 buit, ut de illo hoc de Catone

perquirere, posset Lucanus:

Hic mos, hęc virtus rigidę hęc imo-
ta Catonis

Secta fuit: serpare pacē, sine
que tenere,

Atque regere pacē, cunctisq̃
impendere vitam,

Nec tibi, sed toti genitū, se
credere mundo

In comune bonā, nulloq̃ Cato-
nis in actus

suaxerit, partē se tulit, si-
bi nota voluptas.

Quid ultra ergo nos de illius be-
neficientia vociferabo, dū char-
itatis toxerit viscera Flami-
ni, et diuturna sodalitate
didicimus, et continuo exper-
imento probavimus? In o-
nibus quippe:

..... Misit, et acui.....

Superitate catens, paritq̃
per omnia lassu

Obrequivung̃ docet, et amore
quisq̃ amat amando.

Cedant nunc ergo Sabij, Pulicani, Dec-
 ravij, et aliorum concordissimi
 erga liberos amoris exempla; om-
 nia etenim pignimus nos rex
 Pignus, et Patrem obsecrat: pro
 talibus ergo tuis meritis, atq.
 naturæ dotibus, benèq. impen-
 sis talentis, ille Pater omnipotens
 promerita largiatur coronam;
 ego enim pro omnibus condici-
 pulis meis, de omnibus erga
 nos meritis tuis, gratias cum
 Maximo concinere non recuro:

Et tu magne Pater venerabi-
 lis, et tibi certe
 Gloria perpetuum lucis man-
 ruxa per quum:

Et tibi sedes pia manet locus,
 et tibi somper
 Debita felice memoratuz vi-
 ra per annos

Grata bonis lucer.

Examid. Sed quomodo me vexam ad vos
 preclarissimi iudices, qui non ju-
 diciali vinga rigidos, sed placi-

da benevolentia vos metipros exhibi-
 buistis? Non quorū equitatis au-
 xerum pondus Iuliam a mun-
 mis Olympi redibus texas rei
 vocavit ad imar; qui vixit adeo
 justitiam benignitate tempera-
 rit, et quos metuendo putavi-
 mus iudices, non nisi Augu-
 stinos nuncupemus. Pijū
 mi quidem fuit, Sapientis
 mi Pater, nec tanti credite
 nos beneficij ingratos, sed ali-
 ta manebunt semper mente
 reposita:

Intra sua Fluvij revocabunt
 ad caput undas,
 Et partem salis semine fun-
 det humus,
 Quam verba a nobis dice-
 rant munera facta.

Th. No. Adhuc ex his major vanē
 plantis occario, quam animu
 meminire horret, dicitque
 refugit; utant comē totaque
 vox faucibus heret, et, pavet obz

rerum glaciali frigore corpus, dum
 oculos fugere jam, jam indie
 timemus tam pro dignitate
 Magistri; nam diu amonitum
 circulum sub te ductore tran-
 regimus, (Magister Chaurime)
 quibus nos tua exhilarabas fa-
 cie, tua dictabas facundia,
 tuas recreabas eloquentia,
 admirabilis tandem grati-
 mo jucundabas rapore. Quid
 igitur mireris te abente ro-
 lamini exit? Quo jam non de-
 inceptu suemus aspectu, iterque
 capiemus inane, dum pelagode-
 xit hyem, dum non tractabile
 calum, dilectum diuiter Magis-
 trum, hinc, indeque offensus e-
 sulare cogemur. Heu rigidum
 indequaque preceptum cruen-
 to pectore gustur impellens
 erumpere ex imo! Ergo tam di-
 lectus Magister a nobis rece-
 dere poterit? Nonne quidem ad
 manus omnes habemus prius
 sapientis lectum, totum auxerit,

doctū totū, et totū, in quo ejus locu-
 plex animus, et cernitur, et pota-
 tur; et licet tempus, et amor vali-
 divimè cedent, tempusq. oblivio-
 nis nimbos jactare nitamur, amor
 omnia vincit, ipse vincens aget, et
 tang^m in maxime nostris in pag-
 cordijs tang^m cetera sequentia
 invocabatur:

Dum juga montis apex, fluvios
 dum pisci amabit,

Dumq. thymo parcentur apex,
 dum rore cicada,

Sic nobis, nomenq. tuum, lau-
 derq. manebunt.

Ipse enim pectore flexu, amor
 ex alijs, et de idem tibi axa
 dicat, et tuis imaginis exēptū,
 maxime in cordi
 medio collocare, spondet, et
 dum vitalibus conquatitur
 motibus, per instantia recta
 demum; ondē et promittit:

Ante lever puro parcentur
 in ethere ceteri,

frædæq. deserviens nudo sit in lito-
re piscis,

Quam tuus à nostro labatur
pectore vultus.

Proterquam quod (amantissime
Magister) animo excedit tot
beneficia nobis collata, que nos-
tris infixæ medullis in sternū
sub pectore versare nobis sub
voto necesse est: unde, et avidè
in ore ferentes aberte videbi-
mus, et alloquemur distantem:

Sunt hæc quæstiones micantes:

Eleganter.

Illas præsta, dum mulces:

Dulces.

Quæ cum dantur, et maxe:

Claræ.

Dives et lia non amare

foto cum orbe affluentis

unico sint tibi scientis

Elegante, Dulces, Claræ.

Alto Cord. Confugit ad alia plantæ: dū
enim charissimis rodalibus su-
prema tentis promere verba, de-
ficiunt apte voces, et per dreme-
tata ~~verba~~ pectora novus adim-

plet passio: quis namq. lingua non
 adhaerent palato condiscipulorum
 sustinebit? Ultimū vale? Quo tunc
 vicario segregabimur ab ore, an
 marg. aduerso itinere dividemus
 inferna? (quia et gemens in
 absceru Drusi exclamabat Si-
 bia) unumque ad rodale, me
 o, iure in absceru quærellis la-
 mentabitur ita:

Dividor haudaliter, quam si
 mea membra relinquer,
 Et pars abrumpi corpore vi-
 va suo est,

Non poter avelli, simul hic, si-
 mul ibimus ambo.

Quis et si horrenda Caucasii
 solitudine geritur, igneo pec-
 tore singultu reprimet, et lac-
 rimas non effundet feruere
 re? Cujus, et si silicis cox, in
 tam lacrimabili absceru, non
 veluti cerea liquecet? Divide-
 mini ab invicem charissimos:
 cij

Quoniam talis amor, quem non
 longeva veritate

Fortuna, aut tandem eximi-
net ulla die.

Allex in allexius trāmi-
si corda vicissim

Multi corporibus, sed facti
mentibus unus.

Allex, et allexius, progeru
lenus amici.

Mertus in advexis socij
lacrimansq. dolorem,
sedere perpetuo rixindit,
quos nexus amoris.

Dixi, &c.

Memoria de los Condiscipulos q.^o vive
yo Sr. Duxerto Gonzalez en Sr. Sal-
vador de Lenex, año de 1770.

- Sr. Primitivo Y. Na. ... C. Sahagun.
 + Sr. Benemurdo Riera. ... Y. Monerrate.
 Sr. Duxerto Gonzalez. ... R. Santiago.
 + Sr. Man. de la Vega. ... C. Santiago.
 + Sr. Santiago Garcia. ... C. Sahagun.
 + Sr. Benito Villuela. ... R. Oña.
 Sr. Man. Cavallero. ... R. Celanova.
 + Sr. Leandro del Oyo. ... Y. Valladolid.
 + Sr. Fulgencio Gonzalez. ... Y. Valladolid.
 + Sr. Daviex Xifon. ... C. Silos.
 Sr. Felices Varona. ... R. Sr. Millan.
 + Sr. Sr. Joseph Moxero. ... Y. Monerrate.
 + Sr. Sr. Bartolome Rojo. ... C. Navera.
 + Abad Sr. Placido Saenz. ... R. Cardena.
 Prior Sr. Diego Romero. ... R. Carrion.

Seculares.

- + Sr. Mathes Varquez nat. de Vigo.
 + Sr. Joseph Quinteiro nat. de 1.^a Torre
 de Salos. Garcia nat. de Pontvedra.

t

Memoria de los Colegiales, q^e alcançè
en Salamanca yo Fr. Dupen-
to Gonzalez.

Antiguos

Fr. Eufemio Robles	C.	Samos.
Fr. Francisco Hernandez	R.	Montes.
Fr. Angel Puezos	R.	Loxotana.
Fr. Benito Rubio	R.	S ⁿ . Millan.
+ Fr. Rosendo Ordo	R.	S ⁿ . Millan.
Fr. Lorenzo Ozando	R.	Ena.
Fr. Albino Olea	C.	Sabagun.
Fr. Pablo Lorenzo	R.	Sabagun.
Fr. Thadeo Montes	R.	Santiago.
Fr. Manuel Blasco	Y.	Nonexate.
Fr. Joseph Ruiz	C.	Sopetran.
Fr. Juan Yriquer	Y.	Leon.
Fr. Gerónimo Galindo	C.	Cardena.
Fr. Roylan Noroa	R.	Samos.
Fr. Dalmacio Robira	Y.	Sabagun.

Conscriptos.

Fr. Exequio Santiago	Y.	Purgos.
Fr. Placido Iheres	R.	Santiago.

fr Manuel Nuñez	Y.	Caxdena.
fr Julian Montaner	Y.	Ona
fr Yldesonso Infanzon	Y.	Samos.
fr Antonio Cortina	Y.	Celanoba.
fr Estilano Vila	Y.	Samos.
fr Mauro Onate	R.	Santiago.
fr Pedro Gomez	Y.	Salagun.
fr Jovellan Pastor	Y.	Monreva.
fr Joaquin Pavia	Y.	Caxdena.
fr Miguel Alonso	Y.	El Espino.
fr Thomas Manquina	R.	Axlantia.
fr Praxael Galluxera	R.	Obaxones.
fr Pablo Fernandez	C.	Celanoba.
fr Gregorio Rico	C.	Valladolid.

Contemporaneos.

fr Gregorio Pavia	R.	Samos.
fr Ramon Derof	R.	Sopetran.
fr Juan Perez	C.	Ona.
fr Ruperto Gonzalez	R.	Santiago.
fr Ysidoro Jabocada	Y.	Santiago.
fr Theodoro Gomez	R.	Lorenzo.
fr Manuel Cavallero	R.	Celanoba.

	fr Fulgencio Gonzalez	Y	-----	Valladolid.
+	fr Xavier Xifon	C	-----	Silos.
	fr Juan Martinez	C	-----	Coxias.

Preterdiente:

	fr Jaime Parox	Y	-----	Monreale.
	fr Fran ^{co} . Burque	Y	-----	Monreale.
+	fr Gabriel Albarez	Y	-----	Salagun.
	fr Bartholome Sueiro	G	-----	Atlanza.
	fr Cayetano Piexa	Y	-----	S. ⁿ Felu.
	fr Bernardo Salgado	G	-----	Santiago.
	fr Leon ^o ^{+ Gonzalez G. Y} ^{+ Pilona}	Y	-----	Coxias.
+	fr Milano Urredo	R	-----	Valladolid.
	fr Antonio Vinteno	Y	-----	Monre.

Nuevos.

	fr Luis Vazquez	G	-----	Coxias.
	fr Leandro Goxorabel	R	-----	Valvanera.
	fr Benito Martinez	G	-----	Lorenzana.
	fr Pedro Piva	R	-----	Monre.
	fr Joaquin Hernandez	C	-----	Monre.

fr	Vicente Gaxido	C	Naxera.
fr	Ysidoro Gaxia	C	Cardena.
fr	Juan Nequexela	R	Cornellana.
fr	Joseph Padro	Y	Monseñate
fr	Benito Ruiz	R	Valladolid.
fr	Pedro Rodriguez	C	Arlanza.

Graduados.

+	P. Nro fr	Thouso Chastinet	R	Orna.
+	P. Nro fr	Joseph Gaxia	G	Doxentana
+	P. Nro fr	Agustin Lavanda	R	Samos.
+	P. Nro fr	Ysidoro Alonso	C	Leon.
+	P. Nro fr	Yldephonso Saet	Y	Silos.

P. P. Nros de Concilio.

P. Nro fr	Joseph Albareda	Y	Celanoba.
P. Nro fr	Vicente Boado	G	Samos.
P. Nro fr	Bernardo Sont	R	Cardena.
P. Nro fr	Arnelmo Petize	C	S. Millan.

Diox Mayor.

fr	Manuel Arellano	R	Valladolid.
----	-----------------	---	-------------

Mayordomo.

fr	Dabtharax Gaxia	G	Caracion.
----	-----------------	---	-----------

Cillerero.

fr	Arnelmo Rodriguez	C	Silos.
----	-------------------	---	--------

Carta de Hermandad hecha
 en el R.^o Colegio de S.^o Salvador
 de Lerey, año de 1773. Entra-
 ron en ella con las Viras a-
 bajo insinuadas los siguientes::

- Miño **+** fr Joseph Moxeno con seis = ^{Casa.} Monserre
+ Parante **+** fr Bartolomé Roxo con ~~seis~~ = Maxera.
 Condirip. fr Primitivo Ysla con seis = Sabagun.
+ fr Yexemundo Riexa con seis = Monserre.
 fr Ruperto Gonz Leria con seis = Santiago.
+ fr Manuel de la Yega con seis = Santiago.
+ fr Santiago Garcia con seis = Sabagun.
 fr Man.^o Cavallero con seis = Celanova.
+ fr Leandro del Hoyo con seis = Valladolid.
+ fr fulgenio Gonz Brevaroz con seis = Valladolid.
+ fr Daviex Dixon con seis = Silos.
 fr felice Yaxona con seis = S.^o Millan
 Abad **+** fr Placido Saenz con una = Cardena
 seglar **+** D.^o Matheo Varquez, natural
 de Vigo con dos.
+ D.^o Benito Quirreixo, natural
 de S.^o Jorge de Sacos con dos.

Todas las dichas Minas son mu-
 zua, baxo juram^{to}; excepto la
 del Abad, y las de los Seglares, q.
 solo obligan baxo palabra de ho-
 nor. Corre la obligacion de de-
 cir las desde la noticia de la
 muerte de los arriba dichos,
 y no se esta obligado a decir las
 en termino de un mes, si antee-
 dentem^{te} se esta cargado de otras
 Minas, aun q.^e sea recibiendo vi-
 norma por ellas; pero no se pue-
 de cargar con otras hasta cum-
 plir dicha obligacion, cuyo ter-
 mino es un mes.

202

304

306

208

2

Catalogo de los Generales de
la Congregacion Valliso-
llerana = Benedicti-
na, desde su
principio.

Año	Nombre	Cura.
1500.	Fr Pedro de Naxera	Valladolid.
1503.	El mismo
1506.	El mismo
1509.	El mismo
1512.	Fr Juan de Amusco	Valladolid.
1515.	Fr Pedro de Naxera	Valladolid.
1517.	El mismo
1518.	Fr Diego de Salagun	Valladolid.
1521.	El mismo
1524.	El mismo
1525.	Fr Alonso de Foxo	Valladolid.
1528.	El mismo
1532.	El mismo
1535.	El mismo
1538.	El mismo
1541.	El mismo
1544.	Fr Diego de Salagun	Valladolid.
1547.	El mismo

1550.	El mismo.....	
1553.	Fr. Rodrigo Vadillo.....	Valladolid.
1556.	Fr. Bartholomé Albeax.....	Valladolid.

Aquí empezó el pleito, y hubo una especie de concordia, en que comenzó a alterarse la congregación con Valladolid en el Generalato.

1556.	Fr. Diego de Lerma.....	Monrearte.
1559.	Fr. Jorge Manrique.....	Valladolid.
1562.	Fr. Juan de Villambres.....	Sahagun.
1565.	Fr. Rodrigo Vadillo.....	Valladolid.
1568.	Fr. Alonso Toxilla.....	Cra.....
1571.	Fr. Placido Salinas.....	Valladolid.
1574.	Fr. Antonio de Sea.....	Monrearte.
1577.	Fr. Chirivotal Agüero.....	Valladolid.
1580.	Fr. Antonio Fluxado.....	Cardena.
1583.	Fr. Benito Laona.....	Valladolid.
1586.	Fr. Antonio de Prado.....	Sahagun.
1589.	Fr. Pedro de Icampo.....	Valladolid.
1592.	Fr. Diego Endoño.....	Cardena.
1595.	Fr. Pedro Parba.....	Valladolid.
1597.	Fr. Alonso de el Corral.....	Valladolid.
1598.	Fr. Juan de los Arcos.....	Terxasche.
1601.	Fr. Alonso de el Corral.....	Valladolid.

<u>Año.</u>	<u>Nombre.</u>	<u>Cara.</u>
1604.	Fr. Antonio Conejo.....	Santiago.

Este fue hombre grande: en su tiempo andaba el pleito de la Congregacion con la cara de Valladolid, y el lo siguió con esfuerzo, y le desió en buen estado, quando acabó de ser General, y á los dos años de el que se le siguió dió su Santidad la sentencia definitiva á favor de la Congregacion.

1607.	Fr. Antonio Perez.....	Silos.
1610.	Fr. Placido Forastero.....	San Millan.
1613.	Fr. Alonso Barrantera.....	Caxion.

Este fue el primero que fue los quatro años General.

1617.	Fr. Antonio de Carrizo.....	Dra.
1621.	Fr. Placido Pacheco.....	Salamanca.
1623.	Fr. Placido Sotomayor.....	Celanova.
1624.	Fr. Jacundo Foxer.....	Sabagun.
1625.	Fr. Gregorio Parceros.....	Santiago.
1629.	Fr. Juan Diaz.....	Caxion.
1631.	Fr. Mauro Villaxuel.....	Lorenzana.
1633.	Fr. Alonso de San Victor.....	Buzos....

<u>Año.</u>	<u>Nombre.</u>	<u>Casa.</u>
1637.	fr Benito de la Serna.	Sevilla.
1641.	fr Gabriel de la Riva.	San Ysidro.
1645.	fr Juan Espinosa.	Monseñate.
1649.	fr Martin de Riaño.	Burgos.
0000.	fr Juan ^{co} Salvador.	Salagun.
1653.	fr Bernardo Ortíz.	Silos.
1657.	fr Diego de Silva.	Burgos.
1664.	fr Juan de Dueñas.	S ⁿ Estevan.
1663.	fr Florento Mexica.	Celanova.
1665.	fr Juan de la Riva.	Ena.
1669.	fr Antonio de Hemedía.	Sopetran.
1673.	fr Joseph Gomez.	Kasexa.
0000.	fr Andre de la Moreda.	Burgos.
1677.	fr Benito Salazar.	San Millan.
1681.	fr Joseph Ruiz.	Valvanera.
0000.	fr Joseph Zanardu.	Sevilla.
1685.	fr Alonso de la Torre.	Caxion.
1689.	fr Antonio de Anxayo.	Santiago.
1693.	fr Ynigo Poyo.	Monseñate.
1697.	fr Anselmo Peña.	Samos.
1701.	fr Benito de la Torre.	Burgos.
1705.	fr Juan Bapista Lardito.	S ⁿ Martin de Mad ^d .
1709.	fr Pedro Magaña.	Santiago.
1713.	fr Melchor Morales.	Valvanera.
1717.	fr Benito Pañeles.	San Felix.
1721.	fr Antonio Saxmiento.	Samos.

<u>Año.</u>	<u>Nombre.</u>	<u>Casa.</u>
1725.	fr Joseph Barnuesa	Valvanera.
1729.	fr Juan ^{co} Berganza	Caxdeña.
1733.	fr Bernardo Maxdim	Leon.
1737.	fr Miguel Texce	Axlanza.
1741.	fr Anselmo Maxino	Sahagun.
1745.	fr Placido Cortada	Monrestate.
1749.	fr Ynigo Texxera	Ona.
1753.	fr Victor es de Lavanta	Coxias.
1757.	fr Joseph Balboa	S ^{ta} Martin de Mad
1761.	fr Joseph Fort	San Felix.
1765.	fr Ysidoro Arias	Caxdeña.
1769.	fr Miguel Puere	Naxera.
1773.	fr Anselmo Rodriguez	Soxerrana.
1777.	fr Benito Yria	Celanora.
1781.	fr Pablo Yalcancel	Leon.
1785.	fr Benito Yriarte	Sahagun.
1789.	fr Benito Camba	Silos.
1793.	fr Juan Ron	Santiago.
1797.	fr Ynigo Mendicera	Ona.
1801.		
1805.		
1809.		
1813.		
1817.		

Catálogo de los Abades de el Real
 al Monasterio de Sⁿ Martin de
 Pinario, ó de Santiago desde su
 fundacion hasta el presente:
 las principales obras,
 que hicieron, y dig-
 nidades, que
 tuvieron.

Cronica General::: Abades Comendatarios::: Tomo 3°.

	Ranualdo Abad de la Conticela. Año.
1.	Euro primer Abade..... 0217.
2.	Quintilia, ó Quintiliano..... 0235.
3.	Preduxio..... 0266.
4.	Richiliano..... 0283.
5.	Leovindo..... 1005.
6.	Januando, ó Januaxio..... 1008.
7.	Eundiralvo..... 1027.
8.	Adulfo::: este emperò la Yglesia antigua. 1047 <small>(ò la Yglesia antigua)</small>
9.	Leorigildo::: Sobrino de Adulfo::: este aca 1024.
10.	Pedro, primero de este nombre..... 1145.

11.	Pedro, segundo de este nombre.	1130.
12.	Munio, o Munion.	1163.
13.	Pedro Tercero.	1166.
14.	Pedro Quarto.	1172.
15.	Martino.	1200.
16.	Fernan Gonzalez.	1219.
17.	Pedro Quinto.	1228.
18.	Miguel Perez.	1235.
19.	Juan Fernandez.	1242.
20.	Pedro Sexto, Vidal.	1247.
21.	Pedro Septimo.	1257.
22.	Pedro Octavo.	1262.
23.	Juan de Dios.	1272.
24.	Fernando Fernandez.	1328.
25.	Fernan Garcia de Rendax.	1382.

En tiempo de este se incorpo-
 ró a San Martin Doumea
 año de 1406.

26.	Fernando.	1418.
27.	Alonso Yañez.	1433.

En tiempo de este se unió Candoas
 a San Martin.

28.	D ⁿ Gonzalo de Moronzo.	1447.
-----	------------------------------------	-------

29... Dⁿ Diego de Muxos..... 1482.

Este fue Abad hasta el año de 1494.

En su tiempo se unió Baiñar á

Sⁿ Martin año de 1487. En

este se acabaron los

Abades comen-

daxarios.

Abades despues de la Refor-

ma, y union de este

Monasterio á la

Congregacion de

España.

(forma.

30... Fr. Juan Melgax primer Abad de la Re. 1495.

31... Fr. Garcia de Arudillo..... 1499.

En tiempo de este Abad se unió á

Sⁿ Martin Sⁿ Lorenzo de Carboeic

no, con Izan, Moronso, y Bergondo:

año de 1500.

32... Fr. Añar de la Rocha..... 1505.

33... Fr. Berrardino de San Ciprian... 1514.

34... Fr. Añar de la Rocha, 2ª vez Abad... 1516.

35... Fr. Alonso de San Ciprian..... 1527.

En tiempo de este se unió á Sⁿ

Martin Sⁿ Salvador de Trinis,

con diez, y siete feliguerias; que
 tenia... año de 1528.

		Año.
36.....	Fr. Juan ^{co} , de Madrid.....	1531.
37.....	Fr. Diego de Sahagun.....	1541.
	Este fue General, è hijo de Vallad ^o .	
38.....	Fr. Miguel de Zamora.....	1543.
39.....	Fr. Martin de Arpeitia.....	1549.
40.....	Fr. Diego de Angulo.....	1550.
41.....	Fr. Martin de Arpeitia, 2 ^a vez Abad.....	1559.
42.....	Fr. Juan de Rodler.....	1560.
43.....	Fr. Hernando de Medina.....	1563.
44.....	Fr. Benito de Larna.....	1565.
	Este fue General, è hijo de Vallad ^o .	
45.....	Fr. Hernando de Medina, 2 ^a vez Abad.....	1569.
46.....	Fr. Pedro de Alegria.....	1574.
47.....	Fr. Gregorio de San Ciprian.....	1581.
48.....	Fr. Laxar Baca.....	1584.
49.....	Fr. Pedro de Alegria, 2 ^a vez Abad.....	1587.
50.....	Fr. Antonio de Coomortes.....	1589.
51.....	Fr. Pedro Barba.....	1592.
	Este fue General, è hijo de Vallad ^o .	
52.....	Fr. Antonio de Coomortes, 2 ^a vez Abad.....	1595.
	Este començò la Yglesia.	
53.....	Fr. Alonso de ^{ra} Maria.....	1597.

Este fue Abad por muerte de el
antecedente.

54.... Fr Diego Ramos..... 1598.

55.... Fr Antonio Cornejo: fue General 1604.

56.... Fr Andres de Traxa..... 1604.

57.... Fr Diego Ramos, 2ª vez Abad..... 1607.

58.... Fr Antonio Cornejo, 2ª vez Abad
 por muerte de el antecedente. 1608.

59.... Fr Placido Ayala..... 1612.

60.... Fr Antonio Cornejo, 3ª vez Abad. 1612.

En este capitulo General rehi-
 cieron las Abadiaz de qua-
tro años.

61.... Fr Gabriel de Guevaxa..... 1617.

62.... Fr Gregorio Pancero..... 1621.

Este fue natural de Tui: fue Ge-
 neral: Abad de Madxid: Obispo de
 Elna en Pexpinan; y de pue Obis-
 po de Lixona. En su tiempo se le-
 vantò Cataluña, y el se vino à
Madxid.

63.... Fr Diego de Tevia..... 1625.

64.... Fr Placido de Lima..... 1629.

~~65~~.... Este fue Cathedraico de Prima

acerta univexidad, y Calificador
de el Santo officio.

65... Fr Diego de Levia, 2ª vez Abad. 1633.

Este hizo el Pano de el Claustro
nuevo de junto a la Iglesia: año
de 1636: fue Dbiopo de la nueva Vir-
caya: año de 1640: dio muchas
alhajas de plata a la Iglesia y
fundò la Cathedra de Santo
Thomas.

66... Fr Juan Guerra..... 1637.

Este fue Abad solo quatro meses.

67... Fr Aguirin Valcance, por muerte
de el antecedente..... 1637.

68... Fr Ramiro Cienfuegos..... 1644.

69... Fr Miguel de Lusan..... 1645.

Este acabò la Iglesia, y dar la
dò a ella el T^{mo} año de 1648.

70... Fr Diego Arauso..... 1649.

Este fue tambien Abad de Le-
rez, y Calificador de el 2º officio.

71... Fr Romendo Enol..... 1653.

Este arregurò la Iglesia, è hizo lan

dos torres de su fachada.

- 72... Fr. Miguel de Lusan, 2ª vez Abad... 1657.
Este hizo parte de el Segundo Paño de el claustrro nuevo arria el poniente.
- 73... Fr. Mathias Corrio..... 1664.
Este hizo el Refectorio grande, y las celdas que estan sobre él.
- 74... Fr. Benito Mujica..... 1665.
Este hizo el paño de el claustrro viejo arria el poniente.
- 75... Fr. Joseph Guzman..... 1669.
Este hizo la coronacion de el Coro, y el atril grande.
- 76 Fr. Luis Bustamante..... 1673.
Este fue el primex cathedra-rico de Santo Thomas; prosiguió el claustrro nuevo.....
- 77... Fr. Joseph Guzman, 2ª vez Abad... 1677.
Muxia dos meses despues de Capitulo.
- 78... Fr. Juan de Landa p.^{ta} muerte de el ^{de} 1677.
Este hizo la escalera, que llaman de el Refectorio.
- 79... Fr. Antonio Arxay..... 1681.

Este hizo la cocina: acabò el claustro viejo; y fue General año de 1689.

80... Fr. Ysidoro Arxiaga 1685.

Este hizo el coro alto, tribuna, Refar de la Galeria, y el altar de el Sr. Chavito.

81... Fr. Benito Lavada 1689.

Este hizo la Campana de el Pelor: la fundicion de los pecces; y fue acompañado de el Rmo. Torre.

82... Fr. Juan de Landa, 2ª vez Abad 1693.

Este murió dentro de un año.

83... Fr. Ysidoro Arxiaga, 2ª vez Abad. 1694.

Este hizo la Sacristia, y quarto, q.º, cae á la puerta: el Archivo; cara vieja, y cercado de Cerradas, y fundò los Prioratos de Villagarcia, Ayo, y Balañar.

84... Fr. Martin Navarro 1697.

Este hizo el Refectorio; la fachada principal; y la escalera de la camara.

85... Fr. Placido Morquera 1704.

86... Fr. Pedro Magaña 1705.

Este corrigió la Galeria de San Payo de esta Ciudad: hizo la fun-

cion de los pecces: la fuerte es el claustrro viejo; y las andas de plata. fue General, y fue Obispo electo de Solona, año de 1717.

87. ... Sr Gregorio de Arce, Criollo de Indias. 1709.
 Erre hizo la obra de el dormitatorio cerca de los balcones, q^e miran al Hospital, hacia las ventanas azia el Norte, con el Refectorio pequeño: abrió los cimientos de la graneria: cerrò las claravoyas de el claustrro bajo, y las ventanas de perpiano, y la puerta de Noxos.
88. ... Sr Juan Sanchez 1713.
 Erre fue Cathedraico de Santo Thomas; y promovio la obra de la graneria.
89. ... Sr Antonio de Soto 1717.
 Erre fue tambien Abad de Sriedo.
90. ... Sr Ysidoro Parayo, p^r muerte declarada ^{de} 1719.
 Erre fue tambien Abad de Tixache, y de Exlorra, donde murió: hospedò en erre Monasterio al Rey de Inglaterra, Jacobo Eduardo, con toda su comitiva.

91. ... Sr Martin Ojea 1724.
 92. ... Sr fernando de Turiza 1725.
 En su tiempo se ganó el pleito
 de la Inquisicion: fue Abad Beni-
 dito de Ripol, año de 1735.
93. ... Sr Joseph Gonzalez 1729.
 Este hizo el tabernaculo, y la
 funcion de los peces.
94. ... Sr Joseph Cornejo 1733.
 Este hizo los organos, y el remate,
 y escudo de la puerta princi-
 pal: promovio la obra de el claus-
 tro nuevo, y concluyo el dormito-
 rio, q, corre desde las secretas
 a S.^{ra} Fran.^{ca}.
95. ... Sr Ruperto Sabada 1737.
 Este promovio la obra de el claus-
 tro nuevo: empezó la capilla de
 el Socorro; e hizo los pulpitos.
96. ... Sr Manuel de la Hena 1741.
 Este fue cathedratico de Santo
 Thomas: conduyo el claustro nue-
 vo: hizo los dos colaterales de el
 Rosario, y N. P. S.^{ra} Benito: hizo el

todo de plata; y empezó la casa de
Texnadas.

101... Sr. Bernardo Ruiz..... 1757.

Este fue Catedrático de S^{to} Tho-
mas: promovió la casa de Texnadas:
hizo la paraderia: la colgadura
de el claustro nuevo; y los quadros
grandes de la Sacristia.

102... Sr. Joseph Lavanta, p^a muerte de el año. 1759.

Este acabó la casa de Texnadas.

103... Sr. Joseph Lavanta, 2ª vez Abad... 1764.

Este donó el tabernaculo, los Exga-
nos, y los dos colaterales de N^{ra} S^{ra}
y N. P. S. Benito: hizo, y donó el retablo
de S^{ra} Cathalina: hizo sei arañas
grandes de plata; y empezó a do-
nar la libreria.

104... Sr. Manuel Muro..... 1765.

Este fue Predicador General: promovi-
ó la libreria: hizo el frontal
de plata de el Socorro: compuso el
Noviciado; y tambien la huerta de
el Pino.

105... Sr. Curtachio Rierco..... 1769.

Este enterró la Iglesia, e hizo las sepulturas de
Caton, quitó las Escalas de la Iglesia, y las puso
ala parte de afuera: hizo el monumento, y blan-
có la Iglesia.

- 106... fr. *Fernando Seoane* 1773.
 Este hizo la casa de Beixo, y la escalera
 del Refectorio, y la escalera de los balcones
 del Hospital, y la casa de Brivio.
- 107... fr. *Agustin Sabada* 1777.
 Este principio las dos lamparas de
 plata de Nro. P. S. Benito, y el Rosario,
 y principio tambien la casa
 de S. Andres de Campo=Redondo.
- 108... fr. *Juan Ron* 1781.
 Este compuso los Capítulos del Noviciado,
 hizo la Lampara grande, y concluyo
 las las pequeñas, q. se havian prin-
 cipiado el quatrienio antecedente; con-
 cluyo tambien la casa de S. Andres,
 principiada el quatrienio antecedente;
 blanqueo todo el Monast. y calco toda
 la fachada de la portexia, y la pared,
 q. mira al Taxon del Arzobispo, has-
 ta los balcones del Hospital.
- 109... fr. *Ynigo Ferreras* 1785.

328

7

Memoria de todos los Chonges, y
Legos, hijos de esta casa de San
Martin de Santiago, con expresi-
on de el dia, mes, y año, en que
cada uno tomó el Santo Habito
y omitiendo los difuntos: 1773.

Abad M^{ra} Sanchez

- + P. Fr. Benito Gramon... C. Julio 7 de 1713.
+ P. Fr. Mar^o de la Lexa. Y... Oct. 23 de 1715.

Abad M^{ro} Soro.

- + P. Fr. Yosemundo de A-
mandi... Y... Sept. 22 de 1717.
+ S. P. P. Fr. Ezequiel Cr-
udero... Y... Sept. 21 de 1718.

Abad M^{ro} Berrojo.

- † Sup. P. P. Fr. Ben-
to Noguero... E... Julio 24 de 1719.

Abad M^{ro} Ojea.

- + P. Fr. Felix Maquera... E... Marz 15 de 1725.

Abad M^{ro} Tuñiga

- + P. Fr. Placido de Paros... E... Oct. 5 de 1725.
+ P. Fr. Anselmo Passaron... C... Oct. 5 de 1725.

- + P. fr Benito Romero... I... En.º 22 de 1726.
 + P. fr Leandro Mexino... C... Marx 2 de 1726.
 + P. fr Mauro Martinez... I... Jun.º 3 de 1726.
 + P. fr Ysidoro Gayoso... I... Jun.º 3 de 1726.
 + Su. Pd. P. fr Manuel
 el Cardal... I... Dic.º 2 de 1726.
 + Su. Pd. P. Mro fr Joseph
 Gil... I... Abril 10 de 1728.
 + Hermano fr Pedro Pe-
 rez (Lego)... I... May, 23 de 1728.

Abad Mro Gonzalez.

- + P. fr fr Ygnacio Pozos... C... Marx, 19 de 1732.
 + P. fr Benito Pizaxo... C... Marx 19 de 1732.
 + Su. Pd. P. fr Joseph
 Rodriguez... I... Agosto 10 de 1732.
 + P. fr Miguel Martinez... I... Oct.º 31 de 1732.

Abad Mro Cornejo.

- + P. fr Joachin de la Riva... R... Sept.º 6 de 1733.
 + P. fr Placido Ramirez... I... Oct.º 5 de 1733.
 + Su. Pd. P. Mro fr Man-
 zo Ramos... C... Oct.º 5 de 1733.
 + P. fr Benemundo Rivera... C... Feb.º 20 de 1734.
 + P. fr Justino Lancia... Y... Feb.º 20 de 1734.
 + P. fr Joseph Gonzalez... C... May.º 13 de 1734.
 + P. fr Juan Gallego... C... Jun.º 15 de 1734.
 + P. fr Bernardo Solla... I... May.º 23 de 1735.
 + P. fr Rosendo Valdes... Y... Sept.º 5 de 1735.

- + Su Pd. P. fr. Antonio
 Valencia..... C... Set.^e 27 de 1735.
 + Su Pd. P. Mro fr Po-
 sendo Lavada..... L... Dici.^e 19 de 1735.
 + P. fr Leonardo Belleca... C... Mayo 15 de 1736.
 + P. fr Inigo Sanchez... L... Set.^e 15 de 1736.

Abad Mro Sabada.

- + Su Pd. P. Mro fr Pur-
 pecto de Castro... L... Agosto 31 de 1737.
 + Su Pd. P. fr fr. Aguer-
 rin Sabada..... L... Enero 23 de 1738.
 + Hexm.^o fr Rumu-
 aldo Casal (Leg.)... L... febr.^e 7 de 1738.
 + P. fr Juan de Pocos... R... febr.^e 13 de 1738.
 + P. fr Antonio Cardano... Y... Abril 13 de 1738.
 + Su Pd. P. fr fr. Die-
 go Banales..... L... Jun.^o 26 de 1738.
 + Su Pd. P. fr fr. Ma-
 nuel Tebra..... L... Jun.^o 26 de 1738.
 + Su Pd. P. fr fr. Ma-
 nuel Muro..... R... Dic.^e 16 de 1738.
 + P. fr fr. Fernando
 Valdes..... Y... febr.^e 24 de 1739.
 + P. fr fr. proilan Lopez... L... febr.^e 24 de 1739.
 + P. Mro fr Bernar-
 do Loyo..... Y... Set.^e 2 de 1740.
 + P. fr Nicola Pinero... L... Set.^e 2 de 1740.

- + P. fr Joseph Zela..... E... Oct. 2da 1740.
 P. fr Andres Espinosa... E... Oct. 2da 1740.
 + P. fr Martin Montenegro... E... Oct. 2da 1740.
 + P. fr Bernardino Suarez... P. fr Dic. 28da 1740.
 + P. fr Lorenzo Feijoo... E... Marzo 20da 1741.

Abad Nro Hexar.

- + P. fr Domingo Valdivieso... E... En. 13da 1742.
 + P. fr Joachin Morales... R... En. 27da 1742.
 + P. fr Juan^{co} Ortiz... R... En. 27da 1742.
 + P. fr Fernando Cea... E... Nov. 26da 1742.
 + P. fr Benito Muner... C... Marzo 13da 1743.
 + P. fr Fernando Elias,
 Monziner... R... Abril 6da 1743.
 + P. fr Placido Orès... R... Oct. 3da 1743.
 + Sr D. d. P. Moxo fr Cur-
 tacio Rierco... C... Oct. 15da 1743.
 + P. fr Mauro Gonzalez... Y... Oct. 15da 1743.
 + P. fr Joseph Herazo... E... Marzo 19da 1744.
 + P. fr Joseph Pujan... E... Oct. 12da 1744.
 + P. fr Bernardo Varquez... E... Oct. 12da 1744.
 + P. P. fr Manuel Ovalle... E... febr. 4da 1745.

Abad Nro Mexa. Aquí empezó la guerra de independencia.

- P. Nro fr Gerónimo Cano... C... febr. 14da 1746.
 + P. fr Juan^{co} Muner... E... Nov. 16da 1746.

Abad Nro Mendez.

- + P. fr Miguel Robles... C... Abr.^o 6 de 1747.
- + P. fr Bernardo Loredó... Y... Oct.^o 22 de 1747.
- + P. fr Yolefornio Phely... Y... Nov.^o 3 de 1747.
- + P. fr Benito Pardo... L... Marzo 18 de 1748.
- P. fr Ben.^o Elias Lora... R. Marzo 18 de 1748.
- + P. fr Gregorio Fernandez... C... Marzo 18 de 1748.
- + P. Nro fr Ben.^o Secane... L... Agosto 20 de 1748.

Abad Nro Pardo.

- + P. fr Antonio Maldonado... L... Oct.^o 4 de 1749.
- + P. fr Benito Brejexo... C... Oct.^o 4 de 1749.
- + P. P.^x fr Gregorio feijoo... L... Mayo 29 de 1750.
- + P. fr Exorlan Suarez... C... Nov.^o 24 de 1750.
- + P. fr Florendo Santos... L... Nov.^o 24 de 1750.
- P. fr Lorenzo Liciniana... R... Nov.^o 24 de 1750.
- P. fr Joseph Texarres... L... Nov.^o 24 de 1750.
- + P. P.^x fr fernando Llano... Y... febr.^o 29 de 1751.
- P. Nro fr Juan Pion... Y... Abril 7 de 1752.
- P. fr Benito Cervoño... L... Abril 7 de 1752.
- + P. fr Miguel Gonzalez... R... Abril 7 de 1752.
- + P. fr Vicente Vaamonde... L... febr.^o 3 de 1753.
- + P. fr Manuel Alvarez... C... febr.^o 3 de 1753.
- + P. fr Joseph Rodriguez... Y... febr.^o 3 de 1753.

Abad Nro Casas.

- P. M^{ro} y n^{ro} Diego Serraxar... C... Sept. 30 de 1753.
 P. M^{ro} Manuel Vanzalla... E... Nov. 16 de 1753.
 P. M^{ro} Benito Joubes... E... Jun. 22 de 1754.
 + P. M^{ro} Mauro Babza... R... Jun. 22 de 1754.
 P. M^{ro} Placido Emelgo... C... Jun. 22 de 1754.
 P. M^{ro} Anselmo Lopez... Y... Sept. 11 de 1754.
 + P. M^{ro} Bernardo Porre... E... Oct. 21 de 1754.
 + P. M^{ro} Joilan Villax... C... Oct. 11 de 1755.
 P. M^{ro} Victorias Perez... R... Dic. 15 de 1755.
 + P. M^{ro} Benemundo Ortiz... R... Dic. 15 de 1755.
 + P. M^{ro} Bernardo Laxcia... Y... Dic. 15 de 1755.

Abad N^{ro} Ruiz...

- + P. M^{ro} Bernarda Pardo... E... Dic. 20 de 1757.
 + P. M^{ro} Andres Gomez... C... Dic. 20 de 1757.
 + P. M^{ro} Joseph Alvarado... E... Dic. 20 de 1757.
 + P. M^{ro} Juan Azero... C... En. 25 de 1758.
 + P. M^{ro} Manuel Andrade... E... Ag. 28 de 1758.
 + P. M^{ro} Anselmo Soldavilla... R... Ag. 28 de 1758.
 P. M^{ro} Luis Pedrosa... Y... Febr. 17 de 1759.
 + P. M^{ro} Diego Laxcia... C... Febr. 17 de 1759.

Abad N^{ro} Lavanta.

- + P. M^{ro} Joseph Pueda... C... Jul. 31 de 1760.
 + P. M^{ro} Benito Martinez... E... Jul. 31 de 1760.
 P. M^{ro} Joseph Chiar... R... Oct. 16 de 1760.

Abad N^{ro} Lavanta, 2^a vez.

- P. M^{ro} Joseph Lopez... C... Oct. 14 de 1761.
 P. M^{ro} Benito Armer... E... Oct. 14 de 1761.
 + P. M^{ro} Pedro Pinilla... C... Oct. 14 de 1761.

- + P. fr Joseph Prender... Y... Dec. 14 de 1761.
 P. fr Mauro Maximo... E. Jul. 9 de 1762.
- + P. fr Placido Andueza... R. Jul. 9 de 1762.
 P. fr Gregorio Moxillo... Y... Jul. 9 de 1762.
 P. P. fr Joseph Cordina... E. Dec. 16 de 1762.
 P. fr Manuel Gonzalez... C. Mayo 10 de 1763.
 P. P. fr Joseph Nequeuela... R. Jul. 19 de 1763.
 P. fr Juan de la Piedad... Y... Marzo 8 de 1764.
- + P. fr Andree Pereira... E... Marzo 8 de 1764.
 + P. P. fr Daxim^o de la Corda Portg. Jun. 23 de 1764.
- Abad Nro Muao.
- P. fr Benito Balboa... C. Dic. 6 de 1765.
 + P. fr Man^o Muxillas... R. Dic. 6 de 1765.
 P. fr Martin Rodriguez... E. Dic. 6 de 1765.
 P. fr Pedro Salverde... Y. Dic. 16 de 1765.
- + P. fr Matias Muao... Y. Mayo 5 de 1766.
 P. fr Pablo Escanda... C. Jun. 18 de 1766.
 + P. fr Thadeo Morde... E. En. 12 de 1767.
- + Hermano fr Miguel
 do Prego (Lego)... E. Mayo 17 de 1767.
 P. fr Fulgencio Rodriguez... E. Mayo 18 de 1767.
 P. fr Placido Theres... R. Mayo 18 de 1767.
 P. fr Thomas Lancia... Y. Jun. 1 de 1767.
 P. fr Mauro Enate... R. Nov. 22 de 1767.
 P. fr Baltazarando-
 xenzo... C. Febr. 18 de 1768.
 P. fr Antonio Carrero... Y... Marzo 13 de 1768.
 P. fr Ruperto Gonzalez... R. Jun. 13 de 1768.

- + P. fr Ysidoro Saboada... E. Jun^o. 13 de 1768.
 + P. fr Manuel de la Vega... C. Jun^o. 13 de 1768. = M^o. 6. Ag^o. 22

Abad Nro Piesca.

- + P. fr Eusebio Aguado... C. Nov^o. 5 de 1769.
 P. fr Bernardo Valgado... E. Dic^o. 21 de 1769.
 P. fr Fran^{co}. Sierra... R. Dic^o. 21 de 1769.
 P. fr Pedro Nogales... C. Marzo 22 de 1770.
 + P. fr Benito Ruiz... Y. Marzo 22 de 1770.
 + P. fr Joseph Campexo... E. Set^o. 23 de 1770.
 P. fr Miguel Siguenza... C. Set^o. 23 de 1770.
 P. fr Jacabo Luriexer... E. Nov^o. 13 de 1770.
 P. fr Martin Dimenez... R. Mayo 5 de 1771.
 P. fr Alonso Albuexne... Y. Mayo 16 de 1771.
 P. fr Luis Dixaldo... C. Nov^o. 22 de 1771.
 P. fr Theodoro Moquera... E. Nov^o. 22 de 1771.
 + P. fr Antonio Larciá Junón... Y. Mayo 29 de 1772. Junio 1778.
 P. fr Joseph Ben^o. Zuñiga... E. Set^o. 7 de 1772.
 P. fr Manuel Baxio... R. Set^o. 21 de 1772.
 P. fr Luis Represa... C. Marzo 8 de 1773.
 + P. fr Raphael Blanco... Y. Abril 7 de 1773.
 P. fr Ysidoro Gonzalez... R. Abril 21 de 1773.
 + Cer^o. fr Ignacio... E. Ago^o. 14 de 1769.
 frijó.
 + Cer^o. fr Placido... E. Ago^o. 14 de 1769.
 Tamina.

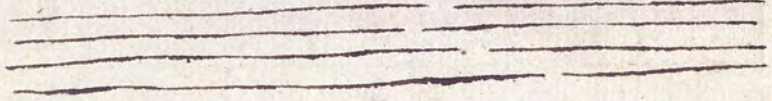
Abad Nro Seoane.

- + fr Antonio Seoane... E. febr^o. 26. de 1774.

- fr Joachin Cavallexo R. Jul. 5. & 1774.
- fr Romualdo Valcaxcel. C. Jul. 5. & 1774.
- + fr Fran^{co}. Alvarz. Pannacia. 2. Jul. 5. & 1774.
- + fr Miguel Amigò Y. Nov^e. 24. & 1774.
- fr Benito Herxida. 2. En^o. 16. & 1775.
- fr Bern^{do}. Cambexo. R. Mayo 28. & 1775.
- fr Joseph Diaz. C. Sept^e. 20. & 1775.
- fr Joseph Ruiz Callexon. . . Y. Nov^e. 28. & 1775.
- fr Yldefonso Cuexra. . . . Y. Nov^e. 28. & 1775.
- fr Joseph Yzelay. . . . R. Nov^e. 28. & 1775.
- fr Bernardino feijoo. 2. En^o. 13. & 1776.
- fr Labriel Moyano. C. Mayo 20. & 1776

Abad Niño Jaboada.

- + fr Joseph Ben^{to}. Novoa. 2. Oct^e. 15. & 1777. *Murio en 84.*
- + fr Gregorio Izquierdo. . . R. Nov^e. 2. & 1777.
- fr Antonio Lorenzo. . . . Y. Enero 3. & 1778.
- fr Antonio Perez. . . . C. Enero 3. & 1778.
- fr Benito Oroxer. . . . 2. Mayo 16. & 1778.
- fr Benito Palencia. . . . C. Oct^e. 15. & 1778.
- fr Manuel Cambexo. . . R. Dic^e. 1. & 1778.
- fr Baltazar Suarez. . . Y. Oct^e. 29. & 1779.

Abad M^{ro} Rón.

- fr Juan Martinez. C. Oct^o 15. & 1781.
 fr fran^{co} el Peso. --- Y. Dic^o 19. & 1781.
 fr Tomas Sarmiento. E. feb^o 7. & 1782.
 + fr Vicente fernandez. R. Mayo 10. & 1782.
 fr Matheo Berganza. R. Dic^o 9. & 1782.
 fr fernando Dieguer. E. Enxo 20. & 1783.
 fr Nicolaz Carrero. Y. Mayo 20. & 1783.
 fr Angel Rui-Bamba. C. Junio 11. & 1783.
 fr Agustin Villax. C. Oct^o 4. & 1783.
 fr Rosendo fernandez. R. Nov^o 4. & 1783.
 fr Ambrosio Leno. Y. Nov^o 25. & 1783.
 fr Millan Moxeno. R. En^o 10. & 1784.

Abad M^{ro} fernexas.

